

GRADISOV VESTNIK

Iz današnje vsebine:

- Pred sprejemom zakona o delovnih razmerjih (2. str.)
- Sodobna in učinkovita priprava dela — da ali ne? (5. str.)
- Razpisa za tečaje, seminarje in strokovne izpite (7. in 12. str.)

Leto XIX — 236

Ljubljana, december 1977

GLASILO GRADISA

Ladu Janžekoviču v slovo

Izteklo se je življenje predsednika delavskega sveta podjetja GIP GRADIS Lada Janžekoviča. Z njim odhaja iz naše sredine eden izmed stebrov Gradisa, ki je v zadnjih 32 letih iz temeljev pomagal graditi to, kar danes imamo.

27. decembra 1977 so se ob njegovem odprtem grobu zbrali vsi delegati, da se na njegovi zadnji seji poslednji poklonijo svojemu predsedniku.

Ironija usode je hotela, da je prav na ta dan sklical sejo delavskega sveta, na kateri bi sprejeli vrsto pomembnih ukrepov v zvezi z izvajanjem zakona o združenem delu. Kljub temu, da se je pred par dnevi vrnil iz zdravilišča, je hotel to sejo sam voditi. Vsi smo bili veseli njegove vrnitve, in nihče, pa tudi sam ne, ni slutil krute in neizbežne resnice, da ga danes ne bo več med nami.

Ceprav vemo, da je smrt nezogibna nujsnost življenja, smo bili vsi, (še posebno tvoji prijatelji, ki jih ni bilo malo) globoko pretreseni ob njegovi nenadni in nepričakovani smrti. Resnično nismo mogli dojeti tega, kar se je zgodilo. Preveč turobna in nesmiselna je bila ta vest, ki je kot ledena roka posegla med naše vrste. Nastala je praznina, ki jo bomo težko nadoknadili.

Dvaintrideset najbolj ustvarjalnih let je delil z nami. Veliko je prispeval k rasti in razvoju podjetja. Žeka je živel z Gradisom — izgoreval zanj. Bil je izjemna osebnost, do skrajnosti pošten do samega sebe in do vseh, ki so z njim delali in sodelovali. Verjel je v ljudi, kot je tudi verjel v moč delavskega razreda.

Kot zavesten član zveze komunistov, prvi sindikalni funkcionar v Gradisu in kot predsednik delavskega sveta podjetja je bil vselej zagovornik poštenih medsebojnih odnosov ter se vseskozi boril za solidarnost in za spoštovanje drug drugega. Vedno je skrbel za izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev delavcev na gradbišču.

Kot predsednik delavskega sveta in tudi na njegovem delovnem mestu je bil dosleden, oster in zahteven, vendar istočasno tovariški, razumevajoč in pripravljen pomagati vsakomur, ki se je nanj obrnil. Kot sindikalni funkcionar pa je bil vseskozi bорец za uredničenje socialističnih idealov, za novo samoupravno družbo. Vedno mi je dejal, težko je postati in ostati vzravnano celovit človek, toda on je to bil in ostal do zadnjega diha.

Tvoje mesto bo ostalo prazno in ob nas ne bo več tvoje zvestega in tovariškega koraka in ne zanesljive besede in nasveta, ob tveganih rešitvah. Takšen je bil naš Žeka in takšnega bomo ohranili v spominu. Živel je življenje polnega človeka, ki pa je istočasno tudi naporno in izčrpajoče, na kar nas je opozorila njegova prezgodnja smrt.

Dragi Žeka, hvala Ti za tvoje iskreno prijateljstvo, za tvojo nesebično pomoč, za tvojo vero v človeka, in vse kar si dobrega storil poединem — Gradisu in celotni naši samoupravni družbi.

Tvojim najdražjim naše iskreno sožalje.

Lojze Cepuš

Obeti za leto 1978 niso slabi

Zbrali smo prve, še ne potrjene podatke o predvidenem obsegu in uspehu Gradisa v letu 1978 — po osnutku gospodarskega načrta za leto 1978 — GN 78.

● Umirjena rast obsega del

Vrednost lastne proizvodnje — brez obrtniških del in brez del kooperantov — naj bi znašala 3248 mio din, to je 635 mio din ali 24% več kot se predvideva za leto 1977. Povečanje se računa iz treh sestavin:

1. povečanje števila zaposlenih za 4,0% in sicer od 7066 (brez vajencev in tujine) na 7350 delavcev; vseh opravljenih ur naj bi bilo točno 17 milijonov;
2. povečanje produktivnosti za 3,9%, merjeno z realno vrednostjo lastne proizvodnje na efektivno uro — VLP/EU — ki naj bi znašala v letu 1978 228 din;
3. predvideno povišanje cen za okoli 15%. Obrtniška dela, ki se cenijo v letu 1977 na 664 mio din, naj bi znašala v letu 1978 785 mio din ali 18% več.

Kooperanti — tako gradbena podjetja kot privatne grupe (GG) — naj bi opravili v letu 1978 vsega 216 mio din, v tem ko bodo v letu 1977 kar 508 mio din. Razlog za tolikšno zmanjšanje del kooperantov je predvsem v zaključevanju del na gradnji HE Srednja Drava II, kjer se njihov delež znižuje od 353 mio din v letu 1977 na 56 mio din.

Zavestno bi se morali tudi odločiti za zmanjšanje sodelovanja predvsem s privatnimi gradbenimi skupinami. V letu 1978 naj bi njihov delež znašal 160 mio din, v letu 1977 pa 155 mio din. Vidimo, da je 16 starih milijard še vedno velik denar, ki ga odštevamo za usluge privatnikov (gradbenih grup in soferjev), saj predstavlja skoraj 4% ali približno toliko kot realizira ena naša enota (Ravne, KO)!

Vrednost proizvodnje naj bi se v letu 1978 povečala za 463 mio din na 4250 mio din, to je za 12%. Približno toliko naj bi se povečal tudi celotni prihodek — za 527 mio din ali 13% — in naj bi znašal 4480 mio din.

Najprej smo računali z višjim porastom celotnega prihodka, saj so nekatere TOZD polno zasedene z deli. Vendar so druge TOZD predvidele zelo nizko rast. Če upoštevamo še izpad že omenjenih kooperantov (na SD II), potem se nam želenih 5 milijard novih dinarjev »usnje« za 10% na 4,50 mia ali kot že navedeno, na 4480 mio din celotnega prihodka.

● V letu 1978 še naprej hitrejša rast uspeha kot obsega

Bolj kot obseg nas zanima predviden uspeh. Ta je v veliki meri odvisen od gibanja stroškov. Le-ti bodo znašali v letu 1977 predvidoma 70%, vtem ko bi se njihov delež v celot-

nem prihodku znižal v letu 1978 na 66% — po osnutku GN 78.

Naše TOZD torej planirajo bistveno izboljšanje ekonomičnosti poslovanja.

Tedaj bi se (skupni) dohodek povečal od predvidenih 1171 mio din v letu 1977 za 355 mio din ali 30,4% na 1526 mio din — torej na dobro poldrugo milijardo novih dinarjev!

Nadpovprečno porast predvidevajo enote tudi v obveznostih, ki naj bi se povečale od 330 mio din v letu 1977 na 416 mio din v letu 1978. Njihov delež v celotnem prihodku bi se s tem povečal od 8,3% na 9,3%; gre za obveznosti samo iz dohodka, katerim je treba dodati še nekaj odstotni delež iz ostanka dohodka!

Osebnih dohodki (in prejemki) naj bi se povečali od 594 mio din v letu 1977 na 757 mio din, kar je 27,5%. Glede na porast dohodka predstavlja predviden porast osebnih dohodkov skoraj natančno 90% porast dohodka, kot narekuje določilo skupščinske resolucije.

Ostanek dohodka, ki je znašal leta 1976 210 mio din, leta 1977 po oceni 248 mio din, naj bi znašal leta 1978 353 mio din ali 42,6% več. Glede na skromno predviden porast ob-

sega dela je tolikšno povečanje načrtovanega ostanka dohodka, ki bi predstavljal 7,9% celotnega prihodka ali 23,1% skupnega dohodka, vsekakor izjemno dober dosežek!

Kvalifikacijski sestav naj bi se izboljšal vsega za 1%. Kvalifikacijski količnik, po katerem sodimo o strukturi zaposlenih, naj bi znašal 1,88. To pomeni, da bi en poprečen gradisovec po strokovnosti »zalegel« skoraj za dva nekvalificirana delavca. Ali še drugače, kvalificiran delavec (zidar, kjučavničar) je v poprečnem nivoju Gradisove kvalifikacijske strukture.

● Ustrezna delitev dohodka

Na koncu še nekaj kazalnikov. Dejali smo že, da se načrtuje izboljšanje produktivnosti in ekonomičnosti. Podatkov o gibanju rentabilnosti v letu 1978 doslej še ni bilo možno zbrati. Ve se le to, da se bo rentabilnost najbrž znižala, ker se bodo močno povečala poprečno uporabljena sredstva, tako spričo revalorizacije osnovnih sredstev kot vpliva dviga cen — na nivo potrebnih obratnih sredstev.

Na glavni kazalnik — dohodek na pogojno uro — D/ph naj bi se povečal (nadaljevanje na 2. str.)

Preteklost, sedanost in bodočnost

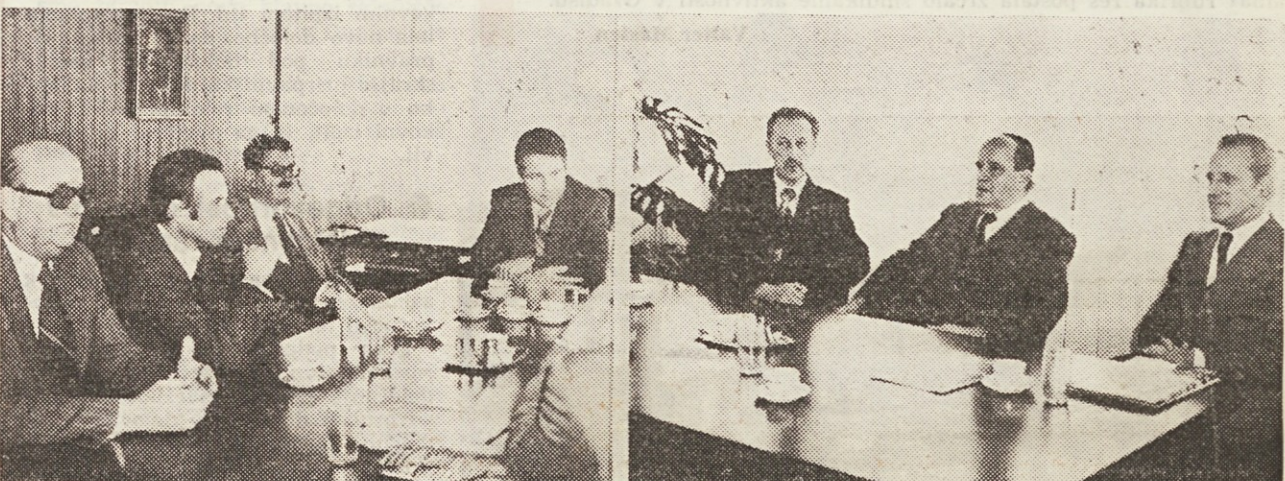
Ko na silvestrovo odbije dvanajsta ura, ostane za nami še eno leto dni mira, svobode in uspehov, ki smo jih skupno dosegli. Ostane pa tudi zavest, da smo veliko delali, gradili in tudi dokončali. Anhovo, Soštanj IV, Srednja Drava II, Luka Bar, ter desetine drugih večjih ali manjših objektov.

Gradili je nismo samo objekte, temveč izgrajevali tudi samega sebe. Rezultati celotne družbene preobrazbe se občutijo na vsakem koraku. Usklajevali smo medsebojne odnose, bodrili pa tudi kritizirali drug drugega in končno pripeljali vse skupaj do prvih konkretnih rezultatov izvajanja zakona o združenem delu. Akcija in cilje in kako doseči spremembe v ekonomskem položaju delavca bomo tudi v letu 1978 nadaljevali. Pri tem je zlasti pomembna opredelitev dohodkovnih odnosov, ki izvirajo iz združevanja dela in sredstev ter odnosov po načelih svobodne menjave dela. Pri izvajanju tega ima vsak na svojem področju določene naloge in odgovornosti.

V letu, ki bo kmalu poteklo, smo skupno praznovali tudi vrsto Titovih in naših jubilejev. Tito, to ime nam je dajalo in daje moč, smelost in za-

vest. To sta le dva zloga, ki sta tako majhna, da bi lahko stala v zenici vsakega človeka, toda tako velika, da je v njih združena preteklost, sedanost in bodočnost. Mnogo smo napravili pod Titovim vodstvom in mnogo dela nas še čaka. Na vseh področjih gradimo nove samoupravne odnose, se borimo za dvig produktivnosti dela, za mir, za bratstvo in enotnost vseh narodov. Prav zaradi Tita in njegove neuvrščene in miroljubne politike nas pozna ves svet. Z njim smo si na njegovi 30.000 kilometrski dolgi poti mira pridobili milijone in milijone novih prijateljev. Tito je del nas samih in simbol naše bodočnosti. Zato je prav, da se ga tudi ob tej prelomnici leta rad spomnimo in mu če že ne moremo osebno, pa vsaj v duhu zaželimo, srečno 1978.

(nadaljevanje na 2. str.)

Ivan Maček-Matija, član sveta federacije je pred zaključkom leta obiskal skupaj z bivšim glavnim direktorjem ing. Hugom Keržanom naše podjetje in se zanimal za uspeh poslovanja in načrte za prihodnje leto

Iz naših osnovnih organizacij sindikata

Ta sestavek naj bi pomenil začetek stalne rubrike pod tem naslovom, v kateri bomo predstavljali posamezne sindikalne organizacije v naših temeljnih organizacijah. Prikazati želimo njihovo delo, probleme s katerimi se srečujejo, spregovoriti o tem z delavci ter na ta način omogočiti širšemu krogu, da spozna sindikalno delo in včasih tudi nedelo.

Za začetek smo se odločili obiskati sindikalno organizacijo v TOZD OGP Ljubljana. To pa ne slučajno, saj sodi njihova sindikalna organizacija med najaktivnejše. Ta naša ocena je bila v kasnejših razgovorih tudi potrjena.

Najprej je pogovor stekel s predsednikom osnovne organizacije sindikata Stefanom Racom. Sam je takole ocenil delo sindikata v njihovi TOZD:

»Sindikalna organizacija oz. njen izvršni odbor si prizadeva, da so obravnavana vsa aktualna vprašanja in to tista, ki zadevajo delo in življenje znotraj TOZD, kakor tudi tista, ki se nanašajo na urejanje širših družbenih vprašanj. V sindikatu dajemo velik poudarek urejanju standarda delavcev. Pred nedavnim je pričela obravnavati nova menza (GV je o tem že pisal), prav sedaj pa potekajo dela pri ureditvi garderob in umivalnic. Vsem tem želimo nuditi delavcem čim ugodnejše pogoje dela v TOZD. Seveda pa je predmet naših obravnav tudi proizvodnja, disciplina, odnosi, delitev osebnih dohodkov po učinku ipd. Velik poudarek moramo dati predvsem zadnjemu vprašanju. Delavci v proizvodnji so nagrajevani po učinku, medtem ko ostali delavci pri osebnih dohodkih zaostajajo. V proizvodnji so veliki presežki in menim, da bo potrebno pregledati normative, med drugim tudi zato, ker ti presežki niso enakomerni v posameznih delih proizvodnje. To pa ne zato, ker eni delavci manj in slabše delajo od drugih, ampak se postavlja vprašanje realnosti normativov. Predvsem pa moramo ta vprašanja reševati sproti, ne pa čakati in pričakovati, da bo nov sistem delitve osebnih dohodkov rešil vse sam od sebe.«

Med tem se nama je v razgovoru pridružil še tov. Praček, vodja kadrovskega oddelka, ki je tudi soglašal z oceno predsednika sindikata.

Omenili smo tudi nadure in poudarjeno je bilo, da je potrebno več pozornosti posvetiti realizaciji sklepov konference OOS v zvezi z nadurami.

Beseda je nanesla tudi na sodelovanje sindikata z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami. S strani sindikata prihajajo določene pobude, vendar ostaja vtis, da se druge organizacije zapirajo vase.

Sicer pa sindikalna organizacija uživa precejšen ugled med delavci, kar je bilo potrjeno tudi v kasnejšem razgovoru z delavci. Ob koncu najinega razgovora je tov. Rac poudaril:

»V sindikatu bi morali predvsem poživiti aktivnost pri uresničevanju programa stabilizacije. Dostje je sindikat aktivno sodeloval pri tej akciji, vendar je opaziti, da smo na tem področju popustili.«

Mislili smo tudi, da bo odhod bivšega direktorja vplival na rezultate poslovanja, vendar tritretletni rezultati kažejo dobro in bomo plan lahko dosegli.

Sindikat si prizadeva tudi pri izboljšanju delovnih pogojev, vendar to zahteva tudi velika materialna sredstva pa mnoge iniciative tudi sindikata ne morejo biti takoj uresničene. Skrbimo tudi za izobraževanje svojih kadrov, saj bomo tudi letos poslali na dvomesečni politični tečaj, ki ga prireja Republiški svet ZSS, svojega člana. Moram poudariti, da smo pri vodstvu TOZD vselej naleteli na razumevanje za tovrstno izobraževanje naših članov.

Nato smo se napotili »dol«, kot temu včasih pravimo, v proizvodne hale, da bi neposredno od delavcev slišali kaj oni menijo o delu svoje sindikalne organizacije.

»Sindikat je v kolektivu prisoten tudi med delavci. Velikokrat pa se zadeve, ki jih sindikat predlaga, ne uresničujejo. Za to so tudi objektivni razlogi, pobude sindikata pač uresničujemo v okviru možnosti. Sicer pa sindikat skrbi za delavce, za njihovo počutje, za pogoje dela. Predvsem je spodbudno, da je vzpostavljena vez med izvršnim odborom in delavci člani sindikata. Delavci se zanimajo za delo sindikata, saj ta resnično obravnava bistvena vprašanja, daje vsaj nekaj od tega, kar delavci od sindikalne organizacije pričakujejo.«

Tako so govorili Stefan Markovič, Jože Virant in Franc Sinkovič, ko smo se z njimi pogovarjali kar pred eno izmed proizvodnih hal.

Približno enako je povedal tudi Rudi Kraker in dodal:

»Veliko govorimo o delovnih pogojih. Delavci pa tudi sindikat mnogokrat postavljamo določene zahteve, a večkrat ni potrebnih učinkov.«

To pa je problem, ki ga je nakazal tudi predsednik, saj vsak odločnejši poseg v tehnologijo, terja veliko finančnih sredstev, ki pa vedno niso na razpolago.

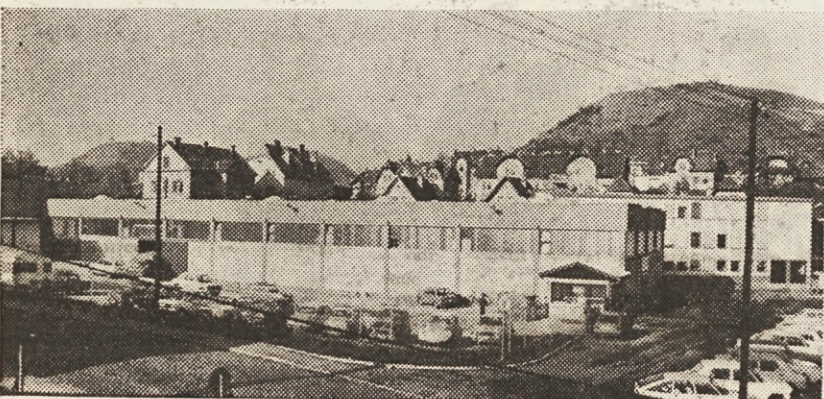
Da v sindikatu v OGP niso pozabili na kulturo je potrdil tov. Kraker:

»Kulturna komisija je pričela delovati, vendar je vse vezano na določena sredstva. Teh za kulturno udejstvovanje v sindikalnem predračunu nismo predvideli. Sicer pa prirejamo izlete, srečanja ipd.«

Takšen približno je utrip sindikalnega delovanja v TOZD OGP Ljubljana. Prihodnjič se bomo o podobni problematiki pogovarjali v neki drugi sindikalni organizaciji in tudi na ta način poskušali spodbuditi boljše delo sindikata v Gradisu.

V rubriko pa naj se oglašajo tudi sindikalne organizacije z vsebino in problematiko svojega delovanja, da bi ta »naša sindikalna« rubrika res postala zrcalo sindikalne aktivnosti v Gradisu.

Valter Masten

Na zadnji seji upravnega odbora centra za izobraževanje, kateri so prisostvovali tudi vsi vodje kadrovske službe TOZD, smo obravnavali predlog zakona o delovnih razmerjih. Z ozirom na aktualnost vsebine v nadaljevanju objavljamo nekaj misli tov. Galeta in pripomb k obravnavi samega zakona.

Predlog zakona ima sedem delov. V prvem delu na novo uvaja predlog zakona za urejanje delovnih razmerij delavcev v TOZD, oziroma delovnih skupnosti z majhnim številom zaposlenih.

V drugem delu obravnava predlog zakona medsebojna delovna razmerja delavcev v združenem delu in obsega devet poglavij.

V prvem poglavju so določbe, ki se nanašajo na sklenitev delovnega razmerja. Predlog zakona je predvidel novo redakcijo določbe o razvidu del, oziroma nalog, s katero so bile odpravljene nekatere nejasnosti in dileme, na katere je opozorila javna razprava. Iz predloga zakona sedaj povsem jasno izhaja, da delavci sprejmejo razvid del, oziroma nalog v obliki samoupravnega splošnega akta (pravilnika).

Uvedena je v predlogu zakona enotna definicija o strokovni izobrazbi, oziroma z delom pridobljeni delovni zmožnosti.

● 15-dnevni rok za prijavo na oglas

V predlogu zakona je predviden najmanjši, 15-dnevni rok za prijavo na oglas oziroma javni razpis temeljne organizacije za opravljanje določenih del, oziroma nalog. Oglas, oziroma javni razpis pa je treba poslati pristojni skupnosti za zaposlovanje najpozneje v roku osmih dni (v osnutku pet dni) od dneva, ko je bil sprejet sklep pristojnega organa v temeljni organizaciji združenega dela, da je treba v delovnem procesu, oziroma v proizvodnji povečati število delavcev za opravljanje določenih del, oziroma nalog ali nadomestiti delavce, ki so prenehali z delom.

Ker v osnutku zakona niso bili dosledno uporabljeni izrazi »objava«, »razpis« in »javni razpis«, kar bi v praksi lahko povzročilo nejasnosti, se v predlogu zakona uporabljata enotna izraza za »oglas«, ki naj se uporablja za vsa dela, oziroma naloge, za katere delavci v temeljni organizaciji sklenejo, da jih zasedejo z novimi delavci, in za »javni razpis«, ki naj se uporablja za dela, oziroma naloge s posebnimi pooblastili, oziroma odgovornostmi.

● Pripravniku se lahko pripravniška doba skrajša

V predlogu zakona je spremenjena določba o pripravnikih. Delovno razmerje sklene za dela svoje stroke kot pripravnik tista oseba, ki prvič začne opravljati dela, oziroma naloge, pa v okviru programa izobraževanja za poklic ni imela programa praktičnega pouka, proizvodnega dela ali proizvodne prakse v takem obsegu, da bi lahko samostojno opravljala delo v svoji stroki. Lastnost pripravnika je s tem razširjena na vse kategorije izobrazbe, hkrati pa omejena na primere, da si delavec ni pridobil potrebnih delovnih izkušenj v takšni vzgojnoizobraževalni organizaciji, ki vključuje v sistem izobraževanja program praktičnega pouka, proizvodnega dela ali proizvodne prakse. V osnutku zakona pa je bilo predvideno, da sklene delovno razmerje svoje stroke kot pripravnik, kdor po končani visoki, višji ali srednji šoli prvič začne opravljati dela, oziroma naloge, za katere je predpisano pripravništvo s strokovnim izpitom itd. Predlog zakona ima novo določbo, da se lahko pripravniku pod določenimi pogoji skrajša pripravniška doba in da lahko v določenem roku ponovi strokovni izpit, ki ga prvič ni opravil.

● Odgovornost delavcev v delovnem razmerju

V drugem poglavju ureja predlog zakona pravice obveznosti in odgovornosti ter ima pet podpoglavij.

Prvo podpoglavje, ki obravnava »samoupravno združevanje dela ter določanje pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev v delovnem razmerju« dopolnjuje vsebino samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v temeljni organizaciji in izhaja iz njenih značilnosti in

posebnosti s področja delovnih razmerij. Ustrezna določba o samoupravnem sporazumu podrobneje navaja in opredeljuje, kaj je treba v tem sporazumu urediti, da bi delavec, ko pristopa k temu samoupravnemu sporazumu, spoznal vse bistvene elemente za svoj družbenoekonomski položaj in za urejanje svojega delovnega razmerja. Dopolnjevanje je v predlogu zakona določba o zadevah, o katerih lahko odločajo delavci v delovnih enotah (skupinah), delovnih ali proizvodnih oddelkih, izmenah in drugih oblikah opravljanja dela. Iz tega odločanja predlog zakona izrecno izvzema odločanje o sklepanju in prenehanju delovnega razmerja, o razporejanju delavcev izven delovne enote ter o ugotavljanju odgovornosti in izrekanju ukrepov zaradi kršitve delovnih obveznosti ali drugih kršitev delovne discipline. Predlog zakona je dopolnjen z določbo zakona o združenem delu o delavcih, ki iz določenih razlogov ne delajo določen čas v temeljni organizaciji (začasna odsotnost z dela, vendar pa ohranjajo položaj delavca v delovnem razmerju, pravice pri delu in iz dela pa mu v tem času mirujejo. Ne glede na mirovanje pravic in obveznosti, se nadaljuje postopek pred disciplinsko komisijo zoper delavca, ki je bil že zaslišan pred disciplinsko komisijo in mu je bila omogočena obramba.

● Delovni čas mora biti razviden v planu izrabe letnega delovnega časa

Drugo poglavje ureja pravice, odgovornosti in obveznosti delavca v zvezi z delovnim časom.

V zvezi z razporeditvijo delovnega časa je predlog zakona dopolnjen s tem, da delavci podrobneje razporedijo delovni čas v planu izrabe letnega delovnega časa, ki ga morajo delavci temeljne organizacije poslati pristojnemu organu skupščine občine. Če ta upravni organ morebiti ugotovi, da plan izrabe ni v skladu z zakonom o delovnih razmerjih, po zove temeljno organizacijo, da ga uskladi.

● Ostrejši kriteriji za nadurno delo

Predlog zakona je dopolnjen z določbo, da sme izjemoma trajati delo prek polnega delovnega časa (nadurno delo) tudi za delavce tistih temeljnih organizacij, ki jih sicer ne zadenejo elementarne nesreče, vendar lahko glede na svojo dejavnost

(nadaljevanje na 10. str.)

NADALJEVANJE S 1. STRANI NADALJEVANJE S 1. S

Obeti za leto...

čal od predvidenega 38,90 din v letu 1977 na 46,80 din ali za 20,3 % v letu 1978.

Osebnih dohodek na pogojno uro bi se iz navedenega dohodka (na pogojno uro) povišal od 19,70 din na 23,20 din, to je za 17,6 %, torej manj kot za 90 % povišanja dohodka (na pogojno uro).

V programu razvoja do leta 1980 smo zapisali, da bi moral znašati delež osebnih dohodkov največ 50 %.

To pomeni v delilnem obrazcu:

$OD = D \times 0,50 + s$

OD = delo + s enaka ničli.

In res. V letu 1977 bo znašal de-

lež OD v D okoli 51 %, kar da stalnico v višini + 0,30. Za leto 1978 pa se načrtuje delež OD že pod 50 % (49,6 %), kar da že tudi negativno stalnico v višini - 0,20.

Taka delitev zagotavlja Gradisu pospešeno rast in vlaganje sredstev v razširjeno reprodukcijo in s tem v višjo mehanoopremljenost, ki zagotavlja jutri višjo produktivnost in osebne dohodka (konkretno v letu 1978 poprečno 5550 din na mesec) — pri pogoju, da ne bo treba odšteti še naprej pretirano visokih družbenih obveznosti.

Stane Uhan

Preteklost, sedanost...

Srečno želimo tudi vsem delavcem in njihovim družinam. Naj vsak doma v krogu svoje družine, svojih najdražjih, veselo praznuje ta prelomni dan. V zavest in ponos pa naj mu bo opravljeno delo na delovnem mestu, v samoupravnih organih, v krajevni skupnosti. V mislih naj pregleda opravljeno delo in ponosno reče, da, tudi tu je del mene, del mojega in skupnega truda.

In v prihodnje? Tudi v letu 1978 bomo nadaljevali z uresničevanjem razvojnih ciljev srednjeročnega plana ter v prvi program postavili nadaljnje utrjevanje samoupravnih odnosov in razvijanje kvalitativnih in kvantitativnih elementov gospodarjenja, se borili za dvig produktivnosti dela ob večjem izkoriščanju mehanizacije in smotrnejših vlaganjih v delovne naprave. Vsi razpoložljivi in zgodaj objavljeni podatki kažejo na še bolj spodbudne poglede v prihodnost.

Mnogo pozornosti bomo posvetili izobraževanju, vzgoji in šolanju obstoječih kadrov, posebno mladim

strokovnjakom in celotni kadrovski politiki. Vložili še več sredstev v družbeni standard ter pričeli z gradnjo novih samskih domov v Mariboru in Ljubljani. Izboljšali prehrano in pričeli z gradnjo novega počitniškega doma v Biogradu na morju. Posvetili več pozornosti vlaganju in razvoju obratov ter sploh skrbeli za skupen razvoj vseh temeljnih organizacij združenega dela. Ponovno bomo proučili lastna investicijska vlaganja ter jih usklajevali z razpoložljivimi sredstvi in prioritarnimi nalogami. Več sredstev bo potrebno vlagati tudi v kadrovska stanovanja.

Dokončno bomo tudi uvedli sistem nagrajevanja v smislu že sprejetih osnov in meril in tako dosegli, da bo vsak resnično plačan po svojem delu, kvaliteti in po doseženih skupnih rezultatih.

Dela nam torej tudi v letu 1978 ne bo zmanjkalo. Složno bomo nadaljevali začeto pot. Še enkrat srečno, zdravo in uspehov polno novo leto 1978.

Lojze Cepuš

Edvard Kardelj:

Manj papirja in resolucij, ampak več živih stikov z ljudmi

Forumsko delo moramo omejiti na minimum. Res, da precej pisamo proti forumskemu delu, toda ne spomnim se, da bi kdo zapisal, ali pa morda je, kaj je to forumsko delo, marveč samo govorimo proti njemu, forumsko početje pa se še kar nadaljuje in to na tistih forumih, ki sprejemajo resolucije proti forumskemu delovanju.

Priznati moramo tudi in se odločiti, naj bo v naših demokratičnih komunikacijah manj papirja, manj resolucij, manj deklaracij, manj cirkulacij, pa zato več živih demokratičnih stikov med ljudmi, več zbiranja širokega kroga ljudi v zvezi z reševanjem posameznih vprašanj, ne pa da isti ljudje posedajo v devetih forumih in kajpak ne morejo na vse strani, potem pa imamo seje, ki ne morejo za svoje delo zagotoviti kvoruma. Bolj moramo, da tako rečem, razširiti to naše delo, predvsem v socialistični zvezi sami, in tako omogočiti mnogo širšemu krogu ljudi, da bi sodelovali v delu socialistične zveze. Reči moram, da ni poglavitni sklep, ki ga bo sprejela socialistična zveza. Od časa do časa bo sprejemala takšne politične sklepe, ki jih bodo sprejeli na forumu — bodisi v konferenci ali v predsedstvu — toda te sklepe bi morali sprejemati samo tedaj, ko je občutili večjo politično, idejno ali kakšno drugo potrebo po takšnem sklepu. Mnogo pomembnejša je izmenjava mnenj, postavljanje alternativ pri reševanju posameznih zadev.

Od planskih nalog ne smemo odstopiti

Bliža se čas obračunov za leto nazaj in planov za vnaprej. Čas ko bomo ugotavljali, smo bili uspešni ali pa tudi ne. Vse je odvisno od zaključnega računa, ki je že pred nami. Pri sprejemanju gospodarskega načrta za leto 1977 smo z veliko mero optimizma pričakovali rezultate realizacije. Rezultat tik pred zaključkom pa nam pokaže, da ne bi smeli odstopiti od planskih nalog. Celotni dohodek, kakor tudi dohodek bomo dosegli kljub nejasni sliki izpred mesec dni.

Od vseh postavljenih nalog je le majhen odstotek nerealiziranih nalog postavljenih v akcijskem programu stabilizacije. Tu sta mišljeni predvsem dve postavki in sicer zmanjšanje izostankov z dela in mesečno nagrajevanje po rezultatih dela. Planiranje za gospodarski načrt 1978 je bilo nekoliko lažje, ker imamo za naslednje leto že 90% zagotovljenih del, kar je najvišji odstotek do sedaj.

Da je bilo leta 1977 zelo optimistično planirano nam že pove podatek, da smo dosegli rezultate planirane za leto 1980 v programu razvoja. Vsled tega je nujno, da smo naredili rebalans programa razvoja in sicer za obdobje 1978-1982.

Osnovno vodilo za uresničitev programa razvoja 1982 so objekti planirani za izgradnjo v ptujski občini in izven nje. Do leta 1982 imamo planirano celotno proizvodnjo s 60-65% v stanovanjski izgradnji ostalih 35-40% pa v ostalih objektih.

Kot zelo pomembne naloge v programu razvoja smo si zadali realizacijo investicijskega programa. Nerealizirani program iz leta 1977 smo prenesli v leto 1978. Primarne investicije iz tega programa so:

- nadomestni objekt mizarskega obrata,
 - premestitev železokrivske lope,
 - objekt v Markovcih (gramoznica, separacija, betonarna).
- Nadomestni objekt je nujen, saj dela mizarski obrat v prostorih, ki že dalj časa ne odgovarjajo sanitarno-tehničnim predpisom. Ravno tako je z železokrivsko lopo, katero bomo prestavili glede na boljše izkoriščenost novega zemljišča. Prav posebno je za nas pomemben obrat v Markovcih. Tu so nastopile težave s krajevno skupnostjo, ki pa se ugodno rešujejo.

Leto 1977 je bilo glede uresničitve zakona o združenem delu najzahtevnejše. Pri nas smo se za realizacijo programa sprejemanja zakona o združenem delu in pa vseh ostalih aktov držali skupnega programa. Nekoliko nam gre na tesno pri koncu leta saj takrat navadno vse samoupravne interesne skupnosti pošiljajo sporazume tako, da se največ graditva nabere ravno takrat ko je v TOZD največ dela.

Nadalje si prizadevamo, da bi družbenopolitične organizacije združenega dela v TOZD zaživele v polni meri.

Trenutno se ukvarjamo z mladinsko organizacijo, ki do sedaj še ni zaživela kot bi to bilo zaželeno. Sindikalna organizacija, kateri smo v letu 1977 posvetili vso pozornost je zaživela v smislu vloge, katera ji je namenjena, manjka jim mogoče nekoliko več ideološkega dela. Da imamo sposoben kader v naši osnovni organizaciji sindikata smo že dokazali z realizacijo XXIII. športnih iger Gradisa v Ptuj. Glede na izjave posameznikov in pa izjav kolektivov so bile športne igre vzorno organizirane kar nam je vsekakor v ponos.

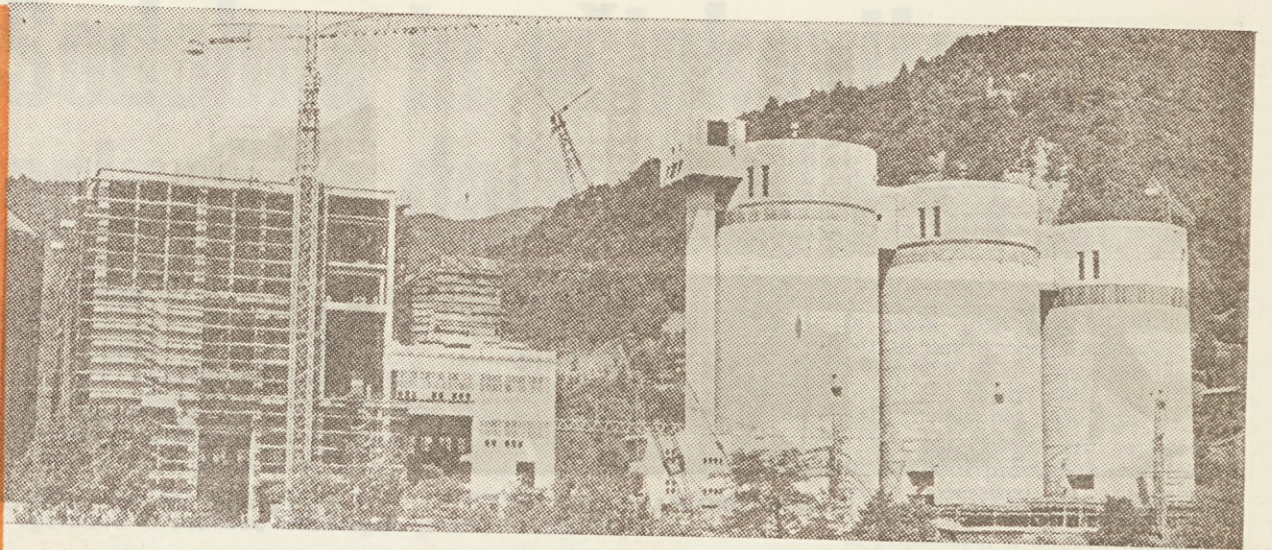
Prepričani smo, da bomo gospodarski načrt in z njim vse ostale načrte realizirali, saj smo vse dosedanje objekte končali kvalitetno in na rok, kar je tudi porok za naš renome.

Ob koncu bi vsem gradivcem zaželeli obilo uspehov v letu 1978.

K. E.

Novi gasilski dom v Ptuj pred dograditvijo

Silosi za novo cementarno Anhovo (še med izgradnjo)

Leto 1978 — leto kvalitete

Ko razmišljamo o preteklosti se nehotе raje spominjamo uspehov in lepih dogodkov kot neuspehov. Predvsem radi tako razmišljamo ob prehodu v novo leto. Skrito v nas, v naši podzavesti pa že raste skrb za bodočnost. Kako načrtovati naše življenje, delo za naprej, kaj vse nas čaka, ali bo leto za nas zdravo in uspešno in podobno. Mislim, da se tako dogaja z nami vsemi brez ozira na velikost odgovornosti, ki jo nosimo.

Člani kolektiva kritično in s skrbjo spremljajo razvoj in delo v podjetju. To njihovo brigo in njihov ponos ob prilikah težav in praznovanj delovnih uspehov premalo poznamo, cenimo in upoštevamo. Mislim, da smo pri razgovorih na zborih delovnih ljudi in s posamezniki premalo neposredni, odkriti in demokratični. Premalo je v nas razvit čut, da smo vsi skupaj celovita ena sama velika družina, v kateri morajo biti osebni interesi podrejeni interesom skupnosti, da so pravice in dolžnosti do te skupnosti enakovredne. Tako naj bi bilo v slabem in dobrem.

Angažiranost našega TOZD-a za leto 1978 in pogoje za pridobitev novih del ocenjujemo za srednje ugodne. Neugodno je predvsem na področju Gorenjske, ki v investicijskih vlaganjih znatno zaostaja za predvidevanji v srednjeročnem načrtu. Poleg tega zaključujemo v letu 1977 gradnjo stanovanj na Planini pri Kranju, kar predstavlja izpad prihodka v višini 80 milijonov N. din. Prenehanje gradnje stanovanj ima za nas mimo ostalega posledico prekinitve večletne kontinuitete stanovanjske graditve, v kateri smo v tehnološko organizacijskem smislu dosegli že dobre rezultate. To je za poznavalce te problematike velikega pomena. Do prekinitve je prišlo zaradi kasnitve izdelave in potrditve nove urbanistične dokumentacije. Upamo, da bo stanovanjska skupnost Kranj upoštevala, da je bil GRADIS pomemben in pozitiven činitelj pri dosedanji stanovanjski gradnji in da nam bo za prehodno obdobje uspela zagotoviti vsaj minimalno angažiranost.

Ugodnejša je tržna situacija na Tolminskem, kjer bomo v letu 1978 lahko zaposlili naše kapacitete, ki so tam instalirane.

V zadnjem obdobju praviloma vsi bodoči investitorji iščejo kredit iz-

vajalcev, kar še dodatno otežkoča pridobitev novih del. Naš TOZD je z nudenjem kreditov pridobil nekatera dela, vendar so v tem naše možnosti omejene. Sedaj občutimo kaj pomeni obseg trajnih obratnih sredstev, za katera smo v preteklosti premalo skrbeli.

Za leto 1978 načrtujemo v gospodarskem načrtu, da bomo celotni prihodek povečali za 2% dohodek za 11%, ostanek dohodka za 17%. Stevilo zaposlenih planiramo nespremenjeno, vendar nameravamo izboljšati kvalifikacijski sestav.

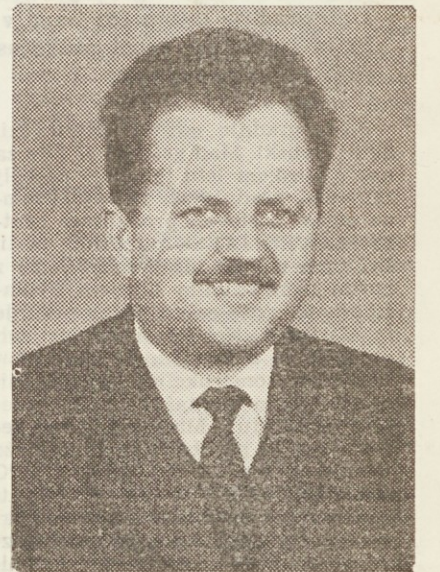
Ker že do sedaj odstopamo od nekaterih predvidevanj po srednjeročnem načrtu, bo potrebno v letu 1978 pristopiti k rebalansu posameznih elementov načrta.

Za leto 1978 imamo že sklenjenih gradbenih pogodb v višini 53% letnega načrta. Pridobitev novih del mora biti tudi v naprej naša prva skrb.

Tudi leto 1977 smo zaključili z nekaterimi pomembnimi delovnimi uspehi, na katere smo lahko vsi ponosni. Dogradili smo industrijski gigant CEMENTARNO ANHOVO. V roku smo predali v uporabo SOLSKI CENTER TOLMIN, ki je pravi lepoteč med tovrstnimi objekti. V izredno kratkem času smo dogradili HOTEL KOMPAS na Bledu, pri katerem v pogodbeni rok dovršitve ob prevzemu del še sami nismo verjeli. V Kranju na PLANINI smo dogradili 216 stanovanj v skupni neto površini 11670 m². Lahko se pohvalimo, da smo imeli letos najvišje gradbišče v GRADISU v prelepem gorskem svetu na Kaninu na višini 2200 m. Večkrat sem bil tem našim delavcem nevoščljiv za to ugodje, vendar se z mano niso strinjali. Je že tako, da bi vedno radi imeli to kar nimamo. Tudi naš TOZD SPO Ljubljana se je na Kaninu proslavil. Saj tako visoko še

nikoli niso gnali buldožerjev na pašo, samo to je že druga zgodba. Vidite tudi mi se radi hvalimo, saj je novo leto in hvalimo se za nazaj. Skrbeti moramo, da se bomo lahko hvallili tudi v naprej.

Tehnični kader našega TOZD proglasa leto 1978 za leto kvalitete. Kmalu bo prišlo obdobje, ko bo to

Božo Lukač

zelo pomembno. To velja za naša dela in dela naših kooperantov.

Za lastne potrebe smo pričeli z gradnjo tesarskega obrata na Jesenicah. Sedanji obrat ne ustreza več namenu, saj ne izpolnjuje minimalnih sanitarnih in požarnovarnostnih pogojev. Da bi združili in s tem izboljšali poslovanje TOZD pripravljamo program adaptacije in razširitve upravne zgradbe na Jesenicah.

Na področju samoupravljanja je vzdušje proti koncu leta zelo delovno in mrzlično. Zivimo pod pritiskom obveznih rokov iz zakona o združenem delu. Vsi želimo, da bi sprejeti sporazumi in pravilniki vsebinsko izpolnili pričakovanja naš vseh.

Vsem članom kolektiva želim zdravlja in uspehov.

Božo Lukač

Z več optimizma v novo leto

Osnovna ugotovitev za leto 1977 v naši TOZD je, da je bilo investicij na tem področju zelo malo, zato je bila konkurenca izredno huda. Večino svojih del smo morali opravljati v oddaljenejših krajih, po neugodnih cenah vendar pa z znatno višjimi stroški.

Ing. Franc Gačnik

— Zaključili smo dela pri hotelu Pečina v Portorožu in s tem odpravili »negativno žarišče«.

— Naše največje gradbišče pa je bilo v Krškem, kjer je skoraj 40% naših ljudi sodelovalo pri gradnji nuklearne elektrarne. Zelo zahtevno in večkrat rokovno zelo napeto delo smo opravili v zadovoljstvo investitorja, ki nam je dal za to tudi pisмено priznanje. Zal pa je bil uspeh tega gradbišča »obremenjen« z vračili od preveč zaračunanega v preteklih letih in tako to delo ni dalo ustreznega rezultata.

— V Sladkem vrhu je pred dovršitvijo tehnično zelo zahteven objekt za papirni stroj VI in ostali spremnljajoči objekti. Tudi osnovna šola je že končana.

— V Ptuj smo dokončali Ptujске toplice, silose pri tovarni močnih krmil, obrat družbene prehrane v Agi-

su. Market v Gorišnici. Sedaj pa je v zaključnem delu nova valilnica.

— V Rušah smo, poleg 50 novih stanovanj, zgradili še novo kisikarno ter številne manjše objekte v tovarni dušika.

— Impolu smo poleg ostalih objektov postavili še 45 m visok dimnik za potrebe tovarne in stanovanjskega naselja.

— V središču ob Dravi smo zaključili proizvodno skladišni objekt za Drogo iz Portoroža, kjer smo prvič uporabili novo montažno halo GH 6.

— V Mariboru smo zgradili za Strojoplast novo proizvodnjo halo z aneksi za naš Kovinski obrat. Zase smo zgradili novo glavno skladišče na Studencih. Tudi OŠ v Dupleku je že v zaključni fazi.

— Največje gradbišče v Mariboru pa je bila izgradnja stanovanjske soseske S-31 na Pobrežju, kjer že letos predajamo 110 stanovanj.

— Po vsej Sloveniji pa smo zmontirali približno 20.000 m² naših montažnih konstrukcij za različne investitorje.

Naš plan 530 milijonov din za leto 1977 zaradi kritične situacije na našem področju ne bomo dosegli.

V leto 1978 gremo z več optimizma, saj nam analiza kaže, da imamo že sedaj za skoraj 90% plana sklenjene pogodbe. Seveda je k temu največ doprinesla izgradnja Tovarne sladkorja v Ormožu, kjer bo potrebno v pičlih 21 mesecih realizirati skoraj 500 milijonov din. Zelo smo po-

nosni, da nam je podjetje zaupalo tako veliko in zahtevno nalogo.

Prav tako smo pred kratkim pričeli z gradnjo na letališču v Mariboru, v Bohovi, v Ljutomeru in Gornji Radgoni itd. Največjo skrb pa bomo morali posvetiti kadrom, kajti ta problem je že bolj pereč, kot si sami predstavljamo. Z ustreznim kadrovsko politiko, pravilnim nagrajevanjem ter zaupanjem v mlajše ljudi, bomo tudi na tem področju napravili vsaj korak naprej.

Zakon o združenem delu prinaša

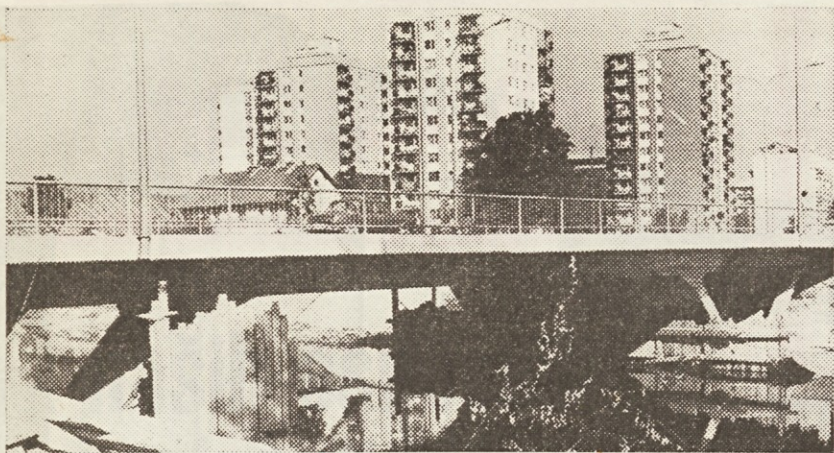
v naše samoupravljanje veliko novosti. Želim si le to, da pri iskanju najbolj in najpravičnejših meril za delitev dohodka, ne bi pozabili na to, da je potrebno tega prvo ustvariti. Zato morajo tudi načela kot varčevanje, izraba delovnega časa, tehnologija proizvodnje, dvig produktivnosti itd. — postati last vsakega gradivca.

Vsem članom kolektiva Gradis želim uspešno leto 1978

ing. Franc Gačnik

Polaganje temeljne plošče za izgradnjo tovarne sladkorja v Ormožu

Eden od številnih mostov, ki smo jih že zgradili v Ljubljani

Tudi pri gradnji hal smo bili uspešni

V Mariboru gradimo tudi stanovanja

V Mariboru imamo našo največjo gradbeno enoto, ki danes zaposluje že več kot tisoč delavcev. Seveda to ni prav nič čudnega, saj je Maribor drugo največje mesto v Sloveniji, ki za svojo industrijsko in stanovanjsko gradnjo potrebuje močno gradbeno operativno. Lahko se pohvalimo, da smo prav v tem mestu Gradisovci spravili pod streho in predali uporabi marsikateri objekt, ki nam še danes lahko služi v ponos.

Dobre perspektive za gradnjo na območju Ljubljane

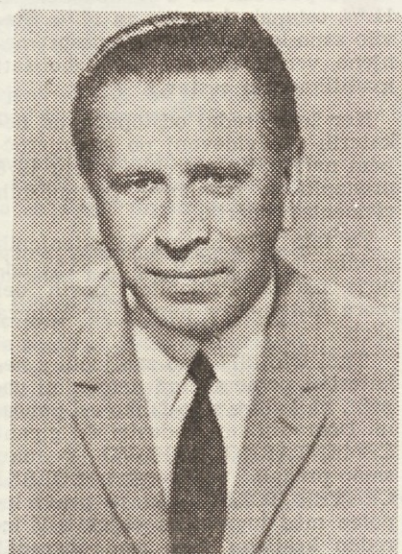
Planirani obseg gradenj na naši enoti v preteklem letu nismo v celoti dosegli in to iz razlogov, ker posamezni investitorji niso pravočasno preskrbeli finančnih sredstev, potrebnih za gradnjo (za vozlišče Karlovskega mostu, za zimski bazen v Ribnici ter za upravno stavbo pri JE Krško), drugi zopet niso razpolagali s kompletno tehnično dokumentacijo; kot tipičen primer za to je gradnja poslovnega centra za Bežigradom, ki je bila v glavni gradbeni sezoni prekinjena in smo z gradnjo nadaljevali šele konec preteklega leta. Tudi gradnja mostu čez Savo v Šentjakobu bi hitreje napredovala, če bi investitor uspel pravočasno odstraniti stanovanjsko hišo, ki stoji v trasi mostu.

Poleg gradnje mostov (Karlovški, Sentjakovski, Mali graben) je bila za nas v lanskem letu tehnično najbolj zahtevna gradnja II. faza (nadzemne etaže) poslovno prodajnega centra SLOVENIJALESA na Titovi cesti. Pri vseh teh gradnjah sodelujemo z našim projektivnim birojem v Mariboru ter našo enoto Nizke gradnje iz Maribora. Nosilni sistem pri teh objektih je iz prednapete armirano-betonske konstrukcije; pri gradnji mostov so to montažni nosilci, izdelani na obratu v Mariboru iz več delov, ki se na gradbišču pred montažo zlepijo in napno. Pri gradnji PPC SLOVENIJALESA so pa prednapeti nosilci v II. nadstropju zgradbe, ki služijo obenem kot strešni nosilci, izdelani na licu mesta in pri betoniranju teh nosilcev vgrajujemo prvič (vsaj na naši enoti) marko betona 600! Kletni etaži tega objekta smo predali v uporabo investitorju že v lanskem letu, in je bila 26. decembra 1977 v I. kleti otvoritev razstavnih prostorov za pohištvo.

Tudi predavalniški del nove medicinske fakultete, ki smo ga zgradili do III. faze smo sredi preteklega leta predali investitorju.

Na naših zunanjih gradbiščih je omembe vredno, da smo v glavnem dokončali dela na primarnem sklopu objektov jedrske elektrarne v Krškem in dogradili objekte novega obrata anhidridne ftalne kisline v sklopu Koprškega IPLASA. Pri gradnji športne dvorane in zimskega bazena v Ribnici smo le delno uspeli; športno dvorano smo predali v uporabo 18. decembra lanskega leta, na zimskem bazenu smo pa morali dela prekiniti, ker investitor ni uspel dobaviti opreme za bazen iz uvoza.

Kar se lastnih investicij GRADISA tiče smo lani predali v uporabo objekt za avtomatsko obdelavo podatkov in pričeli z deli na rekonstrukciji centralne železokrivnice.

Ing. Stefan Mesarič

V I. 1978 zaznamujemo veliko koncentracijo gradenj na območju Ljubljane. Našo angažiranost na tem območju pa žal omejujejo obstoječe kapacitete v samskih domovih in delavskih naseljih, ki so vse zasedene. Tudi iz tega vidika gledano je več kot nujna gradnja novih samskih domov v Ljubljani.

V Ljubljani nas v I. 1978 pogodbeno veže gradnja II. etape mednarodnega centra za gradnja poslov-

nega centra za Bežigradom, dograditev PPC SLOVENIJALESA, gradnja prizidka k hali B Gospodarskega razstavišča, dograditev uvodoma naštetih mostov ter dograditev onkološkega inštituta, centralne železokrivnice in vročevodnega omrežja na Fužinah.

Kljub navedenim težavam se nameravamo angažirati v Ljubljani še pri gradnji kulturnega doma Ivana Cankarja (v sodelovanju z GP Tehniko), poslovne zgradbe na ploščadi Borisa Kraigherja, upravne stavbe SLOVENIJALESA, obratnih objektov pri INDUSU, toplarne Ljubljana ter sodelovati pri izgradnji cestnega omrežja na področju Ljubljane.

Pogodbeno nas še veže v I. 1978 izven Ljubljane gradnja novega obrata TERMOPLASTIK v sklopu IPLASA ter dograditev primarnega sklopa objektov na JE Krško. Naše angažiranje na teh področjih bi želeli še razširiti na gradnjo II. faze obrata za anhidrid. ftalno kislino pri IPLASU ter na gradnjo upravnega poslopja, garaž in delavnic na JE Krško.

Poleg navedenega računamo še z našo udeležbo na gradbiščih v Zahodni Nemčiji ter pri delih, ki naj bi jih prevzeli v deželah v razvoju.

Neodločljive so tudi naloge, ki nas čakajo v letošnjem letu v zvezi z ureditvijo naše baze, zagotovitvijo gramoznih agregatov za našo centralno betonarno, gradnjo novega samskega doma in upravnega poslopja itd.

Predhodno se bomo pa morali v GRADISU dokončno dogovoriti o naši notranji organiziranosti v skladu z zakonom o združenem delu in tozadevnim družbenim dogovorom, ki ga pripravlja sindikat gradbenih delavcev. Ta organiziranost naj bi bila potem izhodišče za vzpostavitev dohodkovnih odnosov med TOZD v podjetju in izven njega ter izhodišče za organiziranost naših skupnih služb.

V novem letu 1978 nas čaka torej obilo dela, ki mu bomo kos, tako kot vedno doslej, če bomo enotni in združeni v našem GRADISU.

Srečno!

Stefan Mesarič dipl. gr. ing.

Vendar — na področju stanovanjske gradnje prav v Mariboru nismo pomenili dosti. Sprejemali smo to dejstvo kot nekaj, kar pač ni moč v enem letu spremeniti, vendar počasi smo začeli končno le dokazovati, da Gradisove TOZD v Mariboru niso tuji ampak enakopravni »domačini« na mariborskem območju — kot vsa tamkajšnja podjetja. Skušali smo dokazati, da je naše delo prav tako sposobno premakniti marsikaj na področju stanovanjske gradnje kot delo katerekoli druge gradbene delovne organizacije. In — uspelo je!

Danes gradimo skupaj z mariborskim Stavbarjem veliko stanovanjsko naselje na Pobrežju v Mariboru, imenovano S 31. Mariborski Gradis tam gradi tri stanovanjske objekte s skupno 315 stanovanji. V naselju bo tako skupaj 18.485 m² stanovanjske površine.

Z gradnjo so začeli v septembru 1976. leta. V glavnem so dela potekala v redu, le da so jih težile take težave, ki danes ne uidejo nobenemu gradbeniku — pomanjkanje armature in cementa. Na gradbišču je 140 naših delavcev.

Stanovanja so razvrščena v obliki treh podkev, na sosednjem zemljišču pa Stavbar prav tako gradi tri podkve svojih stanovanj. Menda ne bo izgledalo preveč napihnjeno in bahaško, če se mimogrede pohvalimo, da kupci veliko raje hodijo ogledovat naša stanovanja, kar bi moralo biti resnična pohvala našim projektantom.

Predvidoma bo pred novim letom 1978 vselitev v prvo stanovanjsko podkve, v drugo približno naslednjega aprila, tretja pa bo končana konec leta 1978.

Seveda se stanovanjska gradnja na tem območju naslednjega leta ne bo ustavila, ampak se že pripravljajo projekti za gradnjo na bližnjem zemljišču. Tam bodo tudi podzemne garaže in še marsikaj. Gradis je letos prvič dobil v delo objekte iz usmerjene stanovanjske gradnje. Vse službe mariborske TOZD se zato trudijo, da to zaupano nalogo čim boljše izpeljejo in da bi gradnja us-

pešno napredovala. To je gradnja, ki nam odpira možnost nadaljnje afirmacije Gradisa kot graditelja bodočih stanovanjskih sosesk, predvsem na območju Maribor—Jug. Našim gradbincem so že priznali, da znajo graditi, seveda pa bodo končno oceno dali stanovalci prvih objektov.

● Delo učencev odlično opravljeno

Na gradbišču stanovanj na Pobrežju dela tudi 35 učencev tesarske in zidarske stroke. Tja so prišli z različnim predznanjem, saj nekateri obiskujejo prvi, drugi spet tretji letnik šole, nekaj pa jih je tudi iz drugega letnika. Danes pravzaprav že težko najdemo gradbišče, kjer bi se naši učenci lahko praktično seznanili z dobrim, starim zidanjem opeke. Povsod je le beton, železo in spet beton. Navadne opeke že ni več videti. Gradbišče na Pobrežju pa je pravi delovni »raj« in učenci se lahko tu seznanijo z večino del, ki jih bodo kasneje opravljali.

Največ so zidali obodne stene s siporeksom, izdelovali pa so tudi fine omete. Potem je prišla na vrsto zidava slepih podbojev vrat in oken, krpanje betonskih površin in kratko lahko rečemo: Bilo je ogromno narejenega. Kvaliteta opravljenih del je bila dobra, celo več. Tudi kvantiteta ni bila slaba, saj so učenci presegli norme za tovrstno njihovo delo.

Tesarski učenci so na objektu opravili vezanje in montažo ostrešja, delali pa so tudi staketne stene v kleti objekta. Pri tem delu so se spoznali s tesarskimi zvezami, prav tako pa so se navajali tudi na delo na višinah. Moramo povedati, da v vsem tem času, kar so učenci prisotni na gradbišču, ni bilo delovnih nezgod med njimi. Če vse to delo ilustriramo s številkami, bi lahko rekli, da so učenci naredili 3000 m² notranjih ometov, pozidali 600 m³ siporeks zidov in postavili 3000 m² ostrešja.

Za ta stanovanja prvi »odjemalci« že čakajo

Skupina učencev na S-31 v Mariboru

Predstavljamo vam:

ing. Mirko Hojnik — 10 let v Gradisu

Med letošnjimi jubilanti, ki so že 10 let pri podjetju, je tudi Mirko Hojnik. V podjetje je prišel naravnost iz šolskih klopi kot gradbeni tehnik in se zaposlil na stolpičih Poljane, nadaljeval pa kot sektorni vodja na podpornem zidu v Melju, hladilnici Bohova, Hidro montaži, hali kovinskih obratov ter nazadnje hala glavno skladišče Studenci. Pravim nazadnje, kajti pred dvema mesecema je prevzel novo dolžnost — oddelek pokalkulacij.

Izredno je končal višjo tehniško šolo in diplomiral leta 1976. Desetletna praksa v operativni in sedaj dodatni študij, vse to je polgo, da bo z začetnim delom uspešno nadaljeval.

Vsak začetek je težak, vendar se sadovi službe pokalkulacij že

kažejo. Ceprav so to le številke, ki morda komu ne povedo nič, kalkulacijski službi in vodstvu podjetja pa pomenijo mnogo.

Skušal sem ga presenetiti z vprašanjem, ali je morda to delo tisto, ki si ga je po študiju želel opraviti, pa se ni dal, odkrit kot je, mi je priznal, da je še kot osemletkar sanjal o tem, da bi bil rad kemik. Pa se je obrnilo drugače. Postal je gradbenik z dušo in telesom.

Ko sam pravi, se je v teh letih vživel v Gradisu in ima polno pohvalnih, pa tudi nekaj kritičnih pripomb na račun podjetja. Zaveda se, da se te dajo premagati z vestnim delom in zalaganjem nas vseh. O svojem sedanjem delu pa meni naslednje. Če se bo pokazalo, da je delo ustvarjalno in

uporabno, se bo še bolj lotil študij polkalkulacij. Ve, da lahko le dvignemo produktivnost enote in s sodobnim načinom poslovanja s tem celotnega Gradisa. Ko sem ga vprašal, ali se vidiva na prihodnjem srečanju jubilarantov, mi je takole dejal: »Vedno sem si želel, da bi se s sodelavci dobro razumel, to sem pri Gradisu tudi našel in zakaj bi tako sredino zapustil?« Ker dobro poznam fante, s katerimi Mirko dela, mi je bilo kar malce nerodno, da bi dosegli čim boljše uspehe, da bi ime Gradisa bilo izgovorjeno, kjerkoli, s ponosom, če je temu tako, potem si želimo še več takih jubilarantov, kajti kolektiv, ki ima take ljudi, je zdrav kolektiv in tak sen je Gradis.

Franjo Stromajer

Polaganje temeljnega kamna za izgradnjo nove hale za Avto Radgono

Gradis ponovno v Gornji Radgoni

Julija so delavci GE Maribor pričeli z izgradnjo Carinske baze v Meleh, nato pa še halo za Avto Radgono

Od naših predpostavljanih je bila naloga na kratko in jedrnatu obrazložena, v 60 delovnih dnevih mora biti baza zgrajena, katera obsega dva objekta in obsežno zunanjo ureditev. Treba je bilo uporabiti vse organizacijske sposobnosti. Eden od glavnih faktorjev v osnovi je bil delovni človek. Vodstvo gradbišča je vsakemu prispelemu delavcu pojasnilo predstojajočo nalogo s končnim vprašanjem, če bo kos poverjeni delovni nalogi. Presenetljivo — vsak je delovno mesto sprejel, nobeden ni odklonil. Tako se je torej delo pričelo načrtno z vsakodnevnimi dogovori za dela v naslednjem dnevu.

Torej uspeli smo — držali smo besedo in baza je končana v predvidenem roku v zadovoljstvo investitorja ter nas graditeljev.

V času dokončavanja Carinske baze nam je v istem območju zaupal delovni kolektiv Avto Radgono izgradnjo hale 4000 m².

V okviru občinskega praznika Gornje Radgone dne 28. oktobra 1977 je bilo prirejeno veliko slavlje v kolektivu Avto Radgono.

En del te proslave je bil posvečen polaganju temeljnega kamna za gradnjo že omenjene hale. Zelo malo je primerov, da bi bili bodoči graditelji povabljeni k sodelovanju pri polaganju temeljnega kamna. Sodelovala sta dva delavca Avto Radgone in dva delavca naša gradisovca. Iz našega kolektiva je bila poverjena ta nevsakdanja čast članu DS TOZD VK železokrivcu Spevan Stefanu in delavcu Klemenčič Lovru, ki je občan omenjene občine. Vse se je odvijalo v svečanem delovnem vzdušju, vrhunec k temu je prispeval naš buldožer, ki je ponosno s polnim gamsonom zaril v ledino in delo se je pričelo.

Za praznik nas delavcev 1. maj mora biti hala predana investitorju v uporabo. Objekt se bo imenoval Tovarna kontejnerjev, katere že izdelujejo, so zelo praktični, naš kolektiv jih z zadovoljstvom uporablja na nekaterih naših gradbiščih. Kolektivu AVTO RADGONA je upravičeno čestitati za smelost, da se je prvi v Jugoslaviji lotil izdelave omenjenih kontejnerjev.

Vinko Veit

Sodobna in učinkovita priprava dela — da ali ne?

Če smo brez sramu in užaljenosti dovolj pošteni in kritični do svojih včerajšnjih dejanj, smo na najboljši poti, da nam bo jutri mnogo bolje.

10. 10. 1977 je bil pri tehničnem direktorju ing. Petelnu sestanek delavcev PRIPRAVE DELA in pomočnikov tehničnega direktorja. V kolektivu priprave dela že nekaj let tli, v zadnjem času pa močno žari želja, da bi se v delu, organizaciji in vlogi priprave dela v podjetju nekaj spremenilo, spremenilo na bolje, v korist naše operative in sodobne tehnologije gradnje naših objektov.

Treba je vedeti, da je bila priprava dela osnovana pred več kot 15 leti. Iz skromnih začetkov (ki so bili, če gledamo dovolj kritično, precej neambiciozni kljub temu, da so tedaj predstavljali določen napredek) se je ta oddelek službe močno razmahnil in je danes v marsikaterem primeru povsem nenadomestljiv člen proizvodnega postopka. Vendar pa je le treba k temu takoj dodati še naslednje:

Ko je bila priprava dela oblikovana, ji ni nihče niti nakazal niti izoblikoval z nekim uradnim dokumentom njenega razvoja, kar je bila prav gotovo napaka kratkovidnosti ali omalovaževanja, s katere posledicami se otepamo danes vedno bolj. Pri tem pa so že tedaj obstajale v gradbenih podjetjih po Evropi dovolj službe s podobno ali povsem isto vlogo in ne bi bilo težko, niti tvegano uganiti, kakšno vlogo bi pripravila dela imela čez nekaj let pri nas in na osnovi takih predvidevanj izdelati dovolj dober program razvoja priprave dela.

Prav tako priprave dela ni nihče postavil z nekim uradnim aktom na mesto, ki ji gre in ji tudi ni organizacijsko določil njene dolgoročne vloge. Zato je priprava dela ostala vse do današnjih dni nekakšen servis operative in nič več, namesto da bi bila nedvoumna nosilka tehnološkega razvoja in napredka v podjetju.

Take vloge ji doslej še niso zaupali, vsaj ne na glas. Kot je bilo že rečeno, je priprava dela ostala servis operative in kot taka je bila, če smo dovolj pošteni do sebe, tudi zasnovana. Saj smo jo tudi zasnovali tako, da smo tisti del strokovnih opravil, ki niso brezpogojno vezani na mesto gradnje, prenesli v pisarne skupnih služb in smo se s to svojo potezo tudi že zadovoljili. Tako je nastala priprava dela in s takim nedeljovnim gledanjem na vlogo priprave dela, ta tudi ni mogla biti ali postati kaj več kot servis.

Če je priprava dela v posameznih obdobjih na nekaterih področjih svojega dela dosegala uspehe in če je danes močno prerasla okvire, ki so ji bili postavljeni, se je to zgodilo predvsem iz dveh najvažnejših vzrokov.

1. **Angažiranost nekaterih mladih strokovnjakov** je bila tolikšna, da tekem let ni bilo več mogoče spremljati sadov njihovega truda, ki največkrat ni bil poplacen niti moralno niti materialno. Ti sadovi so lahko obrodili zaradi samoiniciative posameznikov ne pa tudi zaradi neke organizirane politike vodstva podjetja, ki bi temeljila na nekem programu v razvoju priprave dela.

Skoda, da nekaj od teh mladih ljudi ni več v našem podjetju. Niso zdržali psihoze, ki je vladala vsa ta leta v zvezi s pripravo dela, ostali so le najupornejši.

2. **Krivulja razvoja gradbene tehnologije** se je v teh letih tako zelo strmo dvigala, da je to presenetilo celo najbolj napredno misleče izmed nas. In tako s klasičnimi pristopi

pri gradnji zahtevnejših objektov kmalu ni bilo več mogoče opraviti nič. Iz tega razloga se je vsak dan bolj kazala nujna po vedno več strokovnem delu v zvezi s pripravo na gradnjo. Vodje gradbišč preprosto niso več zmogli niti časovno niti po svojih kvalifikacijah opraviti vsega dela, ki je bilo potrebno, da bi gradnja lahko nemoteno potekala brez večjih zastojev in še v mejah ekonomičnosti. Ekonomičnost gradnje je bila seveda tudi zelo važen činitelj pri uveljavitvi priprave dela.

Prisotni so bili sicer še drugi razlogi, med katerimi ne smemo zanemariti vpliva posameznikov v vodstvu podjetja, ki so gotovo dali svoj pozitiven prispevek k temu, da je priprava dela pomagala naši operativi, da se je tako zelo uveljavila na slovenskem tržišču.

Se vedno pa ostaja dejstvo, da je bil razvoj priprave dela pri nas vse do današnjih dni stihijski. S čim lahko to trditve podkrepimo? Vsaj z dvema bistvenima postavkama:

1. Vse do danes v našem podjetju ne obstaja niti en napisan okvirni program razvoja priprave dela, ne kratkoročni ne dolgoročni, na podlagi katerega bi se lahko pripravila dela razvijala v skladu z zahtevami sodobne tehnologije.

2. Še vedno ni v podjetju nobenega programa specializacije kadrov v pripravi dela ali z drugimi besedami: nihče ne skrbi za usposabljanje strokovnjakov za posebne gradbene tehnologije, kar je danes postalo že prava mora. To je bilo vse do danes prepuščeno na milost in nemilost posameznim strokovnjakom v pri-

pravi dela, da so iz entuziazma ali iz nekih drugih nagibov vsak zase utirali pot posebnim gradbenim tehnologijam. Takih primerov je bilo doslej v pripravi dela dovolj in ne kaže jih posebej naštevati.

V nekaterih primerih je treba tudi pohvaliti pravilen in inteligenen odnos operative do problematike priprave dela, kar je v marsičem tudi pripomoglo k boljšim uspehom.

Osnovna misel sestanka pri tehničnem direktorju je bila torej, da bi kolektiv priprave dela poskusil premakniti zarjavelo kolesje v pravo smer. Vedeti je treba, da so zahteve sodobne tehnologije v gradbeništvu že tolikšne, da v sedanji obliki organizacije, s sedanjim načinom dela, s sedanjim odnosom do priprave dela in s sedanjim načinom usposabljanja kadra priprave dela ne bo več predstavljala konice tehnološkega napredka, ampak bo počasi začela z njim capljati, kar pa bi imelo za našo operativo in sploh za ugled podjetja dovolj boleče posledice, da tega ne smemo dovoliti. Tega se najbolj zavedajo prav delavci priprave dela.

Seveda je bila tema sestanka taka, da bi prav gotovo spadala po svoji razsežnosti na nek drug, višji nivo razprave, toda člani priprave dela so sklenili začeti uveljavljati svoje zamisli in stališča počasi, brez večjih pretresov.

Program sestanka

A. Stanje: Naraščajoče pomanjkanje tehnološkega znanja šefov sektorjev:

— absolutno padanje tehnološkega znanja šefov gradbišč (vzroki: obračuni, management, obrtniki, standardi),

— vedno večje potrebno znanje (novi postopki, oprema, predpisi, vedno zahtevnejši objekti)

B. Rešitev: koncentracija kompletnega tehnološkega znanja v pri-

(nadaljevanje na 12. str.)

11. mednarodna gradbena razstava

Batimat 77

Od 24. novembra do 4. decembra je bila v Parizu že 11. mednarodna gradbena razstava, na kateri je sodelovalo preko 2800 razstavljalcev, od tega skoraj polovica iz drugih držav.

Med 33 deželami, ki so razstavljale svoje proizvode na 175.000 m² razstavnega prostora, ni bilo nobene naše gradbene organizacije, ki bi sodelovala. Vendar bi se marsikateri lahko kosala tudi z izdelki, ki smo jih videli v 6 razstavnih prostorih. Priznati je treba, da smo na razstavi videli kar precejšnje število novosti in vseh področjih, tako v samih sestavih materialov, kot montažah, izolacijah, sanitarnih vozilih itd. Težko bi strnili vse novosti v enem samem sestavku, zato naj se danes omejimo le na splošen vtis o razstavi, medtem ko bi v nadaljevanjih objavljali najbolj zanimive sestavke iz posameznih vej, ki so povezane z gradbeništvom. Iz tistih področij, ki pa so nam v večji ali manjši meri že poznane pa bi lahko rekli, da smo videli vse od razkošja do kramarije. Tu ne mislim samo na vložena sredstva za opremo enega štanda in velikosti prostora, temveč predvsem na razstavljene izdelke. Zato sta imela še poseben poudarek plastika in keramika. Prva zaradi vse večje uporabe ali souporabe pri najrazličnejših materialih ali kot samostojna nadomestila za včasih »nenadomestljive« elemente. Keramika pa zaradi svojega blišča in zares ogromne izbire, ki je pri nas nikakor nismo vajeni.

Naslednja stvar, ki našemu obiskovalcu pade v oči, je velik poudarek na dodelavi posameznih elementov, če se omejimo na okna, vrata in druge elemente za gradnjo hiš in stanovanj. Pri večini razstavljalcev je bilo opaziti, da je v prvi vrsti kvaliteta, šele nato cena proizvoda. Pri gradnjah naših stanovanjskih

sosesk bi ta faktorja prav gotovo lahko zamenjali, saj nam gre v prvi vrsti za ekonomski učinek, šele nato se pojavlja vprašanje kvalitete.

Primerjava s kakšnim drugim sejmom, na katerem je zastopano tudi gradbeništvu, skorajda ni mogoče, saj vsak kaže svoje specifičnosti. Prav tako tudi Batimat 77. Vsekakor je lepa paša za oči, med izdelki, ki dajejo blišč pa je dovolj tudi zelo kvalitetnih, ki si jih je vredno ogledati.

Na zunanjem razstavnem prostoru so bile prikazane predvsem lažje podporne konstrukcije, naprave za dviganje in še razni drugi elementi

Novoletne želje

Alojz Hreščanec: »V letu 1978 si želim predvsem, da bi naše podjetje imelo dosti poslovnega uspeha, oziroma, da bi vsaj normalno gospodarili. To je moja največja želja, saj je prav od nje odvisno tudi vse ostalo, kar sodi v moje »privatno« življenje. Če bo v podjetju v redu, bodo dohodki v redu in tako možno tudi uresničevanje lastnih želja.

Na področju dela v mladinski organizaciji imam seveda tudi svoje želje. Po pohorskem seminarju bi morali dati veliko od sebe. Veliko nalog smo si zastavili. V prvi vrsti je uspešna uveljavitev sprememb po zakonu o združenem delu, pri kateri imamo tudi mladinci močno vlogo. V samem našem delu pa bomo morali posvetiti več pozornosti delu z učenci. Tako bom kasneje po končani šoli lahko dobil že zgrajenega samoupravljavca in človeka, ki bo lahko enakopravno sodeloval pri delu v naši delovni organizaciji.

Srečko Friš: »Pred kratkim smo imeli volilno konferenco v OOK in še naprej sem ostal sekretar OO. Tako so moje prve želje vezane za področje političnega dela. Rad bi, da bi steklo dosledno uresničevanje programa, ki smo si ga postavili na konferenci OO. Prav tako si bomo še naprej prizadevali aktivno sodelovati z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami, samoupravnimi organi in ostalimi akterji našega življenja v delovni organizaciji. Z doslednim uresničevanjem zakona o združenem delu in predvsem povečano produktivnostjo dela bomo lahko vsakemu omogočili osebne dohodke primerne njegovemu delu.

V novem letu 1978 pa bi najraje doživel še naprej veliko razumevanje med nami v kolektivu.

Humek Josip: »Tudi v novem letu si želim, da bi se vsi delavci dobro razumeli in da bi naše delo temeljilo na dobrih odnosih. Seveda pa bi najraje, da bi uspešno končal študij na VEKS. Upam, da bo uspela tudi uresničitev novega načina nagra-

jevanja po delu. Imam še kup želja — rad bi, da bi dobili prostor za strelišče, vzgojiti pa bo potrebno tudi mlado ekipo strelcev, ki bi lahko z uspehom nastopala tudi izven Gradisa.

Moja osebna želja pa je, da se čimprej uselim v novo stanovanje.

Srečko Friš

Josip Humek

Recital partizanske poezije učencev OŠ Draga Kobala iz Maribora

Nastop malega pevskega zbora

Ponosni smo na prehojeno pot

Iz proslave TOZD GE Maribor
Slavnostni govornik je bil direktor TOZD ing. Franc Gačnik

V obratih TOZD Gradbene enote Maribor na Pobrežju smo v četrtek, 24. novembra letos nadvse svečano počastili obletnico naše domovine. V preurejenem delavniškem prostoru, za to svečanost skrbno opremljenem in okrašenem, se je zbralo okrog 600 delavcev z vseh mariborskih delovišč in uprave TOZD.

Direktor TOZD dipl. inž. Gačnik Franc je v svojem govoru orisal zgodovinski razvoj Jugoslavije, v katerem je posebej poudaril značil-

nejša dogajanja vse od herojskih dni narodnoosvobodilnega boja, skozi težka leta povojne obnove do danes, ko ob velikih delovnih zmagah z uresničevanjem načel nove ustave in zakona o združenem delu samoupravljanje delovnih ljudi dobiva vse večji pomen in omogoča uveljavljanje njihove volje na vseh področjih življenja in dela.

Nadvse bogat je bil tudi pregled dosedanih delovnih dosežkov temeljne organizacije.

»Ponosni smo na doslej prehojeno pot.« je ob koncu pripomnil direktor TOZD, »in složni v veliki družini Gradisa bomo nedvomno tudi v prihodnje smelo premagali morebitne težave, s katerimi se bomo srečali pri opravljanju svojih delovnih nalog.«

Naše praznično razpoloženje so s kulturnim programom popestrili učenci osnovne šole Draga Kobala s Pobrežja z recitalom partizanske poezije, nastopom malega pevskega zbora in folklorne skupine.

Prisrčni nastop otrok je marsikomu od navzočih privabil solze v oči.

Praznovali smo v znamenju velikih jubilejev našega nadvse dragega predsednika republike tovariša Tita in komunistične partije, zato smo se odločili s proslave tov. Titu poslati pozdravno brzojavko.

Po uradnem delu svečanosti se je nadaljevalo srečanje članov kolektiva. Pozno v popoldan se je prijateljski pomenek prepletal s pesmijo, obujanjem spominov, šalo in smehom.

Razšli smo se v upanju, da se bomo v prihodnje ob podobni priložnosti srečali še kdaj vsaj v tolikšnem številu.

Prizadevnim organizatorjem proslave in vsem, ki so k pripravi karkoli prispevali, gre brez dvoma pohvala za opravljeno delo.

A. Košti

Slavnostni govor direktorja TOZD GE Maribor ing. Franca Gačnika pred polnim avditorijem

Preberite in premislite!

V prvih devetih mesecih letošnjega leta je bilo v Sloveniji 105 primerov z večjo materialno škodo, od katerih so nekatere zahtevale tudi smrtne žrtve. Največ je bilo požarov (53), sledijo pa lomi strojev (23), eksplozije (14), izlitja industrijskih tekočin (9) in drugo.

Nevestnost in malomarnost je še vedno najpogostejši vzrok požarov in drugih škod, do katerih prihaja v organizacijah združenega dela. V posameznih primerih gre že za pojave grobe brezbržnosti. Tako so kljub široki publiciteti o velikih požarih, povzročeni z neprevidnim ravnanjem pri varjenju v preteklem letu, v obravnavanem obdobju neprevidni varilci, oz. tisti, ki so bili dolžni zagotoviti varjenje v varnih pogojih, ponovno povzročili 7 požarov s škodo okoli 3,5 milijona din.

Površnost pri manipulaciji s stroji in drugimi napravami, zlasti z raznimi stikali in ventili, merilnimi instrumenti in drugim, so dokaj pogost pojav in se zanje praviloma ne zve, dokler ne pride do večje škode. Pri čiščenju ali kontroli merilnih instrumentov so pomote ali pa celo odsotnost kontrole, včasih usodne. Tako je na primer v enem obratu Gradisa v Ljubljani eksplodiral kotel za centralno ogrevanje. Varnostna naprava je opozorila na pregretje, vendar je odgovorni delavec ni nadzoroval.

Sodimo, da je potrebno posebej opozoriti na nevaren pojav malomarnega ali vsaj ne dovolj vestnega odnosa do vzdrževanja raznih signalno varnostnih in merilnih naprav nasploh.

Ob raziskovanju vzrokov nesreč in škod organi za notranje zadeve ugotavljajo, da v večini primerov ni mogoče govoriti samo o odgovornosti delavcev, ki delajo neposredno ob stroju, oziroma so neposredno odgovorni za vzdrževanje določenega stroja, naprave in podobno, ampak se postavlja tudi vprašanje, kako so opravljali svoje funkcije tudi vodstveni delavci, ki bi morali že po svojem položaju skrbeti tudi za ustrezno varnost. Pravilno bi bilo, da vodstveni in vodilni delavci ne dopuščajo takih stanj.

Tudi Mariborčani smo bili v Trstu

Gradisovci v Mariboru smo si želeli, da bi si ogledali v Stalnem slovenskem gledališču v Trstu komedijo »Benečanka«. Sprva je kazalo, da ideja ne bo izvedljiva. Z dobro voljo, nekoliko truda, z lastno finančno udeležbo in pomoči, ki so nam jo dale skupne službe, nam je zamisel uspela.

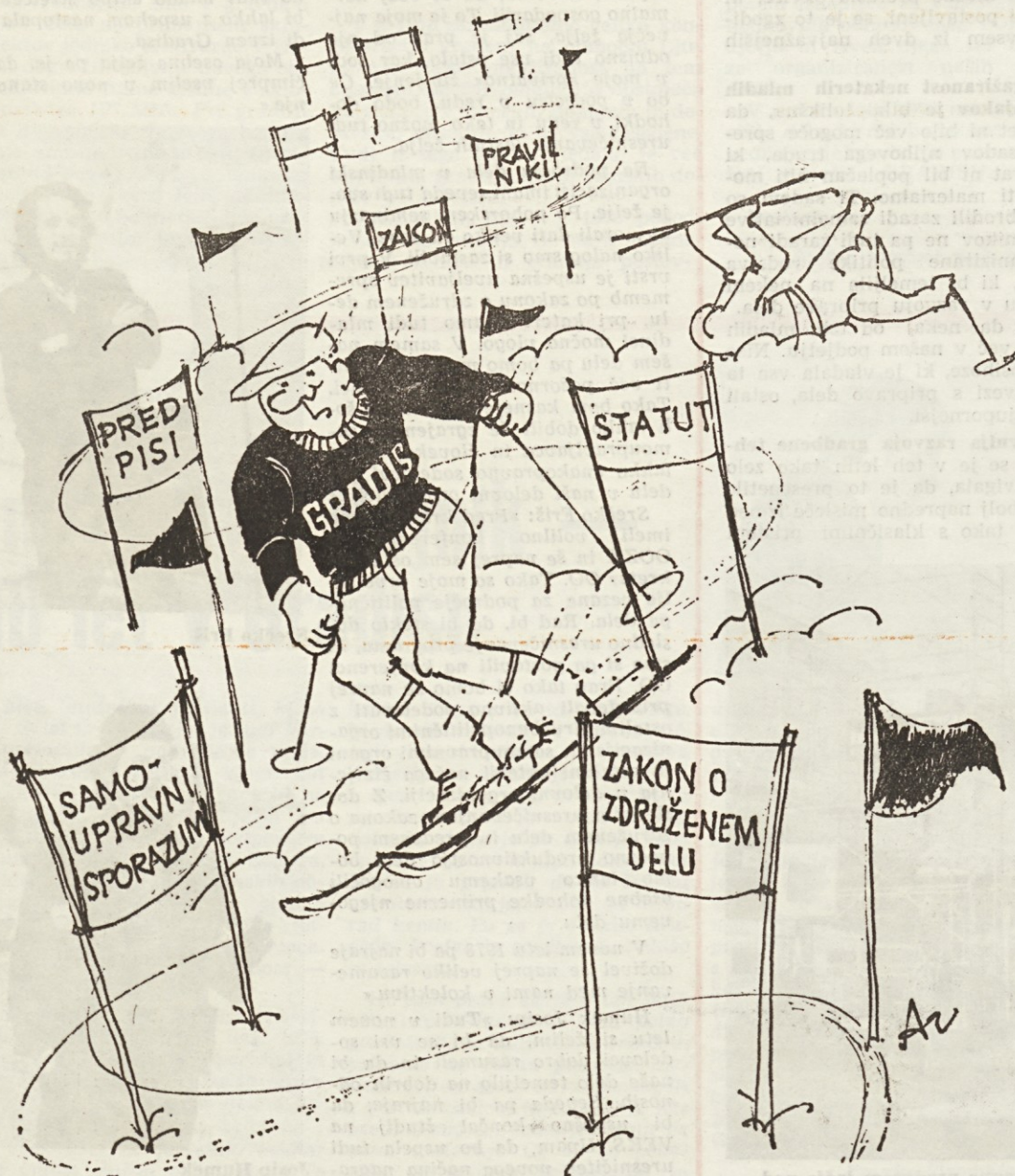
Tako smo se 5. novembra ob petih jutraj odepjali s šestimi avtobusi iz Maribora. Z vmesnimi postanki smo že ob polenajstih prestopili jugoslovansko-italijansko mejo v Fernetičih. Nato smo si v predmestju Trsta pri sveti Soboti ogledali taborišče »Rižarno«, ki je imelo tudi krematorij. Bežeči nacisti so krematorij in dimnik uničili, da bi zbrisali dokaze svojih zločinov. Na kovinskem podstavku dimnika stoji danes simbolična »Pieta«, sestavljena iz treh modeliranih kovinskih prečnikov kot podoba spirale dima, ki se je valil iz dimnika.

Od dvanajstih do sedmih zvečer smo »nakupovali«, brez česar si obisk Trsta skoraj ne moremo zamisliti.

Ob osmih zvečer smo si ogledali v kulturnem domu, ki je v Ul. Petronio, »Benečanka«. To je komedija anonimnega avtorja iz prve polovice šestnajstega stoletja. Pripoveduje o tem kako se dve bogati ženski, starejša vdova, mlajša poročena, zaljubita v lepega tujca Julija. Obe si omogočita sečanje z njim preko svojih služkinj in uslužnega nosača. Julio prevzame to vlogo nekoliko iz radovednosti, pa tudi iz materialnih koristi. S tem pa postane mladi pustolovec ujetnik, zapleten v zlato mrežo, iz katere ne bo mogel z lahkoto uiti. Komedija nima konca, ker bi se lahko nadaljevala v nedogled.

Predstavo si je ogledalo 300 Gradisovcev iz Maribora, kar dokazuje, da naši delavci gredo radi v gledališče. Vsi smo bili z obiskom zelo zadovoljni. Lepota in urejenost slovenskega kulturnega doma sta nas prijetno presenetili. Zato smo se odločili, da prihodnje leto organiziramo podoben »sindikalni izlet«.

Organizator kult. življenja
Slava Oberleit

»Slalom za svetovni pokal je v pri-merjavi s tem našim prava otroča-rija.«

»Mama, posodi mi 10 dinarjev.«
»Nimam jih, kar na očeta se obrni.«
»Sem že bil pri njem, pa je rekel, naj grem k tebi, ker si ti naša interna banka.«

Junakom borbe naj slede junaki dela

Delavski svet podjetja »GRADIS« je na svoji seji dne 7. junija 1977 sklenil, da prevzame GIP »GRADIS« patronat nad I. gradbeno brigado VII. korpusa NOV in PO Jugoslavije.

Bivši borci in starešine bivše I. gradbene brigade VII. korpusa NOV in PO Jugoslavije se najlepše zahvaljujemo delavskemu svetu in vsem družbenopolitičnim organizacijam za podelitev patronata nad našo brigado. Vaša pripravljenost sodelovanju razumemo kot nadaljevanje naših najožjih stikov, ki smo jih imeli z vašim kolektivom takoj po osvoboditvi, od ustanovitve vašega podjetja, ko smo obnavljali, od okupatorja porušeno domovino.

Naša brigada je bila ustanovljena v Crnomlju spomladi leta 1945 z nalogo, da se formira v operativno — inženirsko — gradbeno enoto, ki bo sposobna prevzeti večja dela, kot izgradnja aerodromov, cest, mostov in uspostavitve železniških prog.

Nalog za ustanovitev brigade je dal komandant glavnega štaba NOV in POS pokojni general Dušan Kveder-Tomaž, ki je bil pri formiranju brigade v Crnomlju tudi osebno prisoten. Vsi 4 bataljoni brigade so bili v času borbe angažirani na raznih pomembnih objektih na osvobojenem ozemlju v Beli krajini, Dolenjski in Notranjski, v glavnem na usposabljanju cest, mostov in aerodromov, na Otoku in Krasincu, cest na osvobojenem ozemlju, mostov na reki Lahinji v Primostku, Gradacu, mostu čez Krko v Soteski in drugod.

Med tedaj najpomembnejšimi objekti, ki jih je brigada napravila pa so: mostovi čez Kolpo v Brodu na Kolpi in v Vinici. Z izgradnjo teh mostov, ki so jih naši bataljoni gradili pod točo ustaških, domobranskih in nemških krogel, je bila uspostavljena strateško izredno pomembna komunikacija, po kateri so prišle enote IV. armije, hrana in vojni material iz Barija preko Dalmacije.

Brigada je imela tudi to častno nalogo, da je od Broda na Kolpi do Ljubljane usposobila cesto za motorizirane enote, ki so prodirale proti Ljubljani, ter 9. maja dopoldne, ka-

kor tudi brigada sama, vkorakale v Ljubljano. Ob osvoboditvi, ko je bilo večina cest, mostov in železniških prog porušenih, so brigado čakale velike in odgovorne naloge.

Do prihoda v Ptuj so naši bataljoni gradili mostove v Medvoda, Preserju, Sempetru na Krasu in usposabljalje druge važne objekte ob pomembnih komunikacijah.

Junija meseca pa je brigada dobila nalogo od glavnega štaba Slovenije, da takoj pristopi k obnavljanju oz. rekonstrukciji železniške proge in objektov na relaciji Pragersko—Kotoriba. Zadnji železniški most je bil že na madžarskem ozemlju v Mura—Keresturu. Ni bilo niti projektov, niti materiala. Les za mostove je do prihoda naše brigade v Ptuj še raste na Vurbergu in Pohorju.

Pričeli smo z geslom: »Junakom borbe naj slede junaki dela!« Sedemdeset dni in noči je prevevalo to geslo med našimi brigadirji na triintriindevetih objektih — železniških mostov, vzdolž proge Pragersko—Kotoriba in dvigalo delovno, moralno in politično zavest brigade na zavidljivo višino.

Borci brigade, belokranjski tesarji, dolenjski, štajerski, in notranjski kmetje, rudarji, delavci iz industrijskih središč, ki so tvorili srž brigade, so s polnim razumevanjem in velikim delovnim efanom opravljali to nalogo. — Čeprav je bila že svoboda in je vsak bil delno z mislimi

že doma in računal, kako bo obnovil svojo požgano domačijo ali sodeloval pri obnovi tovarne iz katere je odšel v partizane, je vednar vsak borec dal od sebe vse, da bi nalogo čimprej in čimbolje opravil.

Tako tehnično zahteven objekt, kot je železniški most v Ptuj, in ostalih 32 objektov na progi od Pragerskega do Kotoribe je bilo zgrajenih v rekordnem času, ter je predstavljalo za takratne razmere izreden tehnični podvig in politični uspeh.

Borci in starešinski kadri brigade si tudi sedaj prizadevamo uresničevati cilje naše revolucije s tem, da razvijamo in prenašamo njene tradicije, etiko, moralno političnih vrednosti in lastnosti borcev NOV na sedanja in bodoča pokolenja. Vsak po svojih močeh in sposobnostih želimo čim več doprinesiti k boljšemu jutri v samoupravni socialistični družbi jugoslovanskih narodov in narodnosti, Titovi Jugoslaviji.

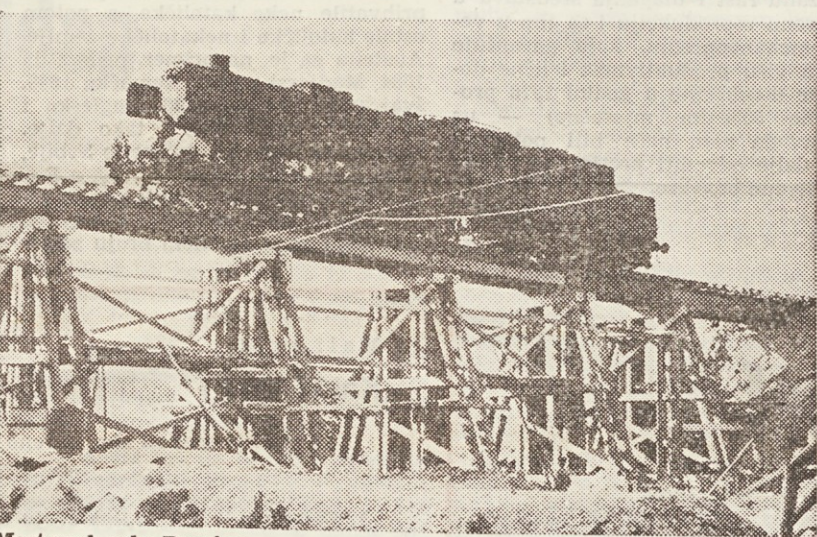
Brigada se je po nalogu IV. armade razformirala novembra 1945. Od formiranja pa do osvoboditve je bila brigada zelo skromno opremljena, brez mehanizacije. Ob osvoboditvi pa se je brigada za tedanje stanje tehnike, ki smo jo zaplenili okupatorju, zelo dobro opremila. Vso mehanizacijo, premične delavnice, buldožerje, kamione, konje z vprego, tehnične instrumente in drug gradbeni material smo sukcesivno predajali vašemu podjetju GRADIS, ki je bilo konec leta 1945 osrednje gradbeno podjetje, razvejano po vsej tedaj porušeni Sloveniji.

Stalni odbor naše brigade želi prenašati tradicije in izkušnje iz NOV in povojne obnove naše porušene domovine na novo generacijo gradbincev in drugih delovnih ljudi.

Dušan Marinšek, rez. p. polkovnik, bivši politkomisar I. gradbene brigade VII. korpusa NOV in PO Jugoslavije

Prihod inženirske brigade v Ljubljano 9. maja 1945

Most prek reke Pesnice

Nova hala za Cimos

V Buzetu so delavci TOZD GE Koper pripravili že vse potrebno za predajo nove hale za koprski Cimos

V zaostalih predelih tako v Sloveniji kot po vsej naši državi je vse večji interes, da s pridobitvijo kakšnega industrijskega obrata dvignemo življenjsko raven ljudi, ki na takšnih območjih živijo. Tako je tudi v notranjosti Istre, kjer pusta kraška zemlja ne daje dovolj za normalno preživljanje družine. Večje delovne organizacije, med katerimi je bil tudi koprski CIMOS, so postavljale obrate prav na taka področja z daljnosežnim pozitivnimi cilji, od katerih bi imela koristi tako delovna organizacija kot tudi prebivalci sami. V Buzetu je namreč Cimos že predčasno odprl obrate za izdelavo rezervnih delov za motorje, z razširitvijo programa pa se je po-

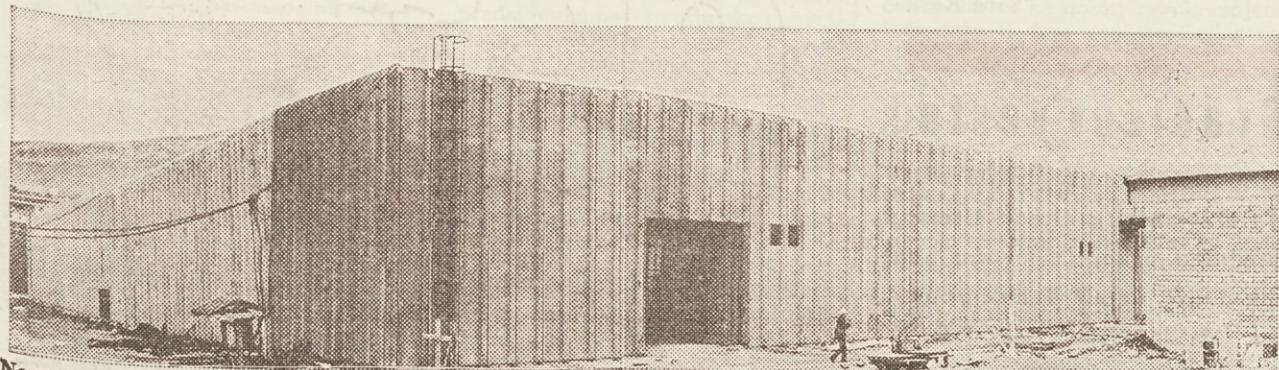
kazala potreba tudi za proizvodnjo rezervnih delov za avtomobile. Zato so se lansko leto odločili za povečanje obratov.

Delavci naše TOZD GE Koper so zato oktobra zastavili s polno paro. Potrebno je bilo zgraditi proizvodno halo v izmeri 96 x 66 m, enonadstropni aneks 60 x 8 m, v katerem bodo pisarne, garderobe in umivalnice, objekt kotlovnice v izmeri 40 x 20 m ter manjše pripadajoče objekte (hladilne naprave, črpališče mazuta) ter zunanjo ureditev. Čeprav so bili roki postavljeni precej optimistično, je zaradi dobrega sodelovanja pri montaži, ki so jo izvedli delavci OGP in GE Koper, proizvodna hala dograjena v roku. Med

podatki o objektu moramo omeniti, da je to tipska dvorana GH-5, torej montažna z Y nosilci in pa novimi fasadnimi elementi. V sami proizvodni hali bodo izdelovali samo rezervne dele za Citroene — 1200 Club, Pallace oz. za »male žabe«.

Skupna investicijska vrednost za prevzeta dela je bila 2,5 milia SD, ki jo je ustvarilo 30—40 delavcev, kolikor jih je bilo povprečno na gradbišču. Glede na majhno oddaljenost je delavec vsak dan vozil na gradbišče avtobus in jih po končanem delu odpeljal nazaj v Koper pred samski dom. Zaradi povečanja kapacitet se je pojavil sedaj še problem družbene prehrane, tako da so že stekli dogovori, da se bodo verjetno dela kar nadaljevala z gradnjo obrata za družbeno prehrano za delavce in pa nova vratarnica.

Za uspešen in nemoten potek del na gradbišču pa gre prav gotovo velika zasluga tudi dobremu vodenju delovodje Karla Flehtingerja, ki nam je v razgovoru tudi podal osnovne podatke za ta sestavek.

Nova proizvodna hala za Cimos v Buzetu

Razpis

tečajev in seminarjev v letu 1978

Kot vsako leto bomo tudi letos nadaljevali s izobraževanjem obstoječih kadrov, študentstvom in kadrovanjem novih strokovnjakov. Zato je upravni odbor centra za izobraževanje sklenil, da v letu 1978 razpišemo naslednje tečaje in seminarje:

1. Šola za delovodje	1. 8. 1978	15 kandidatov
2. Tečaj za skupinovodje	23. 1. 1978	35 kandidatov
3. Tečaj za KV tesarje	9. 1. in 13. 3. 1978	30 kandidatov
4. Tečaj za KV zidarje	9. 1. in 10. 4. 1978	30 kandidatov
5. Tečaj za strojnike težke gradbene mehanizacije	5. 1. in 11. 5. 1978	20 kandidatov
6. Tečaj za KV železokrivce	9. 1. 1978	15 kandidatov
7. Tečaj za strojnike-betonarja	Januar 1978	20 kandidatov
8. Tečaj za inštruktorje	6. 4. 1978	6 kandidatov
9. Tečaj za žerjaviste	5. 1. in 9. 3. 1978	10 kandidatov
10. Tečaj za avtodvigala	9. 2. 1978	5 kandidatov

OSTALI TEČAJI

11. Tečaj za PU tesarje	9. 1. 1978	20 kandidatov
12. Tečaj za PU tesarje — Čakovec	4. 1. in 15. 3. 1978	70 kandidatov
13. Tečaj za PU zidarje	9. 1. 1978	30 kandidatov
14. Tečaj za PU betonarje	20. 2. 1978	25 kandidatov
15. Tečaj za PU strojnike — SPO	Januar 1978	30 kandidatov
16. Tečaj za PU strojnike — lahke gradb. mehanizacije	13. 3. 1978	15 kandidatov
17. Tečaj za skladiščenike	Januar 1978	20 kandidatov

OSTALI TEČAJI — SEMINARJI

18. Tečaj za minerje	9. 3. 1978	15 kandidatov
19. Tečaj za potapljače	marec 1978	10 kandidatov
20. Tečaj za vilničarje	februar 1978	5 kandidatov
21. Tečaj za električarje	Januar 1978	30 kandidatov
22. Osnovni tečaj za oblačno varjenje	5. 1. 1978 in 30. 1. 1978	10 kandidatov
23. Nadaljevalni tečaj za oblačno varjenje	27. 2. 1978	10 kandidatov
24. Tečaj za plamensko varjenje	30. 1. 1978	10 kandidatov
25. Tečaj za uporovno varjenje	20. 3. 1978	10 kandidatov
26. Atestiranje po potrebi	—	20 kandidatov
27. Seminar za delovodje	23. 1., 30. 1., 6. 2. 1978	180 kandidatov
28. Seminar za inženirje in tehnike	13. 2., 16. 2., 20. 2. in 27. 2. 1978	280 kandidatov
29. Seminar za ing. teh. stroj. referente	23. 2. 1978	60 kandidatov
30. Seminar za kadrovice	19. 1. 1978	25 kandidatov
31. Seminar za novo izvoljene delegate del. svetov	April, maj 1978	200 kandidatov
32. Seminar za sind. funkcionar. in mlajše člane ZK	1. 3. 1978	60 kandidatov

Ostale tečaje in seminarje bomo organizirali po potrebi.

POGOJI ZA VPIS V POSAMEZNE TEČAJE SO NASLEDNJI:

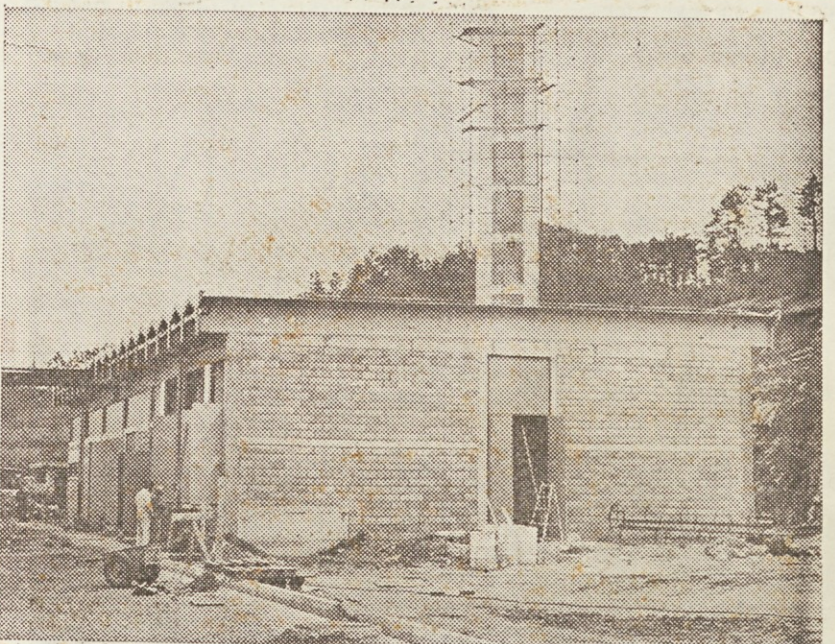
pod 1 — Kandidati morajo imeti končano poklicno šolo in najmanj 3 leta prakse na delovnem mestu kvalificiranega delavca.

pod 2 — Kvalificiran delavec ter 3—5 let prakse.

Od točke 3 do 6 — Priučen delavec z najmanj 3 leta prakse v poklicih, za katerega se bo izobraževal.

Od točke 11 do 16 — polkvalificirani delavci z najmanj letom dni prakse.

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati predložiti še strokovno oceno o dosedanjem delu ter priporočilo TOZD, v kateri je zaposlen. Kandidati naj vložijo svoje prošnje in prijave prek kadrovskih oddelkov TOZD.

Pomožni objekti pri proizvodni dvorani v Buzetu

Obećavanja za godinu 1978 nisu loša

Skupili smo prve još ne potvrđene podatke s predviđenim opsegom i uspjehom Gradisa u godini 1978 po osnovah privrednog plana za godinu 1978 — GN 78.

Umirena rast opsega radova

Vrednost sopstvene proizvodnje bez zanatlijskih radova i bez radova kooperanata trebala bi iznositi 3248 mio din, to jest 635 mio din ali 24% više nego se predviđa za godinu 1977. Ovo povećanje računa se iz troje sastavnih delova:

1. povećanje broja zaposlenih za 4% i to od 7066 (bez učenika i inozemstva) na 7350 radnika; svih obavljenih časova neka bi bilo tačno 17 milijuna.

2. Povećanje produktivnosti za 3,9% mjerena sa realnim vrednošću sopstvene proizvodnje se efektivnim časom — VLP/EU — koja bi trebala iznositi u godini 1978 228 din.

3. Predviđeno povišenje cijena za oko 15%. Zanatlijski radovi, koje cenimo u godini 1977 na 664 mio din, trebali bi iznositi u godini 1978 785 mio din ili 18% više.

Kooperanti — tako gradjevinska preduzeća kao grupa građana trebali bi izvršiti u godini 1978 radove za svega 216 mio din, dok će u godini 1977 čak za 508 mio din. Razlog za toliko smanjenje radova kooperanata nalazi se prije svega u zaključivanju radova na gradnji HE Srednja Drava II, gdje se njihov udeo smanjuje od 353 mio din u godini 1977 na 56 mio din. Morali bi se svjesno odlučivati i za smanjenje suradnje prije svega sa privatnim gradjevinskim grupama. U godini 1978 — trebalo bi da njihov udeo iznosi 160 mio din, a u godini 1977 iznosi 155 mio din. Vidimo, da je 16 starih milijarda još uvek velik novac, kojeg odvisno za usluge privatnika (grupe građana i šofera), pa taj pretstavlja gotovo 4% ali približno toliko koliko ima jedna naša OOUR (Ravne, KO) realizacije!

Vrednost proizvodnje trebalo bi u godini 1978 povećati za 463 mio din na 4250 mio din, to jest za 12%; približno toliko trebali bi povećati i celokupni prihodi — za 527 mio din ili 13% — neka bi iznosio 4480 mio din.

Računali smo najprije s višim porastom celokupnog prihodka. Neke naše OOUR puno su zauzete sa ra-

dovima, ali druge naše OOUR predviđjele su veoma nisku rast. Ako uzmemo u obzir još ispad već pomenutih kooperanata (na SD 2), tada nam se željno očekivanih 5 milijarda novih dinara »osuje« za 10% na 4,50 mia ili kao već pomenuto na 4480 mio din celokupnog prihodka.

U godini 1978 još dalje brža rast uspeha kao i opsega

Više no opseg zanima nas predviđeni uspeh. Ovaj je u veliki meri zavisni od kretanja troškova. Ti će iznositi u godini 1977 predviđeno 70% dok bi se njihov udeo u celokupnom prihodu snizio u godini 1978 na 66% — po osnovah GN 78.

Naše OOUR tako planiraju bitna poboljšanja ekonomičnosti poslovanja.

Onda bi se ukupni dohodak povećao od predviđenih 1178 mio u godini 1977 za 355 mio din ili 30,4% na 1526 mio din — dakle na više od jedne i po milijarde novih dinara!

Nadprosječni porast predviđaju OOUR i u obavezama, koje će se povećati od 330 mio din u godini 1977 na 416 mio din u godini 1978. Njihov udeo u celokupnom prihodu sa tim povećao bi se od 8,5% na 9,3%; to su obaveze samo iz dohotka, kojim treba još dodati nekoliko odsto-taka u deo iz ostatka dohotka!

Lični dohotki (i primanja) trebali bi se povećati od 594 mio din u godini 1977 na 757 mio din što je 27,5%. S obzirom na porast dohotka predstavlja predviđeni porast ličnih dohotka skoro tačno 90% porast dohotka kao što diktira odredba skupštinske resolucije.

Ostatak dohotka koji je iznosio godine 1976 210 mio din, godine 1977 po procjeni 248 mio din trebalo bi iznositi u godini 1978 353 mio din ili 42,6% više. S obzirom na skroman predviđaj porasta opsega radova toliko povećanje planiranog ostatka dohotka, koji neka bi značilo 7,9% celokupnog prihodka ili 23,1% ukupnog dohotka, svakako je izuzetno dobro dostignuće!

Kvalifikacioni sastav trebao bi se zboljšati svega za jedan procenat. Kvalifikacioni kvocient, na osnovi kog gledamo strukturu zaposlenih, trebao bi iznositi 1,88, to jeste, da bi mogao jedan prosečan Gradisovac u stručnosti značiti skoro za 2 nekvalifikovana radnika. Ili drukčije kvalifikovani radnik (zidar, bravar) nalazi se u prosečnom nivou Gradisove kvalifikacione strukture.

Odgovarajuća podela dohotka

Na kraju još nekoliko kazaljki. Kazali smo već da planiramo poboljšanja produktivnosti i ekonomičnosti. Podatke o kretanju rentabilnosti u godini 1978 do sada još nismo bili u stanju skupiti. Zna se samo to, da će se rentabilnost verovatno sniziti, zato što će se jako povećati prosečno upotrebljena sredstva, tako zbog revalorizacije osnovnih sredstava kao zbog uticaja porasta cijena — na nivo potrebnih obrtnih sredstava.

Naša glavna kazaljka — dohodak na uslovni čas — D/ph — trebala bi se povećati od predviđenih 38,90 din u godini 1977 na 46,80 din ili za 20,3% u godini 1978.

Lični dohodak na uslovni čas trebao bi se iz pomenutog dohotka (na uslovni čas) povišiti od 19,70 din na 23,20 din, to znači za 17,6% — manje nego za 90% povišenja dohotka (na uslovni čas). U programu razvika do godine 1980 napisali smo, da bi udeo ličnih dohotka morao iznositi u dohotku najviše 50%. To znači:

$$OD = D \times 0,50 + s$$

ako je konstanta s jednaka nuli.

I zaista. U godini 1977 udeo OD u D iznositi će oko 51%, što znači — konstanta u visini +0,30. Za godinu 1978 planira se udeo OD već ispod 50% (49%), što znači — negativna konstanta u visini — 0,20.

Taka podela garantuje Gradisu ubranu rast i ulaganja sredstava u raširenu reprodukciju i sa tim u veću mehanopremu, koja garantuje sutra višu produktivnost i lične dohotke (konkretno u godini 1978 prosečno 5550 din mjesečno) — uz uslov, da nam neće biti potrebno još dalje odvoditi pretjerano visoke društvene obaveze.

Stane Uhan

Najlepše želje In obilo uspehov
v letu 1978 želi vsem delavcem

Uredništvo

Kroz vekove i zemlje

Mozaik zanimljivosti

Nova godina se danas u većini zemalja sveta računa od 1. januara i tada se i proslavlja uspešan završetak jedne i početak naredne godine. Ni jedan datum se sigurno ne slavi tako masovno, raskošno i raznovrsno kao Nova godina.

U prošlosti su razne zemlje imale razne kalendare i razne epohe — početke brojanja godina. To je obično bio neki važan verski ili nacionalni događaj. Preračunavanje datuma s jednog na drugi kalendar bio je komplikovan i težak posao. Greške i nesporazum su ponekad imali i katastrofalne posledice.

Prva veća reforma kalendara sa opštijim uticajem, izvršena je u starom Rimu, za vreme Julija Cezara, 46. godine pre naše ere, a po projektu egipatskog astronoma Sosigena. Dužina godine je bila određena na 365 dana i 6 sati. Taj takozvani Julijanski kalendar, iako sam još uvek dosta komplikovan i nedovoljno precizan za merenje vremenskih intervala, bio je ipak napredniji u odnosu na sve prethodne i održao se veoma dugo, sve do nove reforme kalendara koju je 1582. godine izvršio papa Grgur XIII. Taj novi, takozvani gregorijanski kalendar a koji je praktično naš sadašnji kalendar, prvo su prihvatile neke katoličke, a potom ostale katoličke i nekatoličke zemlje. Austrija ga je, na primer, prihvatila 1584, Madjarska 1587, Nemačka 1699, Švajcarski kantoni 1700, Engleska i Škotska 1752. godine i tako dalje. Kraljevina SHS, za teritorije Srbije, Crne Gore i Makedonije 1919, a Rusija tek posle pobeđe oktobarske revolucije od 1917. godine.

I danas se u znatnom broju zema-

lja za početak nove godine ne uzima 1. januar, već neki drugi datum. U Burmi se Nova godina slavi u aprilu, a jevrejska roš-ha-šana pada u septembru ili oktobru. Na ostrvu Bali godina traje samo 210 dana i tamo se češće nego drugde proslavlja Nova godina. U starom Vavilonu, pre 40 vekova, Sumerci su slavili novu godinu čak čitavih 12 dana, od 1. do 13. aprila.

Sada se pred OUN nalazi projekat novog univerzalnog svetskog kalendara, nasledjenog i preuzetog od nekadašnjeg Društva naroda. Taj projekat predviđa podelu godine na 4 kvartala po 3 meseca. Prvi mesec u svakom kvartalu imao bi po 31 dan, a ostala dva meseca po 30 dana. Na iste datume u svakom kvartalu padali bi, svake godine, isti dani u nedelji. Van kvartala i nedelja dodavao bi se na kraju poslednjeg kvartala, tj. iza 30. decembra, poseban dan, kao opšti. U prestupnoj godini takav poseban dan dodavao bi se i posle 30. juna. Koliko bi takav praznik u celini trajao, to bi mogla da odredi svaka zemlja, zavisno od ekonomskih mogućnosti, tradicija i običaja. Za onaj posle 30. juna svake prestupne godine tek bi trebalo naći ime i sadržinu. U projektu tog novog svetskog kalendara svaki prvi dan prvog meseca u kvartalu bio bi nedelja, svaki prvi dan drugog meseca — sreda i svaki prvi dan trećeg meseca — petak. To bi ustvari bio neka vrsta opšteg »večnog kalendara«, jer bi dovoljno bilo imati pregled dana u sedmicama za datume jednog kvartala, pa da se zna u koji dan pada pojedini datum bilo koje godine. Koliko se zna, ovaj projekat se sada nalazi u Socialno-ekonomskom veću OUN, a u fazi prikupljanja mišljenja država-članica.

Veselo u novu 1978 godinu

U svim krajevima sveta, na raznim jezicima uvek se u novogodišnjoj noći govori i želi isto — Sretna nova godina. To je jedini praznik koga slave i na severu i na jugu naše planete i tamnoputi i ljudi bele kože, deca i odrasli, diplomate i cirkusanti, u krzno uvijeni Eskimi i golišave Karioke.

Od davnina, od poganskih vremena, kada je to bio period u kome je slavljen kult plodnosti do danas, kada se obično sabiru računi i kuju planovi za budućnost, novogodišnja noć ima posebnu draž, specifično obeležje pojedinih naroda u kojem tradicija ima vidno mesto. Kinezi će tako na svojoj trpezi imati tradicionalni pirinačni kolač, Italijani će simbolično baciti stare stvari kroz prozor kako bi se otarasili »duhova« prošlosti, Grci će igrati karte jer veruju da to donosi sreću, Danci će stavljati pred vrata hranu za patuljke »domaćine«. Tunizanci će jesti kus kus (jelo sa suvim mesom i jajima) U Zenevi i Beču svi će se radovati operi ili koncertu neumornih Strau-

sovih valcera, a Jugoslovani će, u ponoć izaći na ulice i igrati kola čestitajući iskreno svakom pa i nepoznatom prolazniku dolazak Nove godine.

A za jelo zna se: sarma, reš pečeno prasence jer postoji verovanje da valja jesti samo meso životinja koje riju napred, a ne bacaju pozadi (pernati predstavnici životinjskog sveta), jer treba ići uvek napred i neosvrnuti se pozadi. Puniće se čaše belim i crvenim domaćim šampanjcem, a na poklone izdaće se čitavo malo bogastvo.

Jer, jednom je u dvanaest meseci, 365 noći — novogodišnja noć. Poželimo da nam bude sretna i vesela, da bi nam svi naredni dani i noći bili takvi, da mudrost nadvlada glupost, dobra volja pobeđi zle namere, nezasiťost da zameni zadovoljstvo onim što smo postigli sopstvenim snagama — rukama i umom i da u miru dočekamo kraj ove godine koja se tek rađja. I u to ime podignimo čaše i nazdravimo 1978-oj godini.

Vera Hadži-Cenić

Šef

— Zdravo, šefe!
Danas, eto, uobičajeni pozdrav.

Na stepeništu srećem kućepazite-lja.

— Zdravo, šefe! — pozdravljam ga.

— O, zdravo, šefe! — odpozdravlja mi on.

Zurim za svojim poslom.

— Dobar dan, šefe! — predusreće me čistač ulica.

— Zdravo, šefe! ne zaostajem ni ja.

Obuzet sam misl'ma.

— Ej, zdravo, šefe! — čujem i viđim da mi rukom maše čistač obuće.

— Poštovanje, šefe! — dovikujem mu iz sveg glasa.

Nastojim da se ugram u avtobus.

— Oprosti, šefe! — izvinjavam se putniku kome sam nagazio na nogu.

— Ništa, šefe, ništa! — ne ljuti se on.

I idem ulicom zamišljen.

— Dobar dan, šefe! Lep dan, šefe!

Pokušavam da se setim lica čoveka koji me je uljudno pozdravio.

Uzalud. Ipak...

— Srećno, šefe! — kažem mu i on odlazi zadovoljan.

Na radnom mestu se zalažem. Savesno i prilježno. Jedino ponekad podignem glavu i smrknuto procedim kroz zube:

— Zdravo, Milutine!
To, tako, znate, pozdravljam svoga šefa.

Sava Kosić

Mali kviz

Kakvi ste?

To možete saznati ako iskreno odgovorite na pitanja koja slede:

	Poeni za	ne
1. Smatrate li da sve ima svoju cenu?	1	3
2. Dajete li prednost nekoj boji?	2	1
3. Možete li da se nasmejete sebi?	1	2
4. Vole li vas u društvu?	1	4
5. Popuštate li u raspravama?	1	4
6. Volite li mnogo da govorite?	2	1
7. Možete li da krijete svoje neprijatnosti?	1	3
8. Vodite li knjigu svojih dužnika?	2	1
9. Smatrate li da se dobro razumete u ljude?	1	3
10. Smatrate li da štedna knjižica nije potrebna?	2	1
11. Smatrate li da vam sudbina nije naklonjena?	4	1
12. Radujete li se neprijatnostima svojih neprijatelja?	3	1

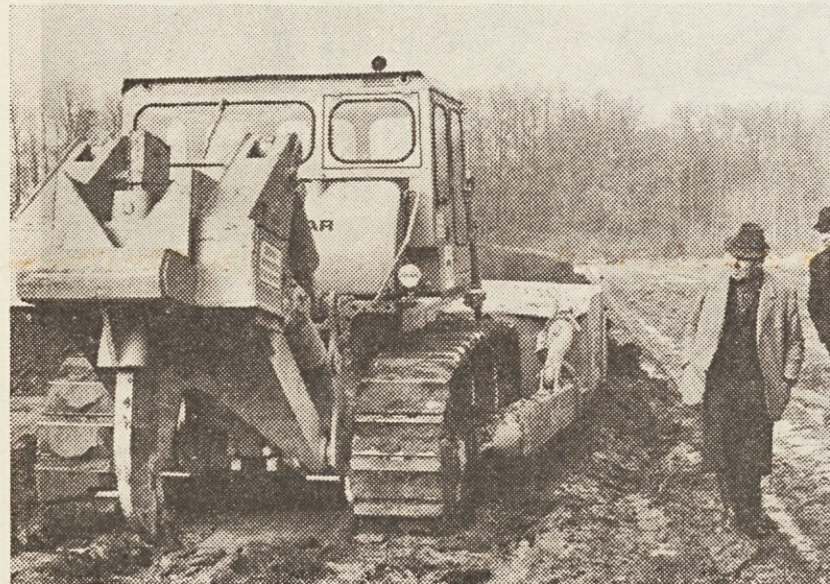
Kad zaokružite sve odgovore koji su najbliži onome što o sebi mislite, onda lepo saberite poene. A evo kakvi možete biti prema zbiru koji dobijate:

Više od 30 poena — egoista,
27—31 — niste egoista, ali ste bezdušni
20—26 — zadržavajući zdravi egoizam, spremni ste da priteknete u pomoć drugima
Manje od 20 poena — karakter vam je neuravnotežen, moguće kao posledica mladosti

BLAGAŽNA

— A moj minuli rad?!

I on će za novu godinu predahnuti a onda ponovo zariti u zemlju

Gradisov vestnik

»Gradisov vestnik« izdaje delavski svet podjetja Gradis Ureja ga uredniški odbor Odgovorni urednik Lojze Cepuš Tehnični urednik Matija Krnc Tisk Tiskarna Tone Tomšič v Ljubljani — Iz-

haja mesečno

Kontinuitet naše revolucije

Pripreme za kongrese i pokrajinske konferencije Saveza komunista su u punom jeku. To se vidi iz svakodnevnih aktivnosti u radnim organizacijama, opštinama, republikama i pokrajinama i federaciji. One imaju pre svega akcioni karakter. U svim oblastima društvenog života vodi se bitka za primenu ustava, zakona o udruženom radu i drugih sistemskih propisa. Ali ne radi se samo o organizacionim pitanjima, već ovi zadaci imaju, pre svega duboko idejno-političku suštinu. Upravo zato potrebni su nam stalni, organizovani napori svih društvenih snaga usmereni ka besprekornom funkcionisanju našeg sistema, kako u celini, tako i u njegovim podjedinostima. Onda i nije čudno što se, u pripremama za kongrese i konferencije SK, stavlja akcent na političku i idejnu odgovornost faktora organizovane društvene svesti, a pre svega Saveza komunista Jugoslavije.

Na tridesetj sednici Predsedništva CK SKJ (13. juna 1977. godine) usvojena je studija Edvarda Kardelja »Pravci razvoja političkog sistema socijalističke samoupravne demokratije«, kao platforma za pripreme Jedanaestog kongresa SKJ. U okviru zaključaka, koji su usvojeni na ovoj sednici, sada se, na najširoj osnovi, vrši razrada i konkretizacija stavova iz studije Edvarda Kardelja kako bi se prevazišlo izvesno zaostajanje u razvoju njegovih institucionalnih rešenja i stepena razvoja samoupravnog organizovanog udruženog rada.

U daljnim pripremama za kongrese i pokrajinske konferencije SK potrebno je, kako se ističe, da se realizuje tri osnovna zadatka. Moramo, pre svega, da kritički razmotrimo sadašnje stanje našeg političkog si-

stema, kako bi se preduzele mere da se on uskladi promenama u društveno-ekonomskoj i samoupravnoj strukturi društva. Istovremeno, odgovarajućim merama moramo šire da razvijamo i učvrstimo demokratske odnose i demokratsku praksu samoupravnog i društvenog odlučivanja u celini. U sistemu samoupravne demokratije moramo jasnije i konkretnije da opredelimo položaj, ulogu i način delovanja subjektivnog faktora socijalističkog društva, a posebno način i sredstva odlučivanja vodeće idejne i političke uloge Saveza komunista Jugoslavije.

Savez komunista Jugoslavije je posle Desetog kongresa postigao krupne rezultate. Učvrstio je svoje idejno akciono jedinstvo, proširio je svoje redove (sada ima oko milion 600 hiljada komunista) i povećao je svoj uticaj u radničkoj klasi i među radnim ljudima. Ali zajedno sa promenama u društvu, treba da se menja i priroda društvene uloge komunista, metoda rada, pa i način njihovog organizovanja. Sve to podrazumeva još veću odgovornost Saveza komunista. U stvari, pravo, svakodnevno mesto delovanja Saveza komunista je u samom političkom sistemu, u usmeravanju rada delegata i delegacija u svim organima samoupravljanja, u udruženom radu, u mesnim zajednicama, u SZ-ovima i drugim oblicima samoupravnog organizovanja.

Na jedanaestom kongresu, koji treba da odrazi kontinuitet naše revolucije, raspravljaje se i o drugim pitanjima: biće reči o ulozi države i državne uprave, perspektivama ekonomskog i materijalnog razvoja, razvoju međunarodnih odnosa u našoj zemlji. Jedanaesti kongres SKJ, takodje, treba da pruži analizu me-

djunarodne situacije, celovitu sliku savremenog sveta sa složenim problemima i protivrečnostima koje ga potresaju. Ali, kongres treba, istovremeno, da ukaže na objektivne zakonitosti sredstva i puteve koji, po mišljenju jugoslovenskih komunista, vode uspešnom rešavanju tih problema.

Jedanaestom kongresu SKJ pretihodiće republički kongresi, pokrajinske konferencije SK i izborna konferencija SK u Jugoslovenskoj narodnoj armiji. Time se postiže i to da kongres SK, u skladu sa svojom nacionalnom i organizacionom strukturom, izrazi i sintetizuje stavove i rezultate republičkih kongresa i pokrajinskih konferencija Saveza komunista i na taj način čvrsto jedinstvo jugoslovenskih komunista u njihovoj borbi za socijalističko samoupravljanje.

Vojislav Lalić

Spomen ploča u Titovoj špilji na Visu gde je 1944. godine radilo vrhovno i političko rukovodstvo NOB

Bolji rad obezbijedit će još bolji standard

Radnička klasa i svi građani Socijalističke republike Bosne i Hercegovine ispratiće ovu, 1977. i dočekati novu 1978. godinu, s očekivanjem razložnog zadovoljstva.

Gotovo u svim oblastima života i rada postignuti su planirani ciljevi. Proizvodni kapaciteti koristili su se znatno bolje nego ranije, racionalnije je iskorišćavan repro-materijal, sirovine i sredstva rada, odsustvovanje s posla je smanjeno, a ukupni prihod proizvodnje brže je rastao od utrošenih sredstava. To je prirodno, rezultiralo i za preko 5 odsto većom produktivnošću rada, što je veoma ohrabrujuće.

Ovakva povoljna privredna kretanja, koja su prije svega rezultat upornog, svakodnevnog ukazivanja i konkretnog angažovanja društveno političkih snaga sa Savezom komunista na čelu, na neophodnost razvijanja dohodkovnih odnosa i zakona o udruženom radu, omogućuju da se u nastupajućoj 1978. godini, uz pojačane napore svakog pojedinca, postignu još veći radni uspjesi i ostvare samoupravno dogovoreni parametri rasta u prve tri od pet godina tekućeg srednjoročnog planskog perioda.

Delegati republičke skupštine na poslednjim ovogodišnjim zasjedanjima dali su punu podršku planiranim proporcijama rasta i založili se za brže samoupravno transformisanje udruženog rada i društva u cjelini na principima novih ustava i sistemskih zakona u idućoj godini.

Cinjenica da se s ovakvim usjesima ulazi u novu plansku godinu i to u periodu stvaralačkih priprema svih društvenih struktura za predstojeće kongrese SK BiH i SKJ svakako će pozitivno uticati na realizovanje ciljeva još od samog starta nove godine.

Osnovni parametri su visoki ali, kako je pokazala i 1977. godina, realni i ostvarljivi. Društveni proizvod ukupne privrede treba da raste za 7 do 8 odsto, koliko treba da iznosi i rast društvene privrede. Fizički cilm industrijske proizvodnje porašće za 8 do 9, poljoprivrede 3,7, šumarstva 4, građevinarstva između 7,5 i 8,5, saobraćaja 7 do 8 a prometa roba na malo 8 odsto. Ove procene rasta u 1978. godini biće, kako je predviđeno, moguće ostvariti uz porast zaposlenih od oko 3,5 odsto i produktivnosti rada u društvenoj privredi za 4,3 odsto. Prosječni realni lični dohoci trebalo bi da za 3,7 odsto budu veći od onih u 1977. godini.

Nove tone čelika ali i finalnih proizvoda

Svi ovi procenti ne govore mnogo onom ko nije vičan ekonomskim finisama. Mnogo je shvatljivije ako kažemo da će SR Bosna i Hercegovina i cijela naša socijalistička samoupravna zajednica u 1978. godini biti bogatija za novih 300.000 tona čelika što će se dobiti završavanjem izgradnje II faze zeničke Željezare, 130.000 hladno valjanih traka, koliko će jugoslovenskom tržištu pristići iz Banja Luke, za 45.000 tona glinice iz Zvornika i novih 70.000 tona glinice iz Mostara, a Kombinat »Soda-so« iz Tuzle osiguraće novih 40.000 tona lužine. Iz istorijske Foče tržište će dobiti 650.000 čičanih kompleta, a građevinarstvo — koje se tako brzo razvija u cijeloj zemlji — imaće na raspolaganju i novih 60.000 tona cementa iz nove fabrike u Kakanju.

Termoelektrana Tuzla, instalisane snage 215 i hidrocentrala Čapljinca snage 427 megavata osiguraće ju-

goslovenskoj industriji nove količine električne energije. Dolinom rijeke Bosne iduće godine opet će se čuti pjesma omladinskih radnih brigada koje će graditi drugi kolosjek željezničke pruge Bosanski Samac—Sarajevo.

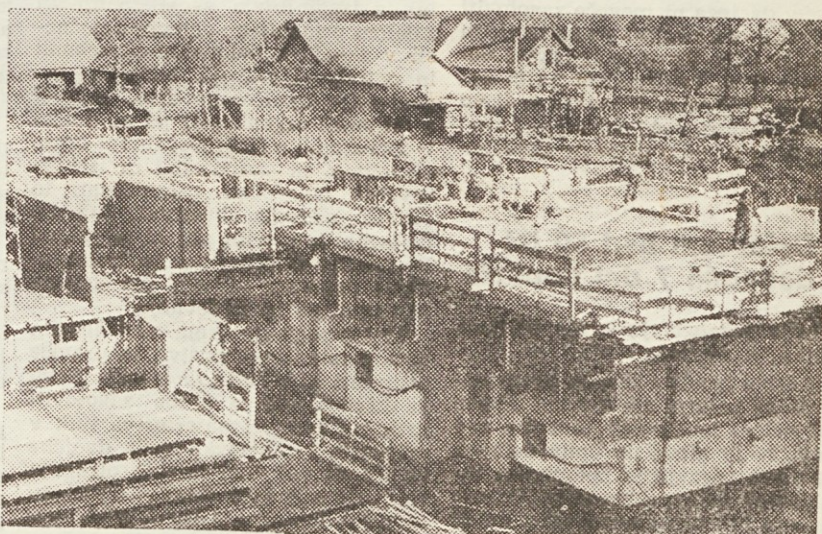
Naravno, u 1978. godini, posebno na nerazvijenom području nastaviće se ubrzan industrijski i privredni razvoj, prije svega, izgradnjom novih preradivačkih kapaciteta koji će u znatnoj mjeri finalizirati sirovine

i repro-materijale. To će, uz brzi razvoj poljoprivrede na brdsko-planinskom području, čemu znatno doprinosi i krediti »zelenog plana« doprinijeti bržem materijalnom i ukupnom razvoju bosanskohercegovačkog sela.

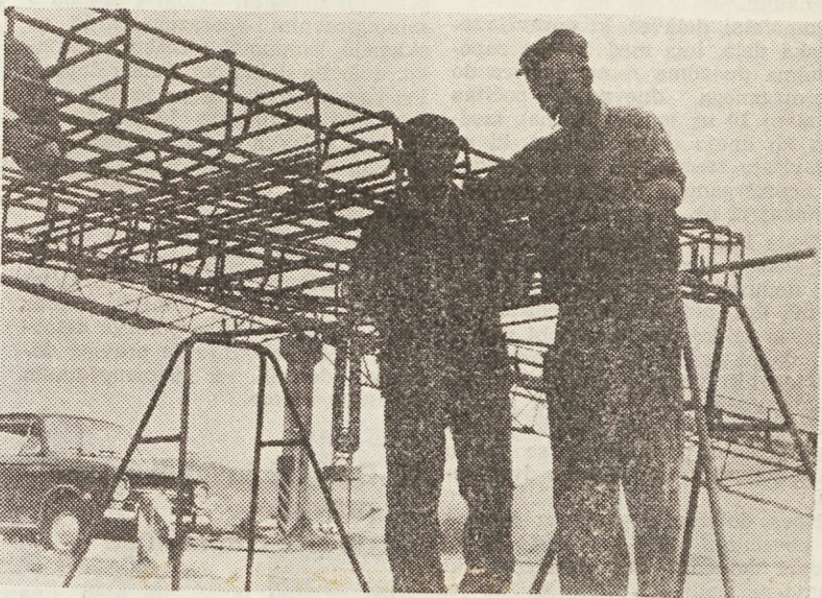
U ovoj Socijalističkoj republici obezbijedjeni su uslovi za izgradnju 38.000 stanova a posao će dobiti blizu 25.000 mladića i djevojaka koji završavaju škole i fakultete ne samo u Sarajevu, već i na mladim univerzitetima u Banja Luci, Mostaru i Tuzli.

Svi ovi i drugi podaci koje je teško pobrojati, nedvosmisleno ukazuju na snažan privredni razvoj SR BiH koja, u uslovima teškog istorijskog nasljedja i teških posljedica ratnih razaranja, postepeno, uz velika odricanja njenih radnih ljudi i građana, prevazilazi nerazvijenost i smanjuje razliku koja je dijeli od materijalno razvijenijih republika.

Seferkadić

Sa izgradnjom stanova obezbedit ćemo i bolji standard

Armirači kod svog posla

O POJASU ZA SPASAVANJE

Jedan pojas za spasavanje, koga su suviše naduvali, puče usred vode i potopi i one koji mu dadeše daleko veću dozu vazduha nego što je pojas mogao da podnese.

AKO SI SUVIŠE NADUVAN NE POMAŽEŠ NI SEBI NI ONIMA KOJI SU TE NADUVALI.

O BURETU

Jedno bure koje su dugo pritiskivali obručevi, ali mu istovremeno i život održavali nezadovoljno tom situacijom, nape se i puče. Bure se raspadoše.

OČENI MOGUĆNOST SVOG STOMAKA PA ONDA PUCAJ!

Savremena basna

Slon je likvidan

Poučnim konkursnim pričama sa naravoučenijem dodajemo još jednu sa retroaktivnim vaspitanim dejstvom. Ova basna, takodje, predstavlja skroman prilog konkursnom bon-tonu, koji zbog nestašice odgovarajućeg izdavača još nije štampan. A sad evo priče...

U svojoj udobnoj fotelji godinama je živeo slon. Ali jednoga dana okrutna stvarnost predoči mu aktuelan termin od koga mu zadrhtaše kljove: približavala se reizbornost a on je od kvalifikacija imao samo nekoliko tona težine. Trebalo je, dakle, na neki način realizovati svoju terensku i težinsku prednost. Ali kako? Razmišljao o tome slon i smislilo da je javno trubljenje na sav glas o manama protivkandidata najefikasnija stvar.

Pregledao sam listu pretendenata na svoju fotelju — obrati se autoritativno slon prisutnima — I medju prvima, zamislite samo, zapazio sam buvu. Pa zar se i taj stvor, koji je istina, daleko skače ali ne stiže daleko, usudjuje na takve poduhvate. Ne, ne možemo kandidate sa tako građanskim programima i željama uzimati na rukovodeće položaje. Osim toga, buva je jako proždrljiva da bi pojela i sopstvene fondove, svoju razvojnu bazu, obrtna sredstva, sve... A posle daj sanaciju...

— U pravu je slon — uzviknuše ostale životinje. — Ne treba nam kandidat koji na svaku gozbu, pa i konkursnu, dolazi gladan.

— Idemo dalje — nastavi pribrano slon. — Vidim da za moje mesto i vuk konkuriše. Šta da kažem o kandidatu koji već svojom pojavom izaziva uznemirenje javnosti i halapljivošću drugima ugrožava znojem stečeni standard.

— Tako je — saglasiše se ponovo životinje — Stari zagaroš vuk ima rupu na želucu. Zbog njega bi smo dospeli do socijale.

— Dalje — nastavio je slon — konkurisala je i sova. E, ne možeš ti, drugarice sovo, noću da radiš kad niko drugi ne radi a danju, kad svi rade, ti da spavaš. Ko da te kontroliše i da ti utvrduje učinak.

— Ne trebaju nam ni kandidati kojima u manevarskom prostoru smeta

svetlost — opet usaglasi stavove životinjski svet.

— A orao...? Njegov karijerizam je nadaleko i navisoko poznat. On začas nešto ščepa pa pobegne a zatim se u visini kreće u krugu svojih ideja. A ko će se za to vreme prizemljiti umesto njega i ko će se znojiti tokom celog mandata.

— Dole orao, neka sleti dole dok nije napravio vazdušni most sa davno ocrnjenim gavranom — ču se opet iz životinjskog sveta.

— A šta tek da kažem o istaknutoj kandidaturi papagaja — nastavi sa svojim argumentima slon. — On posle završenog početnog kursa papagajskog jezika misli da će daleko dogurati. Osim toga, on uživa reputaciju gramofona koji vergla šta ga drugi nauče. Mi hoćemo sopstvene inicijative...

— Tako je! Ne trebaju nam obrtaji u papagajskom izdanju.

I tako je jedan po jedan kandidat za slonovu fotelju otpadao. Ježu je prebačeno da mu uvek treba ići biz dlaku. Glišti da je u smislu stare biološke istine nepopravljivi beskičmenjak. Pužu da je spor na dućnosti ali da brzo dolazi do vrha stambene liste zahvaljujući svom lji-gavom putu. Detlić je kritikovan zbog razbijačkih sklonosti i buškanja i lupanja kad to nije potrebno. A rak vuče nazad i time dovodi preduzeće u stanje hronične nelikvidnosti...

A slon se, rasterećen pritiska ostalih kandidata, samo smeškao. On je imao svoju staru fotelju, novi mandat i nepromenjenu praksu. Samo... Pored starih greha sebi je natovorio i nove, koji zajedno sa njegovom apsolutnom težinom toliko opterećuju preduzeće, da ono počne nepovratno da tone. Pošto je i teren bio finansijski nestabilan, preduzeće je ubrzo potonulo u likvidaciju. I ko sada može da kaže da slon nije bio likvidan. Pitate šta je sa ostalim predstavnicima životinjskog sveta? Pa oni i dalje pišu molbe i nadaju se da će jednog dana ipak izaći konkursni bon-ton i to bez klauzule:

— NE KONKURIŠI SLONU AKO PORED APSOLUTNE NEMAS I SPECIFIČNU TEŽINU.

i nadugačko razveza jezik. Ali kako je uz štiklu stekla i nestabilnost, okliznu se i pade.

I ONAJ KO ŽIVI NA VISOKOJ NOZI MOŽE JOŠ KAKO DA SE OKLIZNE.

O JEDNOJ CIPELI

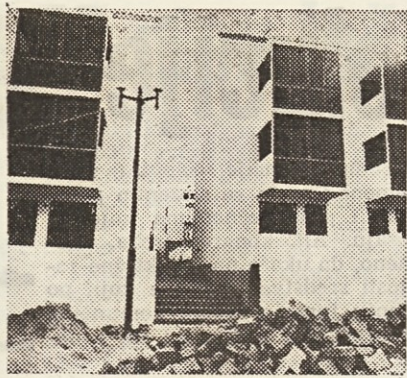
Da bi ličila na čizmu i živela na visokoj nozi, jedna cipela dade da joj udara visoke potpetice. Uz to, ona o ovom svom uspehu naširoko

V Červarju predali že preko 300 stanovanj

Gradnja stanovanjskih enot v novem turističnem naselju v Červarju pri Poreču se nadaljuje

Čprav je bilo v novem turističnem naselju preko sezone že kar precej živahno, o kakšnem mrtvilu tudi sedaj ni moč govoriti. Gradbeniki motijo zimsko idilo, ki bi bila

lahko tudi poletna, tako je bilo toplo ob našem obisku. Med gradbinci, ki ustvarjajo to novo turistično meko, je tudi Gradisovo zastopstvo iz TOZD GE Koper, ki je zgradilo in

Uličice so še prazne

predalo svojemu namenu že kar precejšnje število stanovanj oz. stanovanjskih enot. Na lokaciji 3-1 je bilo oddanih 81 enot,

2-1	72 enot
4-2	48 enot
skupaj	201 enota

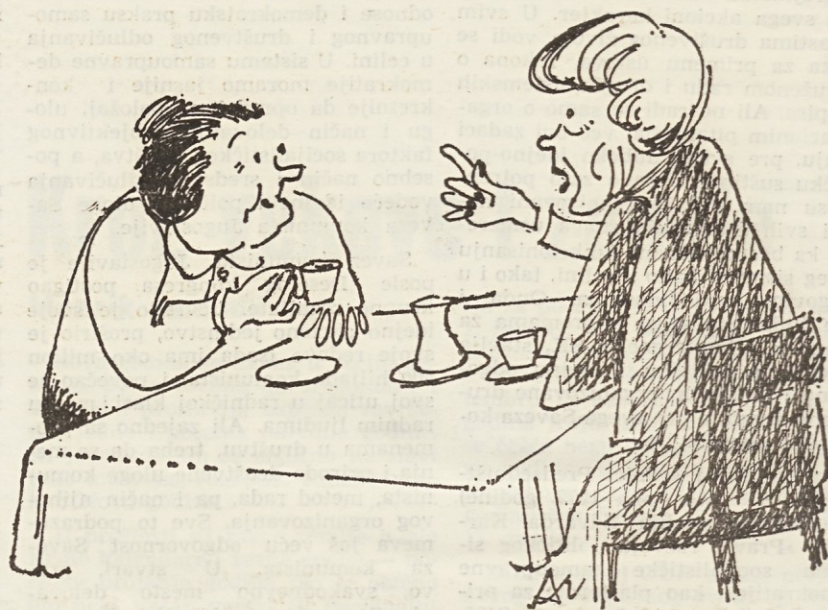
Ob upoštevanju, da je v letošnjem letu oddanih še dodatnih 66 na enem delu lokacije 2-4 in da bo v decembru na tem delu še dodatnih 66 stanovanjskih enot, je torej do sedaj zgrajenih in oddanih že 333 stanovanjskih enot. Ker celoten kompleks še ni gotov, bodo tudi v prihodnjem letu nadaljevali z izgradnjo in sicer na lokaciji 7, kjer bo zgrajenih 112 stanovanjskih enot. Pri gradnji turističnega naselja nastopijo delne težave šele z nastopom turistične sezone, ko investitor zahteva, da se de-

lo s stroji lahko opravlja le od 9.—13. ure zaradi hrupa. Seveda pa je delo v zimskem času tu ob mediteranski klimi mnogo bolj ugodno kot na celinskem področju, saj mrtve sezone tu praktično ni, niti ni omejitvev za delo s stroji.

Pohvalno za našo enoto v Červarju je tudi to, da so vse stanovanjske enote, tudi tiste, ki bodo predane šele decembra, že vse prodane, saj zanimanje za nakup stanovanjskih weekendov ne pojenjuje.

Objekt stanovanjskih enot, ki bodo predana decembra

»...in veste gospa, naše otroke nam bodo v šolah popolnoma pokvarili. Sedaj jih že uče o razmerju med neko Hipotenuzo in dvema Kadetoma...«

NADALJEVANJE Z 2. STRANI - NADALJEVANJE Z 2. STRANI -

Pred sprejemom...

prispevajo k hitrejšemu in učinkovitejšemu odpravljanju posledic teh nesreč.

Nadurno delo se lahko tudi uvede v primerih pomanjkanja energije in v primeru vojaških potreb, ne pa tudi v primeru pomanjkanja surovin in repromateriala, kot je bilo predvideno v osnutku zakona, kajti v tem primeru bi se lahko nadurno delo izrabljalo iz subjektivnih razlogov.

Predlog zakona na novo uvaja »dežurstvo«, ki bi bilo možno samo v primerih, ko bi splošni družbeni interes in narava dejavnosti terjala, da se nepretrgoma opravljajo določena dela, oziroma naloge, vendar ob pogoju, da tega ni mogoče zagotoviti z ustrezno racionalno organizacijo in delitvijo dela ter razporeditvijo delovnega časa. Takšna dela pa bi morala biti določena v samoupravnem splošnem aktu v skladu s posebnimi zakoni, ki urejajo ustrezne dejavnosti.

● Delavcem nad 50 let dodatnih 7 dni dopusta

Tretje podpoglavje ureja odmori, počitke in dopuste.

Na novo predlog zakona predvideva, da se polurni ali enourni odmor med delom lahko deli tudi na več delov, če je glede na vpliv dela na delavčev zdravje in sposobnost taka delitev dela primernejša. Odmor pa mora biti organiziran tako, da se delo ne prekinja v času, ki je vnaprej določen za nepretrgano delo s strankami.

Polnoletni delavec, ki opravlja sezonska dela, ima med dvema zaporednima dnevoma samo pravico do nepretrganega dnevnega počitka najmanj 10 ur (nova določba), medtem ko imajo drugi delavci, ki ne opravljajo sezonskega dela, pravico do nepretrganega dnevnega počitka najmanj 12 ur.

Glede izrabe letnega dopusta predlog zakona predvideva, da mora en del dopusta trajati najmanj 12 delovnih dni, medtem ko preostali del dopusta lahko delavec izrabi tudi v več delih, vendar le v primerih, ki morajo biti vnaprej določeni v samoupravnem splošnem aktu (novo), s čimer je omiljeno sedanje preveč togo pravilo, po katerem se lahko letni dopust izrabi največ v dveh delih.

Nova določba v predlogu zakona je povečanje letnega dopusta še za sedem delovnih dni delavcem, ki imajo najmanj 50 let starosti, to je, ne glede na spol, medtem ko je bilo v osnutku zakona predvideno, da imajo pravico do povečanja letnega dopusta delavci, ki imajo najmanj 30 let pokojninske dobe ali 55 let starosti, oziroma delavke, ki imajo najmanj 25 let pokojninske dobe ali 50 let starosti. Predvidena starost 50 let je namreč že taka doba, ko se je delavec v delovnem razmerju že deloma izčrpal.

Četrto podpoglavje ureja osebne dohodke delavcev. Predlog zakona na novo opisno opredeljuje pojma

»osnove« in »merila« za delitev sredstev za osebne dohodke.

Peto poglavje ima samo dve značilni določbi o zajamčenem osebnem dohodku. Višino z zakonom zajamčenega osebnega dohodka bo določil posebni zakon.

● Vso pravico do izobraževanja

Sesto podpoglavje na novo ureja izobraževanje delavcev v tem smislu, naj zakon o delovnih razmerjih uveljavi samo pravice in obveznosti delavcev, da se izobražujejo ob delu in da izpolnjujejo svoje znanje in z delom pridobljene delovne zmožnosti v skladu z delovnimi potrebami in potrebami razvoja temeljne organizacije združenega dela, delavci v temeljni organizaciji pa so dolžni v sporazumu z izobraževalnimi organizacijami in skupnostmi za izobraževanje omogočati uresničevati to pravico, oziroma obveznost. Zakon o delovnih razmerjih naj bi torej imel le načelne določbe, ker je izobraževanje delavcev sestavni del sistema usmerjenega izobraževanja.

Tretje poglavje ureja med drugim tudi varstvo materinstva in pravice delavcev, ki skrbijo za otroka. Nova je določba, da je treba zagotoviti ustrezno varstvo materinstva tudi v primerih, ko delavka rodi dvojčke ali hkrati več živo rojenih otrok in sicer, da ima taka delavka daljši porodniški dopust, kot bo določen z zakonom o delovnih razmerjih. Delavci v temeljni organizaciji s samoupravnim splošnim aktom v skladu s samoupravnim sporazumom, ki ga sklenejo skupnosti otroškega varstva, določijo daljši porodniški dopust. Pri varstvu materinstva je tudi uveljavljeno pravilo, da je pravica, ki jih ima delavka — mati, deležen tudi oče otroka, če se roditelja tako sporazumeta, oziroma če mati umre ali zapusti otroka.

Nova je tudi določba, da kadar terjajo koristi otroka, lahko delavka sklene delovno razmerje s krajšim delovnim časom od polnega, vendar ne manj od polovice polnega delovnega časa. Izvajanje te pravice določijo delavci s samoupravnim splošnim aktom.

● Delavci invalidi imajo pravico do prekvalifikacije

Pri varstvu invalidnih oseb ima predlog zakona novo določbo, po kateri imajo delavci v temeljni organizaciji pravico in dolžnost, da v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju dela delavcev v temeljni organizaciji, z zakonom, družbenim dogovorom in s samoupravnimi sporazumi zagotovijo varstvo delovnih invalidov in drugih invalidnih oseb s tem, da se jim zagotovijo prekvalifikacija, oziroma dokvalifikacija ter dela, oziroma naloge, pri katerih bodo lahko delali po prekvalifikaciji oziroma dokvalifikaciji.

Četrto poglavje ureja odgovornosti za delovne obveznosti. V pregledu so odpadle določbe o odgovornosti za opravljanje samoupravljaljskih funkcij, kar ne spada v ta zakon. Ureditev te odgovornosti ureja zakon o združenem delu (566. do 572. člen).

● Vsak delavec ima pravico, da da pobudo za uvedbo disciplinskega postopka

Nova je določba, da ima delavec, ki zve za kršitev delovne obveznosti ali drugo kršitev delovne discipline, pravico, da da pismeno pobudo za uvedbo disciplinskega postopka.

V predlogu je natančneje opredeljen disciplinski ukrep razporeditve na druga dela, oziroma naloge za določen čas. Predvideno je namreč, da se ta ukrep izreče, kadar je potrebno, da se prepreči disciplinski ukrep.

Med hujše kršitve delovne obveznosti, za katere se lahko izreče disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja, spada neupravičeno izostajanje z dela najmanj pet delovnih dni v razdobju treh mesecev.

Nova je določba, da delavec pri procesualni ureditvi postopka uveljavljanja odškodninske odgovornosti lahko uveljavlja odškodninsko odgovornost neposredno pred sodiščem združenega dela brez poprejšnjega postopka v temeljni organizaciji združenega dela, s čimer je dana možnost, da se postopek ne bi po nepotrebnem zavlačeval.

Peto poglavje ureja prenehanje delovnega razmerja.

Predlog zakona ima novo določbo o prenehanju delovnega razmerja delavcev, ki izpolnjujejo pogoje za polno osebno pokojnino. Predvideva se namreč, da v primeru, ko delavec izpolni pogoje za polno osebno pokojnino, pristojni organ temeljne organizacije s sklepom ugotovi, da sta temeljna organizacija in delavec soglasna, da tak delavec nadaljuje delovno razmerje, kar pa ne pride v poštev v dejavnostih in poklicih, za katere je s posebnim zakonom drugače določeno.

Glede prenehanja delovnega razmerja pripravniku, ki je sklenil delovno razmerje za nedoločen čas, predlog zakona predvideva, da pripravniku preneha delovno razmerje, če po preteku pripravniške dobe tudi

po ponovitvi ne napravi strokovnega izpita.

Sesto poglavje obravnava varstvo pravic. V tem poglavju je dopoljena določba, da je treba pri odločanju o delavčevi pravici, obveznosti, oziroma odgovornosti zagotoviti načelo neprizadetosti in nepristranosti, zato pri takem odločanju ne smejo sodelovati tisti delavci, ki so s prizadetim delavcem v ožjem sorodstvu ali z njim v kakšnem drugem razmerju.

Sedmo poglavje obravnava delo na domu.

● Delegat ima pravico, biti določen čas odsoten iz dela

Osmo poglavje je dopolnjeno v tem smislu, da ima pravico, biti v svojstvu delegata za določen čas odsoten z dela ne samo delavec, ki je izbran za delegata ali člana delegacije skupščine družbenopolitične skupnosti, temveč tudi delavec, ki je izbran za delegata ali člana delegacije samoupravne interesne skupnosti.

Tretji del ureja delovna razmerja delavcev z delovnimi ljudmi, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov, oziroma civilnopravnimi osebami (delodajalec).

Četrty del obravnava začasno ali občasno delo.

Predlog zakona predvideva podaljšanje občasnih ali začasnih del praviloma na največ 60 dni v posameznem koledarskem letu. Predvideni 60-dnevni rok v posameznem koledarskem letu pa se lahko podaljša na 90 dni, če gre za opravljane posameznih začasnih ali občasnih del, ki so potrebna pri delovanju raznih občasnih ali stalnih kolegij-skih teles, industrijskega oblikovanja, nalog pedagoške, andragoške, oziroma kulturno-umetniške narave, pri prirejanju iger na srečo, za opravljanje raznih začasnih ali občasnih del raziskovalne ali analitične narave. Pogodbe o delu pa ni mogoče skleniti za navedena začasna ali občasna dela, če gre za dela, oziroma naloge, za katere je treba skleniti delovno razmerje za določen čas ali za delovni čas, krajši od polnega delovnega časa, ali če gre za avtorska dela po posebnem zakonu.

Peti del obravnava nadzorstvo. V predlogu zakona ni sprejeta v osnutku zakona predvidena določba o nalogah organov samoupravne delavske kontrole pri nadziranju izvajanja določb zakona o delovnih razmerjih in samoupravnih splošnih aktov o delovnih razmerjih, in je predmet posebnega zakona, oziroma samoupravne regulative.

V šestem delu (kazenske določbe) in v sedmem delu (prehodne in končne določbe), pa ni bistvenih razlik v primerjavi z osnutkom zakona.

Posamezna določila zakona bomo še objavljali.

Tudi na kovinskih obratih v Ljubljani so počastili jubilate

Delavci Kovinskih obratov so tudi letos pripravili prijetno svečanost svojim »obletnikom« — tovarišem, ki praznujejo 10, 20 in 30 let v kolektivu

»Nekaj mehanizacije pa je ostalo še iz njihovih časov«

S srečanj upokojencev

V decembru 1977 so se v Mariboru zbrali upokojenci gradbene enote Maribor, da bi tako kot vsako leto izvedeli, kaj se je v zadnjem času novega zgodilo pri Gradisu. Bilo jih je le malo manj kot 150. Kako so se počutili pa naj kar sami povedo:

Upokojenska

GRADIS, GRADIS, le poglej!
Ze ime ti vse pove;
GRADIS gradi stavbo močno,
evo bratje, to je točno!

Tako zasidrano stoji
naš mili dom — to res dvoma ni;
daleč čez meje GRADIS je poznan
pa tudi spoštovan!

Odličen je in prav tako precizen
deluje tale celi Gradisovi
mehanizem.

Odlično dela Gradisovi štab
in tujec reče: nur Hut ab!

Nekoč smo tudi stari mi
z veseljem pri GRADISU delali;
danes pač, ko stari smo,
tako rekoč lenuharimo.

Al' danes duše, sem res vesel,
najrajši bi vriskal in pel.
Pozabljen še nisi — veš, kaj to
pomeni?
Nisi ad acta, na kupu smeti!

Kot nekdanjega delavca
velepotezno te cenijo vsi,
ti si ponosen, vesel, najraje bi še
enkrat
k GRADISU šel.

Mlad se počutiš,
ni pa vinček za to kriv,
ti si bogu hvaležen,
da si že živ.

Kdo pa, vprašujem, nam vse to da?
Da smo v krogu kakor doma?
Dokler bodo še dobri ljudje živeli,
bomo mi upokojenci naš srečni dan
imeli.

Dvignimo naše čaše in kličimo vsi:
Cenjeno vodstvo GRADISA naj še
dolgo,
dolgo let, zdravo in
srečno živi!

Ivo Mahajnc

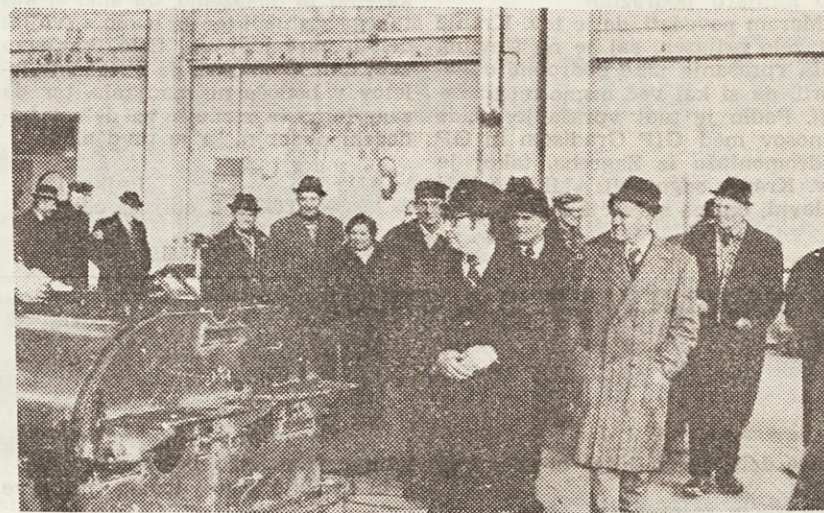
Avtor Ivo Mahajnc prikupne pesmi
»Upokojenska« je s svojim nastopom
razveselil vse prisotne. Prav na dan
srečanja je praznoval svoj 85. rojstni
dan

S srečanja upokojencev v Mariboru, ki se ga je udeležil tudi ing. Borut
Maister

Srečanje dveh generacij — »Ja, ja 13 let je že mimo, ockar sem nehaj
delal na tem stroju«

Iz obrata v obrat, vmes pa še prijeten klepet o dobrih časih

30-letniki iz Maribora: od leve proti desni — Ivan Hajdarovič, Tomo Da-
miš, Alojz Šinko, Elizabeta Požgan, Alojz Lisjak, Martin Zajšek in
Maks Peruš

Ivan, ali je to mogoče?

Take družine jubilarov, kot se je
zbrala 3. decembra v prostorih sam-
skega doma v Mariboru, že dolgo ne.
Kar 9 gradisovcev je slavilo redek
jubilej 30 let neprekinjenega dela
pri podjetju, 26 članov je bilo v
družbi 20-letnikov, 10 let dela pri
Gradisu pa je proslavljalo 21 delav-
cev.

To so številke, ki dovolj zgovorno
povedo privrženost matičnemu ko-
lektivu, v katerem se kot vsi zatrju-
jejo, dobro počutijo.

Ko sem tako opazoval prisrčne sti-
ske rok delavcev med seboj in po-
tem, ko so iz rok direktorja dipl. ing.
Gačnika in predsednika delavskega
sveta tov. Petra Ilica prejeli spom-
inska darila, verjetno kar niso
mogli verjeti, da čas tako hiti.

Z obraza si jim lahko bral, da so
obenem ponosni na prehojeno pot,
na uspehe, ki so jih dosegli od časa,
ko so prišli h Gradisu. Posebno po-
nosni so bili ljudje, ki že 30 let de-
lajo pri podjetju. Ko sem jih prosil,
da jih skupaj fotografiram, so bili ta-
koj za to, saj se to ne dogaja vsak
dan, pa tudi redki so ti delavci v
gradbeništvu, ki zdržijo 30 let take-
ga napora. Nenehno so izpostavljeni
soncu, dežju, mrazu in snegu. Nema-
lokrat se ne zmenijo za sobote in
družnike. Roki so kratki, treba je
objekt končati in se seliti na drugega
gradbišča. Kam? Tega gradbenik ne
ve nikoli naprej. Danes je tu, jutri
je tam.

Zato me je zanimalo, kaj je tisto,
zaradi česar ljudje ostajajo v pod-
jetju 10, 20 ali celo 30 let? Ko sem
jih povprašal, so mi skoraj vsi po
vrsti odgovorili enako. »Če se poču-
tiš med svojimi delovnimi tovariši
prijetno, poleg tega pa vidiš neneh-
no skrb vodstva podjetja, da skupaj
s tabo ustvarjajo boljši jutri, potem
res ni razloga, da zapustiš podjetje
in si iščeš delo drugje.«

Toda kot vedno jih je tudi tokrat
preganjal čas. Kar nekako nerodno
so se počutili praznično oblečeni
dve, tri ure sedeč pri polni mizi. Ka-
kor da jim je žal za ta čas, da ga
niso koristneje uporabili. Navajeni
so ti ljudje dela, lopat, mešalcev, ri-
salnih desk, samokolnic ali kakšne-
ga drugega gradbenega stroja.

Drug za drugim so se poslovili in
odhiteli proti domu. Doma jih čaka
zopet delo. Le malo časa imajo za
počitek. V ponedeljek zarana je že
treba zopet na pot. Danes Maribor,
jutri Portorož, nato Sladki vrh, Ptuj,
Ruše in ne vem še kje pričakujejo
njegove pridne roke. Gradi tovarne,
stanovanjska naselja, vrtnice, šole, ter
pušča za seboj dograjene zgradbe
kakor kipar svoja dela. Hiti, neneh-
no hiti. Čas pa teče in ni čudno, če
sem ob srečanju jubilarov slišal ne-
koga, ki je dejal: »ČUJ, IVAN, ALI
JE TO MOGOČE DA SVA ZE 30
LET SKUPAJ?«

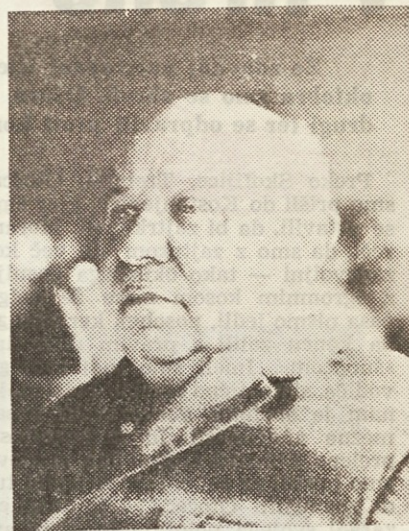
Franjo Štromajer

20-letnik — tov. Mernik (na sliki desni)

20-letnik Štefan Malašič-Pišta prejema spominsko
diplomo

En dan direktor

Frane Greifoner

Ko sem se oziral, kdo od teh po-
stavnih možakov, ki so se zbrali na
vsakoletnem srečanju upokojencev v
Mariboru, bi mi lahko kaj povedal,
sem opazil nasmejanega in vedrega
moža, katerega so vsi po vrsti po-
zdravljali kar z »zdravo Franc«.

Ta bo pravi, sem si mislil. Čeprav
bi mi verjetno vsak od njih lahko
postregel s kašno zgodbo.

Tov. Greifoner je status upoko-
jenca dobil pred 10 leti. Pred tem
časom pa je bil kar 22 let nepreki-
njeno pri Gradisu. Začel je takoj
prve dni po vojni pri takratni Obno-
vi. Prenašal je vreče in razni vojni
material iz tedanjih vojnih skladišč,
kasneje je bil dodeljen skupini, ki
je popravljala pročelja mariborskih
hiš. Spominja se, da so delali tedaj
vse ročno.

Prišlo je leto 1946. Odšli so v Kid-
ričevo. Ime Gradis je kmalu postalo
znano. Polnih 12 let je delal v Kid-
ričevem. Spominja se številnih de-
lavcev in svojih nadrejenih. Ing.
Maister, ing. Sever vsi ti so bili nje-
govi sodelavci kot pravi sam. »Ja
takrat se je res delalo. Ni bilo take
mehanizacije kot danes. Vse ročno.
Uspehov pa smo bili vsi strašansko
veseli.« Med delom si je pridobil
kvalifikacijo, bil nekaj časa tudi
predsednik sindikata in še in še bi
lahko naštevali. Pomagal je graditi
Vinagove kleti, postal delovodja in
bil »posojen« na tehniško soio kot
učitelj praktičnega pouka. Tam, kjer
je vrgel malto, še danes drži — pra-
vi.

Je odločen in šegav hkrati. Vesele
zgodbe iz njegovega službovanja
pri Gradisu mi je kar izresel iz ro-
kava. Tisto žalostno težavno pet va-
jenca iz Slivnice, kjer je bil doma,
mi je skoraj zamolčal. Kot sina vi-
ničarja so ga že zgodaj dali v uk
gradbenikom. Tu se je prebijal kakor
je vedel in znal — več lačen kot sit.

Rekel je, da tega ne rabi za zapi-
sati, napišem naj raje, da je bil en
dan tudi direktor. Ja, prav ste pre-
brali, pravi Gradisov direktor.

Pred leti je bilo, so so se Gradi-
sovci odpravili na izlet v Logarsko
dolino. Franc je bil tisti, ki je držal
družbo pokonci, pa tudi del organi-
zacije izleta je prevzel. Istočasno se
je tam mudila tudi skupina žensk,
ki so hotele peš do slapa. Nekdo je
Francu v šali dejal: »Nov tov. direk-
tor, kaj jih ne bi ti zapeljal z avto-
busom?« Franc je takoj prevzel
novo vlogo direktorja in v zadovolj-
stvo vseh gradisovcev organiziral
prevoz žensk do slapa. Vsega mi se-
veda ni povedal, pravi pa, da je bilo
strašansko smešno, ko so mu čisto
resno ob slovesu dejale: »Pa hvala
lepa, tovariši direktor.«

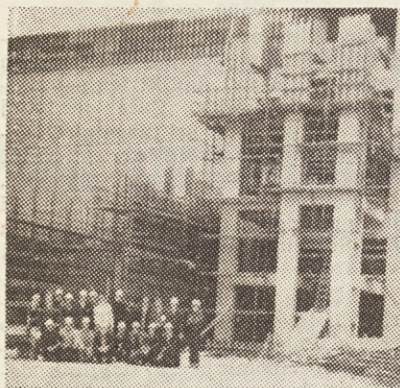
Franjo Štromajer

Strokovno rekreativni izlet v Krško

Ze zdravljaj načrtovani izlet se je končno uresničil. Namreč 22. oktobra smo se zbrali, Džuro, Mujo, Stefan, Jovo, Zika, Tadija in drugi ter se odpravili proti končnemu cilju, NE Krško.

Preko Skofljice, Trebnja, Otočca, smo prišli do Kostanjevice, kjer smo se ustavili, da bi zajtrkovali. Moram reči, da smo z zajtrkom bili več kot zadovoljni — tako okusnega pasulja z ogromnim kosom mesa že dolgo časa nismo jedli, posebej, ker smo ga na koncu zalili s pravim domačim »šnopcom«. Imeli smo tudi svojega vodiča, simpatično Marino Prisan, ki nam je spotoma razkazovala posamezne značilnosti in znamenitosti prelepe Dolenjske. Številne gradove smo pustili za sabo, med drugimi tudi znameniti Otočec, ki je značilen zaradi svojega položaja in stare arhitekture, saj leži na rečnem otoku, ki je povezan s kopnim z dvema mostovoma. Grad je še danes pomemben za bližnjo in daljno okolico, saj je turistično središče domačin in tujih gostov, nudi pa izredno veliko svežega zraka, saj je skoraj obdan z gozdom in je prav zaradi tega primeren tudi kot okrevališče.

Po zajtrku v Kostanjevici smo si ogledali Forma Vivo. Tam je star grad z edinstveno cerkvijo v Evropi,

Se spominski posnetek pred gigantom v Krškem

saj je v njeni zgradbi možno opaziti prepletene gotskega in romanskega sloga oziroma prehod iz enega sloga v drugi. Tamkajšnji uslužbenec nam je med drugim povedal tudi zgodbo iz turških časov, ko niso mogli Turki vdreti v grad, in so na nek način pretihotapili enega svojega vojaka, preoblečenega v meniško obleko v grad, da bi ob priliki odprl grajska vrata. Takrat so Turki vdrli, v veliki naglici odsekali menihu glavo, ob tem pa spoznali, da so svojega človeka uničili. V začetni zmedbi so se ustrašili, domačinom je uspelo zapreti vrata in rešiti grad roparsko razpoloženih Turkov. Ta grad je bil samostan vse do srede preteklega stoletja, ko je avstrijski cesar z dekretom zaprl številne samostane. V času vojne je grad bil dobesedno porušen, nakar so ga obnovili in danes služi svojemu namenu. V gradu je galerija Jakac, ki je dobila ime po še živečem Božidaru Jakcu, kateri razstavlja tu svoja dela poleg številnih slovenskih umetnikov.

Po ogledu galerije smo se odpravili v Krško, da bi si ogledali nuklearno elektrarno. Sprejel nas je tov. Miro Kranjc, sektorski vodja, ki nam je razkazal velikansko gradbišče. Seveda, pred tem smo morali vzeti čelade zaradi varnosti. Tov. Kranjc nam je povedal osnovne značilnosti te velikanke, med drugimi tudi to, da znaša vrednost vseh del 1300 milijard din, vendar to še ni končna številka, po njegovem se bo še za kakšnih par sto milijard podražilo!

Moram povedati, da je tov. Kranjc bil zelo prijazen, saj je na številna naša vprašanja tako podrobno odgovoril, da si kaj več nismo mogli želeli. Padlo je tudi vprašanje, glede odnosov med GIP Gradisom in GP Hidromontažo iz Zagreba, takoj je tov. Kranjc odgovoril: »Mi smo bolj delavni, oni pa so večji lisjaki«, kar

nam je v tolažbo. Gradbena dela pa imajo približno enakovredno prevzeta. Imajo pa na gradbišču stalnega zdravnika in reševalni avto. Na koncu smo se skupaj fotografirali ter se zahvalili tov. Kranjcu na zares veliki ljubeznivosti.

Po dvournem ogledu elektrarne smo se napotili v Čateške Toplice, kjer nas je čakalo okusno kosilo, ki smo ga zalili s še boljšim kraškim teranom. Po končanem kosilu smo se dogovorili, da bi šli jahat, kar smo enoglasno sprejeli, toda žal od tega ni bilo nič, češ da nismo vajeni jahanja, oni pa nimajo vodiča, ki bi nam razkazal teren. To, da ne znamo jahati je prav gotovo res, ni mi pa jasno, zakaj se ni poročeni Džura edini strinjal s to ugotovitvijo, menda zato, ker je poročeni? Sonce se je počasi odpravljalo na zahod in je bil čas, da bi se pripravili nazaj v Ljubljano, kar smo tudi storili. Skoraj smo bili prepričani, da bomo prišli tja brez težav, vendar ni bilo tako, avtobus nam je začel nagajati, tako da smo morali vsake toliko časa ustavljati. Enkrat so se spravili skupaj sofer ter več mladincev ter skupaj odpravili napako, posebej pa Zika. Ostali so odnekod prinesli vodo, tako da je zopet bilo vse v najboljšem redu.

V Ljubljano smo prišli okrog 19. ure. Vredno je omeniti, da so vodilne osebnosti TOZD Ljubljana okolica pokazale zelo veliko razumevanje za ta izlet, saj je predsednik sindikata ing. Turenšek odobril sredstva, direktor TOZD tov. Jože Zajc pa celo delovno soboto premestil za naslednji mesec. Obenem pa so to poteze, ki nas vse skupaj obvezujejo, da pokazemo in dokažemo, da smo si kaj takega zaslužili ter da bomo s svojim delom opravičili vse tisto, kar smo napravili. Želimo si, da bi takšnih izletov v bodoče ne manjkalo, ter da zagrabimo še resnejše za delo v bodočem obdobju, ki je pred nami.

Rajko Ivič
TOZD Ljubljana okolica

Razpis

strokovnih izpitov za tehnične kadre

1. IZPITNI TERMINI ZA STROKOVNE IZPITE GRADBENE STROKE V LETU 1978

Zap. št.	Prijave do	Pisnjeni del	Ustni del
I — G/78	19. XII. 1977	30. XII. 1977	9., 10., 11., 12. I. 1978
II — G/78	23. I. 1978	4. II. 1978	14., 15., 16. II. 1978
III — G/78	23. II. 1978	4. III. 1978	14., 15., 16. III. 1978
IV — G/78	15. III. 1978	1. IV. 1978	11., 12., 13. IV. 1978
V — G/78	20. IV. 1978	6. V. 1978	16., 17., 18. V. 1978
VI — G/78	22. V. 1978	3. VI. 1978	13., 14., 15. VI. 1978
VII — G/78	20. IX. 1978	7. X. 1978	17., 18., 19. X. 1978
VIII — G/78	18. X. 1978	4. XI. 1978	14., 15., 16. XI. 1978
IX — G/78	15. XI. 1978	2. XII. 1978	12., 13., 14. XII. 1978

2. IZPITNI TERMINI ZA STROKOVNE IZPITE STROJNE STROKE V LETU 1978

Zap. št.	Prijave do	Pisnjeni del	Ustni del
I — S/78	30. I. 1978	11. II. 1978	21., 22., 23. II. 1978
II — S/78	30. III. 1978	8. IV. 1978	18., 19., 20. IV. 1978
III — S/78	30. V. 1978	10. VI. 1978	20., 21., 22. V. 1978
IV — S/78	2. X. 1978	14. X. 1978	24., 25., 26. X. 1978
V — S/78	4. XII. 1978	16. XII. 1978	26., 27., 28. XII. 1978

3. IZPITNI TERMINI ZA STROKOVNE IZPITE ELEKTRO STROKE V LETU 1978

Zap. št.	Prijave do	Oddaja pisnjenih nalog na daljši rok	Ustni del
I — E/78	15. XII. 1977	20. XII. 1977	17., 18., 19. I. 1978
II — E/78	18. I. 1978	23. I. 1978	7., 8., 9. I. 1978
III — E/78	13. II. 1978	23. II. 1978	7., 8., 9. II. 1978
IV — E/78	13. III. 1978	20. III. 1978	4., 5., 6. IV. 1978
V — E/78	10. IV. 1978	17. IV. 1978	9., 10., 11. V. 1978
VI — E/78	10. V. 1978	15. V. 1978	6., 7., 8. VI. 1978
VII — E/78	1. VI. 1978	12. VI. 1978	3., 5., 6. VII. 1978
VIII — E/78	11. IX. 1978	18. IX. 1978	10., 11., 12. X. 1978
IX — E/78	9. X. 1978	16. X. 1978	7., 8., 9. XI. 1978
X — E/78	6. XI. 1978	13. XI. 1978	4., 5., 7. XII. 1978

4. IZPITNI TERMINI ZA STROKOVNE IZPITE KEMIČNE STROKE V LETU 1978

Zap. št.	Prijave do	Pisnjeni del	Ustni del
I — K/78	4. I. 1978	14. I. 1978	24., 25., 26. I. 1978
II — K/78	1. II. 1978	11. III. 1978	21., 22., 23. III. 1978
III — K/78	27. IV. 1978	13. V. 1978	23., 24., 25. V. 1978
IV — K/78	4. IX. 1978	16. IX. 1978	26., 27., 28. IX. 1978
V — K/78	30. X. 1978	11. XI. 1978	21., 22., 23. XI. 1978

Vsak, ki se prijavi za izpit, si mora predhodno priskrbeti potrdilo centra za izobraževanje oz. TOZD, da plača stroške izpita. Potrdilo centra za izobraževanje je priložiti prijavi. Prošnje na predpisanih obrazcih pošljite centru za izobraževanje 15 dni pred pričetkom tečaja.

NADALJEVANJE S 5. STRANI NADALJEVANJE S 5. STRANI

Priprava dela...

pravi dela s specializacijo posameznikov na oča delovna področja

C. Cilj: usposobljenost priprave dela za kvalitetno in merodajno postavitev tehnologije vseh objektov. Celotno delovno področje priprave dela obsega:

1. obdelava celotne tehnologije za konkretne objekte od fundiranja, zemeljskih del do tehnologije gradnje — opazni sistemi, podpiranje, organizacija notranjih transportov, pomožni objekti, naprave in konstrukcije,

2. strokovno izpopolnjevanje delavcev v pripravi dela s pasivnim in aktivnim delovanjem na seminarjih, simpozijih izven podjetja republike, države,

3. izobraževanje operativnega strokovnega kadra in predavanja na seminarjih v Portorožu itd.,

4. priprava tehnoloških elaboratov za potrebe komerciale (Baugeräteliste),

5. obdelava sistemskih nalog (opazni sistemi, organizacija naselij, izdelava navodil),

6. uvajanje aplikacij in delno tudi razvoj novih delovnih postopkov in tehnologij.

Da bi cilje dosegli, moramo imeti vrhunske strokovnjake na posameznih področjih (npr. zemeljska dela, fundiranje, predori, mesta gradnje, opazni in podporni sistemi, kontrola izvedbe projektov). Tu takoj propade miselnost nekaterih celo vidnih strokovnjakov v podjetju, ki so mnenja, naj bi kadrovali v pripravi dela ljudi, ki so v operativi zaradi tega ali onega razloga že odslužili svoje. Ti ljudje bi morali vedeti, da priprava dela rabi mlade, sveže moči, katerih znanje še ni zastarelo in katerih ambicije v poklicu in želje po uspehih so še dovolj sveže. Iz raznorodnih študij in tudi praktičnih ugotovitev v razvitih državah pa je že dolgo znano, da visokošolska izobrazba zastara v 5 letih in pade na raven srednješolske, če je medtem nismo ustrezno dopolnjevali in razvijali naprej. Torej nima nikakega smisla, da bi napravili iz priprave dela nekaj »dom za onemogle«.

Prav gotovo pa operativa zahteva danes od svojih strokovnjakov vrsto dejavnosti, ki so zelo daleč od njihove strokovne usposobljenosti in od zahtev, ki bi jim jih zastavile pri-

prave dela, kakor hitro bi se v njej znašli.

D. Način reševanja:

a) omogočiti napredovanje projektantom priprave dela in sicer:

1. sprememba sheme oddelka priprave dela — izenačenje vodilnih projektantov s šefom oddelka po dohodkih in možnostih odločanja. Šef priprave dela je samo prvi med enakimi. Skupina vodilnih projektantov tvori skupaj s šefom priprave dela team, ki se enkrat tedensko sestaja in usklajuje delo ter izmenjuje informacije,

2. z izenačenjem dohodkov glavnih projektantov s šefom priprave dela se odpira možnost za stimulativnejše nagrajevanje obdelovalcev s tem pa tudi možnost povečanja zahtev do teh delavcev.

3. s pospešenim kadrovanjem delno razbremeniti glavne projektante, da bi lahko poleg dela na konkretnih projektih (točka C 1) delali tudi na točkah C2—6.

b) s strokovno rastjo priprave dela bi rastle tudi njena avtoriteta, kar v končni fazi tudi da možnost čimvečjega poenotenja tehnologije v podjetju in boljšega izkoriščanja zmogljivosti,

c) priprava dela edina lahko omogoči kvalitetno kalkuliranje po direct costing sistemu (Baugeräteliste). Povratne informacije, ki jih zbira GFS, postanejo primerljive s kalkulacijskimi izhodišči, s čimer se povečajo izkušnje in zanesljivost kalkuliranja (večja konkurenčnost).

E. Čas za celotni razvoj:

Poglavje D:

točka a) 1 in 2 sprememba sheme priprave dela takoj točka a) 3—6 mesecev točka b) postopoma skozi 2 leti točka c) postopoma in trajno — začetki sodelovanja s komercialo takoj na področjih, ki jih priprava dela že obvlada

F. Cilji današnjega sestanka:

1. dogovor o spremembi organizacijske sheme priprave dela z rokom

2. dogovor o evidentiranju možnih področij dela priprave dela (priprava dela, gr. operativa, str. operativ, ROS) z rokom

Po pripravi materiala iz točke 1 in 2 ponovni sestanek, na katerem se: a) rangirajo evidentirana področja dela (sodelujejo tudi ROS, stroj-

na operativa, strojne konstrukcije) b) določijo člani teama priprave dela

3. Nadaljnje delo in sodelovanje po potrebi in tekočih razmerah.

No, problematika priprave dela je bila z zgornjo vsebino sestanka dovolj jasno in široko odprta, da bi bili lahko zadovoljni, če bi se le začela reševati.

Seveda moramo takoj ugotoviti, da priprava dela vseh težav, ki so sedaj pred njo in na katere bo naletela, ne bo mogla reševati sama. Potrebovala bo zelo široko pomoč na vseh ravneh posebej pa operativne in vodstva podjetja. Sadov, ki bi tekom let gotovo obrodili, bomo lahko prav vsi iz srca veselili in lahko bomo tudi ponosni nanje.

Delo priprave dela je tako zelo prepleteno s procesom realizacije ciljev podjetja na vseh nivojih, da je nemogoče zahtevati od njenih delavcev, naj kar sami rešujejo svoje težave. To bi pomenilo toliko, kakor če bi kmet dejal svoji materi naravi: »Skrbi za moje pridelke, kakor veš in znaš! Mene zanima samo, koliko bom lahko v kaščo spravil.« In prav kmalu bi ta kmet ugotovil, da v kaščo ne bo imel kaj spraviti.

V zadnjih 15 letih so delavci priprave dela večkrat poskusili sami reševati svojo problematiko, a so vedno znova ugotovili, da brez pomoči »od zunaj« ne gre.

Kljub temu so pa prvi rezultati sestanka že tu. Sestaj se je team delavcev priprave dela in izdelal dokaj obširen popis nalog, ki naj bi jih priprava dela izvrševala v okviru ciljev razvojnega programa podjetja.

V tem popisu je seveda vloga priprave dela že opazno drugačna, kot je bila doslej. To je sicer le osnutek nekega elaborata o dejavnosti priprave dela in ki bo gotovo moral biti sestavni del programa razvoja priprave dela.

Ta osnutek dejavnosti priprave dela smo razdelili v 10 poglavij:

1. Razvojne in sistemske naloge
2. Naloge s področja vodenja tehnologije gradnje večjih oziroma zahtevnejših objektov
3. Projektiranje začasnih objektov
4. Konstrukcijske naloge v zvezi z izvedbo objektov
5. Naloge s področja organizacije gradnje

Kaj so povedali naši terenci

**S P O
KOTIČEK**

Občasno obišče določena skupina delavce na terenu z nalogo, da izve predvsem problematiko bivanja in prehrane. Ob tej priliki je možno tudi videti bivališče in prehrano. Posamezne enote, kjer delajo naši delavci, imajo zelo urejene samske domove, kuhinje, jedilnice ter tu in tam dokaj urejene nove provizorije (barake). Koriščenje bivalnih uslug v omenjenih domovih so minimalne, kapacitete so premajhne. Le redki imajo srečo, da pridejo pod to streho od naših delavcev. Za prehrano iz domačih kuhinj je nekoliko lažje, vendar so večkrat ovire zaradi od-

previsoka cena v primerjavi s kvaliteto in kalorično vrednost. Tudi dostava prehrane na delovišča, posebno iz oddaljenih krajev, ima svojo negativno stran. Ceravno je na razpolago ustrezna posoda, se prehrana zlije, posebno če niso posode polne.

Vendar prehrane ne bi dajali kot glavni problem, ker je dokaj velika izbira v domačih menzah ali gostinstvu. Kot glavni in zelo pereč problem za delavce SPO, ki delajo na terenu, je bivanje oziroma prenočevanje. Bivanje je gotovo eden izmed važnih faktorjev za počutje delavcev

benega sektorja pa je, da koristnik ostane več časa ter uporablja nočitveno uslugo, zato pa največkrat ni možno našim delavcem dobiti prenočišča. Vprašljive so tudi cene, posebno v privatnem sektorju, kjer cene z ozirom na veliko povpraševanje pridno povišujejo.

Torej, s takimi problemi bivanja na terenu se srečujejo naši delavci. Nismo osamljeni primeri, da so morali posamezniki prenočevati v kabinah strojev, verjetno, da to tudi vpliva na storilnost in še kaj. Nekdo bi tudi rekel, (kar je tudi v praksi): »Nas nič ne brigaš, saj nisi naš; naj

Brana v Šoštanju v zaključni fazi — strojnika Mihalič in Štefan tudi zadovoljna

Strojniki Haramas živi in dela v »Peklu« — odsek ceste na Radeljski prehod

Krmilni pult na mobilni črpalki za beton

»adi so doumeli, da je treba delati, zato so hitro obvladali stroje

daljenosti ali pa je cikel dela tak, da časovno ne ustreza.

Kot je znano, terenski delavci (ne samo strojniki tudi gradbeni, razni montažerji torej vsi, ki nimajo organizirane stalne prehrane), bolujejo več ali manj na prebavnih organih. Znano je tudi, da je priprava hrane vedno odvisna od ljudi — kuharic ali kuharjev, ki jo pripravljajo. Prehrana je lahko pripravljena po vnaprej določenih receptih, vendar je kot končni proizvod le po okusu tistih neposrednih proizvajalcev.

Ker so različni okusi in lažja obolenja koristnikov prehrane, so nekateri povedali nekaj svojih priporočil in sicer, da je hrana:

- ponekod preveč enolična
- prebogato začinjena

na gradbišču. Vse, kar pripada vsakemu, je osnovni minimum tega standarda, vendar je povsem drugače.

Naši delavci redko kdaj dobijo prenočišča na gradbiščih, zato so odvisni od iznajdljivosti in trenutne situacije na ožjem ali širšem območju glede prenočišč. Kapacitete bivanja na gradbiščih so vedno namenjene samo za gradbene delavce in je vedno problem treh ali petih ljudi iz SPO za prenočevanje.

Kakšna je situacija družbenih in privatnih prenočišč, je znano. V zadnjih letih gradimo več energetskih in drugih objektov, kjer je angažirano mnogo delavcev drugih montažnih podjetij, ki zasedejo v glavnem vse kapacitete na širšem področju. Interes privatnega in druž-

Martin Kalšan na svojem stroju

ti poskrbi tisti, ki te je poslal.« Tudi tisti iz SPO je v trenutnih situacijah nemočen, edina pomoč je lahko s strani naročnika stroja, ki ima večkrat mnogo večje možnosti rešitve.

Starejše generacije pripovedujejo, da takih problemov glede bivanja prej ni bilo na gradbiščih, vedno je bilo poleg ostalih poskrbljeno tudi za te maloštevilneže. Zakaj se je to v zadnjih letih spremenilo, jim ni jasno, pa še marsikomu ne.

Nujno bo pristopiti k reševanju tega problema, ki ni nov. Opozorjeni smo bili tudi, da določeni kooperanti pogodbeno vežejo naše gradbene enote, da jim preskrbijo garderobe in prenočišča. Rešitev tega problema ni niti najmanj težka, potrebno je samo malo razumevanja in s tem bo rešeno še marsikaj več.

Strokovni seminar mladincev Gradisa

Koordinacijski svet ZSMS Gradisa je v dneh 9. 12. in 10. 12. organiziral strokovni seminar mladincev Gradisa. Iz vsake TOZD in Skupnih služb so se ga udeležili po trije mladinci, člani osnovnih organizacij ZSMS.

Seminar se je odvijal v Poštarskem domu na Pohorju. Predavatelji so bili iz Gradisa, SZDL in OK ZSMS Maribor. Mladinci smo se seznanili z novim zakonom o delovnih razmerjih, zakonom o volitvah, kadrovske in štipendijsko politiko s poudarkom na Gradisu, pomen in vloga DO-D v ZSMS in izvedeli nekaj več o začetku organizacije zveze mladine in njene organiziranosti.

Na koncu smo se mladinci pogovorili o vseh problemih, kateri nastajajo v naših osnovnih organizacijah ZSMS. Izkazalo se je, da mladinska organizacija v povprečju aktivno rešuje naloge, katere smo si zadali s svojimi programskimi plani. Prvi dan smo imeli tudi spoznavni večer, kjer smo se mladinci med seboj spoznali in malo poklepetali.

Na seminarju smo sprejeli naslednje sklepe:

1. Koordinacijski svet ZSMS Gradisa naj posreduje po posameznih OO ZSMS, da se ustanovljajo aktivni mladini na gradbiščih.
 2. Predsedniki OO ZSMS in sekretarji OO ZK naj skličejo sestane, kamor se povabi tudi predstavnik OO ZSMS, kjer je sedež mladinske organizacije.
 3. Če je mladinec komunist pasiven v svoji organizaciji ZSMS, ga mora na odgovornost poklicati njegov OO ZK.
 4. Vsaka OO ZSMS v Gradisu, se naj s svojimi predlogi možnih kandidatov za samoupravne organe v podjetju aktivno udeleži novih volitev. Izpolnjene popisnice za možne kandidate naj predloži koordinacijskemu odboru za volitve v OOS, kjer se nahaja sedež njihove OO ZSMS.
 5. Mladinske organizacije naj v svojih organizacijah združene dela zahtevajo programe svojih društev.
 6. Seminarji naj se prirejajo vsaj enkrat letno v taki obliki. Nosilec organizacije in financiranja je Center za izobraževanje, mladinci pa naj predlagajo teme.
 7. Mladinci ljubljanskega bazena naj se povežejo med seboj, da bi skupno reševali probleme organiziranosti in načrtovali skupne akcije.
 8. Mladinci naj se ob problemih obrnejo na tov. Mastena, sekretarja konference OOS Gradisa.
 9. Pri referendumu, ki bo konec decembra, naj mladina aktivno sodeluje, nosilec razprave skupaj s sindikatom, ZK in delegacijami.
 10. V OO ZSMS naj organizirajo programske konference, kjer se izdelajo tudi predlogi za predsednike KS ZSMS Gradisa.
 11. KS ZSMS Gradisa naj se posvetuje na OK ZSMS v Mariboru o vlogi in pomenu aktivov mladih komunistov ter poteku ustanovitve in organizacije le-teh.
- Vsi mladinci se strinjamo, da bi lahko bilo še več takih strokovnih seminarjev, kjer bi se seznanili s tekočimi novostmi v samoupravnem sistemu naše družbe, da bi lahko aktivno sodelovali pri izvajanju le-teh v naši delovni organizaciji.

Bralcem SPO koticčka

Dnevi leta 1977 se že iztekajo, na pragu pa je že novo 1978. Vsak se bo v naglici ozrl v minuli čas starega leta ter ubudil prijetne in žalostne spomine.

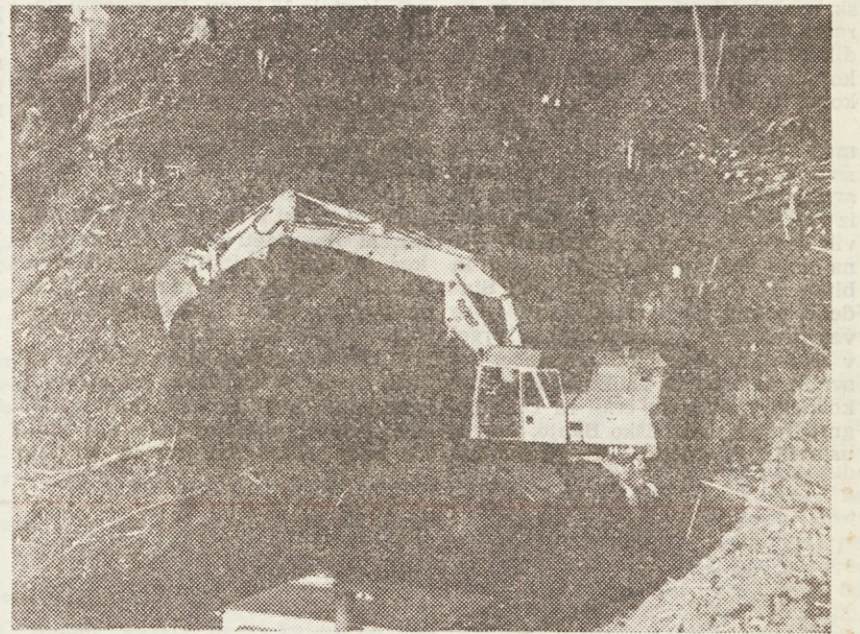
V temeljnih organizacijah bomo skupno pregledali uspehe ali neuspehe dela in naloge za bodoče.

Razšli se bomo le za kratek čas, morda k morju, v hribe ali med ožje sorodnike, kjer bo vsak po svo-

je dočkal novo leto. Pred slovesom si bomo stisnili še roke z željo, da bi bilo naslednje zdravo in uspešno leto ali pa vsaj enako staremu.

Ob tej priložnosti želim vsem delavcem SPO enako tudi ostalim kolektivom naše velike Gradisove družine zdravo in uspehov polno novo leto 1978.

Dopisnik SPO koticčka
Ludvik Šnajder

V Peklu je kar precej tudi zemeljskih del

Novoletni kosmiči

Kdo trdi da ne sprejemamo novih, mladih kadrov? Saj smo vendar sprejeli Novo leto!

Kaj bi se zgodilo, če bi se staro leto uprl rotaciji?

Otroci pričakujejo darila, dedek Mrz pričakuje dotacije.

V novoletni zatemnitvi je krepko objel fotelj.

Novoletna denarnica je kot snežen kosmič. V hipu se staja.

Ce mešate vino in žganje, pazite da ne pomešate kdo je vaš šef in kdo kurir!

Ko je videl cene novoletnih daril, je dedek Mrz še bolj posivel.

Ce je ugasnila luč, to še ne pomeni, da je že polnoč. Mogoče se vam je le zameglilo pred očmi zaradi prazne denarnice.

Na zahtevnih gradbiščih (tak je tudi v Peklu) poleg delavcev trpijo tudi stroji

Romunija - Jugoslavija 4 : 6

Kako je šel »Stari« na tekmo

— »Si bil res na tisti tekmi?«
— »Kako je bilo?«
— »Ti je žal? Toliko golov, kaj!«
— »Kaj pa Romunke?«
— Toliko je bilo teh vprašanj, da že ne morem vsakem posebej vse reči. Prav zato in zaradi naše novinarke vam vsem povem in opišem vsaj del tistega, kar sem na tej poti videl, doživljal, morda bo koga to zanimalo in mu bo to moje pisanje celo všeč?

Kako greš na tekmo tako daleč? Jój, to je pa sila enostavno. Iz knjige vzameš nekaj malega denarja, dva kolega, ker greš po »bližnjici« skozi Bolgarijo in kreneš. Prijatelja morata biti »ta prava«, edini pogoj pa je, da nobeden ne zna niti besedice ne bolgarsko, še manj pa romunsko, tako enakopravni smo bili in odšli na pot.

V Mariboru greš z letalsko vozovnico na letališče, pardon vstati je treba že ob petih, da ti potem na letališču z zakasnitvijo pol ure povedo, da zaradi megle ta dan poleta v Beograd ne bo. Morda je tako bolje, saj bi z letalom bil že ob pol osmih v našem glavnem mestu; prehitro. Ona druga varianta, da potem sedeš malo čez sedem na brz vlak in si v Beogradu ob petih popoldne, se mi zdi boljša. Zato sem zaradi tiste megle, ki se je ta dan dvignila že dve uri pred malico izbral torej to sodobnejšo za naše razmere bolj običajno obliko potovanja.

Vesel sem, da ni več pravih prijateljev na tem moderno-pokvarjenem svetu, tudi ta moj »pravi« me je razočaral in me ni cel dan čakal na letališču, morda je obupal? On že, jaz pa ne, ker sem se mu že ob šestih zvečer pojavil na pragu, razdirajoč mu družinsko idilo. Kakor veste so naši prijatelji »tam spodaj« zelo, zelo gostoljubni. Škoda, tudi ta-le moj in vsi njegovi niso bili nič drugačni, vse v stilu — škoda! Prišel sem prav na tekmo Brest : Bosna, smo jih namahali kaj, že takrat sem vedel, da je to neke vrste predtekma. Po kratkem kramljanju, točno določivjo maršrute, je minila tista sreda pred dnevom »D«, mi pa vsi veselo razpoloženi pozno ponoči »v krpe!« Četrtek, potem ko smo vzeli dvojno dozo mamil (čitaj črna kava), napolnili tank našega GOLFA, mu nadihali v gume domačega zraka, ta baje ni tako oster, kakor vzhodni, smo krenili proti Nišu. Del nove avtoceste ca. 40 km je že gotov, v ostalem delu pa več naših gradbenih podjetij gradi spodnji ustroj drugega pasu, ki bo baje jeseni 1979 že nared?

Rahlo valovita Sumadija, te spominja na Dolenjsko, črna zemlja skrbno obdelana, ti daje vtis, da tu raste vse, tudi kamen, če bi ga vsadil. Pridelki so pobrani, sekajo še koruzno slamo ter spravljajo sladkorno peso.

Niš! Lepo mesto, veliko novega med starimi zgradbami. Ogledali smo si tudi Čele-kulo, ta v vsem svetu edinstveni spomenik, ki so ga iz 952 lobanj srbskih vojakov postavili Turki in stoji v spomin-opomin, na prvo Srbsko vstajo leta 1809 in bitko na Čegru. Tu je Stefan Sindič, potem, ko je videl, da ne more več braniti obleganega mesta, vrgel v zrak skladišče smodnika, sebe, del svojih vojakov in veliko število Turkov. Še v Nišu, ob cesti za Dimitrograd, malo pred Niško Banjo, smo se ustavili pri »Sestici«. To je gostilna

v privatni lasti, sestra naše ljubljanske, po imenu namreč, ki nam je ponudila edinstveno meso na žaru. Prvič v življenju sem namreč poleg drugih specialitet jedel vješalico, prameni mase visijo nad žarom hm, hm... vino ni bilo najboljšo, sicer pa zakaj kritika, saj tudi cena ni bila pretirana. Pa spet na pot skozi prijetno pokrajino, Sićuričko klisuro, smo bili po slabi uri že v Dimitrogradu, še žeja golfa in smo že na meji. Ni mi bilo žal še tiste zadnje kavice v bifeju KOMPASA, predno smo krenili preko meje, saj take potem ni bilo vse do vrnitve v Beograd. Zelo me je razočaral prehod pri Dimitrogradu, oddaljen je namreč dobrih 5 km iz mesta. Velikokrat sem namreč čital, da so na tem prehodu, skozi katerega poteka najbližja pot na bližnji Orient že velikokrat prijeli kakšno večjo švercersko ribo. Prav zato sem si ga predstavljal nekaj sličnega kot Škofije ali Sentilj, joj kakšna znota, cesta navadne širine, prehod nič večji, kakor recimo Podkoren ali Gornja Radgona, poleg tega pa še precej neurejen. No sedaj širijo cesto na naši strani na bolgarski pa je le za spoznanje boljše. Potreba je kakor že rečemo, da se vsaj na meji napravijo širša, če že ne dvokrižna vrata.

Potni list sem nesel k okencu, čakanja ni, carinik z večšo roko »pospravi« kovček, pa nič več. Ko poveemo da gremo na tekmo so hoteli le naši cariniki, da bi do tekme debatirali o nogometu z njimi. Slabo uro vožnje, po še kar lepi cesti in ravnini pa smo v Sofiji. Lepo mesto.

Najprej smo povprašali za spanje v najelegantnejšem res že malo starejši gradnji, hotelu BALKAN, 30 levov za enega. Adijo! Ponovili smo cirilico in par sto metrov dalje v dobrem hotelu »SLAVJANSKA BESEDA« vse v stilu patriotov vsi spali v troposteljni sobi za 29 levov. Po tem, ko smo odložili prtljago, se nastanili »vrgli v gala« se podamo na ogled. Malo smo pregledali izložbe, kontrolirali menjavo stroje pred mavzolejem Georgija Dimitrova. Vse v redu fantje v zelo pisanih uniformah, toda držve, prihoda in koraka se ne da primerjati s stražo pred mavzolejem Lenina na Rdečem trgu v Moskvi. Pouk! Še bo treba vaje z vzhoda, fantje pred vami je še trdo delo, korak še ni pravi...

Cene! Presodite sami 4 X del vodke (žganih pijač se tu manj ne toči) tonick, 2 buteljki boljsega vina, 2 steklenici mineralne vode, 3 porcije mešanega mesa na žaru in hlebec kruha (kruh in meso sta bila enkratna), je stalo 17 levov. Pri sosedih dobiš za 80 DM, 118 levov, torej naša večerja je stala ca. 12.000 SD. Mesečna plača od 130 levov naprej, no k večerji sem preje pozabil prišteti še tri turške kave, to pa verjeno zaradi tega, ker si kava tega imena ni zaslužila?

Ljudje prijazni, oblečeni dokaj skrbno, moški v kavbojkah je že frajer, ni jih videti dosti. Ženske, kakor pri nas v indijanskih barvah okoli oči, usten, le-te barve niso tako močne, upadljive in dolgotrajne, kakor »Color« Medvođe.

Kupiš lahko vse, le da ni take izbire in dobre izdelave, no spomnil sem se na naša brigadirska leta. Mi smo prestali verjetno bodo oni tudi, le bolj počasi jim gre in bo zato

trajalo dalj časa. Taksi poceni, v baru, ki smo ga obiskali zvečer pa so bile cene kar na višini, buteljka 17 levov — ca. 12.000 SD.

Zasedba v glavnem le moška, muzika enkratna, nepozabni jazz, orkester 8 članov, ki igra vse, ker je sploh možno spomniti se. Program bolj revijski s kakšnimi 20 nastopajočimi, bolj revija s plesom, nič ritk, golih beder in popkov, vse solidno, verjetno zaradi mene, ko sem bil misleč na vse vas presoliden. Še to, v baru vseskozi skoraj popolna tema, tako, da mi še danes ni in mi nikoli ne bo jasno, kako je eden od osmih natakarejev, ta me je najbolj zanimal, ker je bil naš, v tisti temi napravil račun, vse v redu, preživel smo.

Po kavici, pardon vodici, nakupu spominkov, v dokajšnji izbiri vezanih bluz, izdelkov iz lesa, glin, kože in enournem sprehodu po mestu, nalitju benzina po 0,54 leva — liter krenemo v petek zjutraj proti kraju dogajanja naproti.

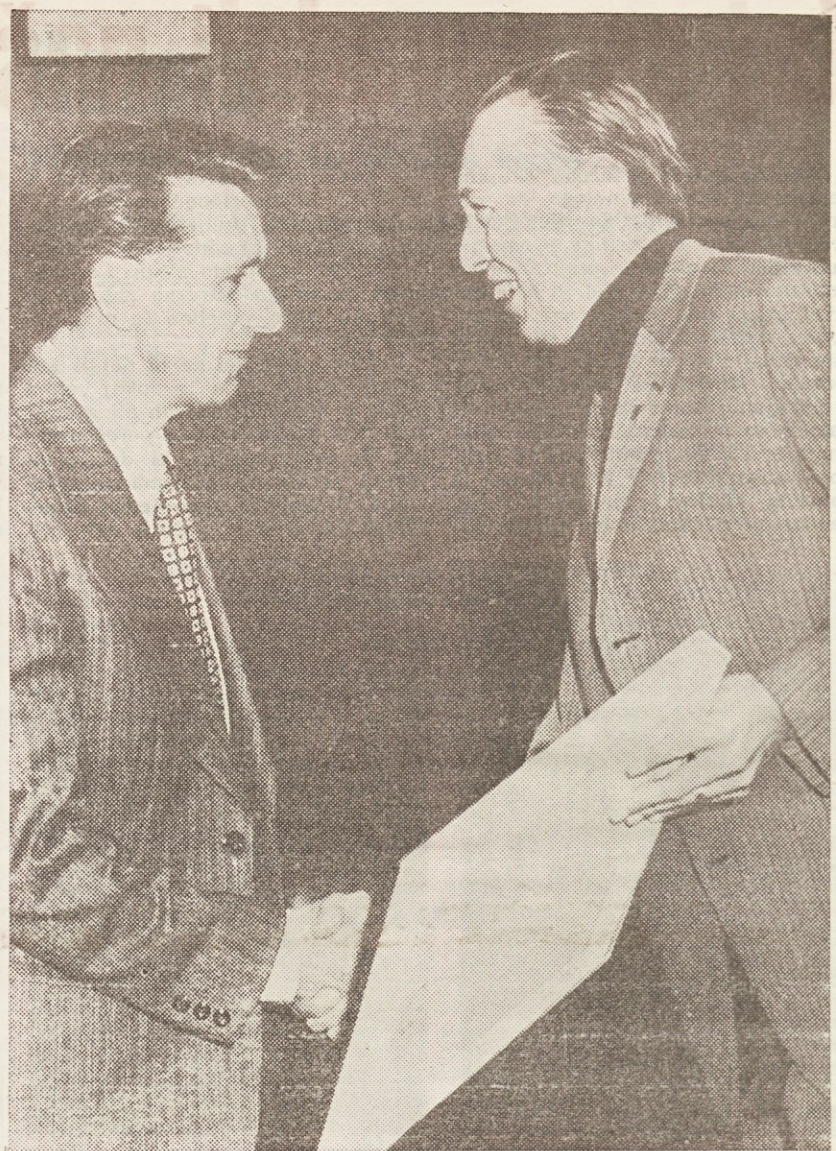
Potovali smo proti severozahodu, skozi bolj revne vasi in mesta, po zelo lepo obdelani ravnini, potem ko smo kmalu iz Sofije prešli preko hribovitega predela Stare planine. Vasi enolične, vse hiše popolnoma enake, pritlične in neometane z obvezano ograjo med hišami in ob cesti. Privatnih novih gradenj ni razen blokov v mestu. Ceste približno enake našim ne preširoke, ne preozke, le asfaltiranje bolj po domače, asfalt so v glavnem ravnalni z lopatami. Kakor že rečeno zemlja črna in po moji neagronomski presoji zelo, zelo rodovitna, v glavnem posejana s pšenico levo in desno od ceste v nedogled. Da se pa obdelajo take površine je potrebno ob bolj skromni mehanizaciji veliko število pridnih rok, katerih po bolgarskih zadrugah izgleda ne manjka?

V 300.000 glavnem mestu Ruse smo se preko Donave podali v Romunijo. Dokaj čudna meja, na bolgarski strani smo čakali deset minut, povedali, da gremo na tekmo, bežen pregled v avto in gremo. Iz bloka se pelješ dober kilometer ob železniškem nasipu, nato na most čez Donavo, kjer te na sredini mostu v čuvajnici, do zob oborožen romunski vojak spomni, da si na polovici reke, na kar še, kakšna 2 km ob nasipu levo in desno stražni stolp na romunsko mejo. Kakor na bolgarski meji, smo bili tudi tu edini, če ne upoštevamo turški tovornjak pred nami. Začelo se je že.

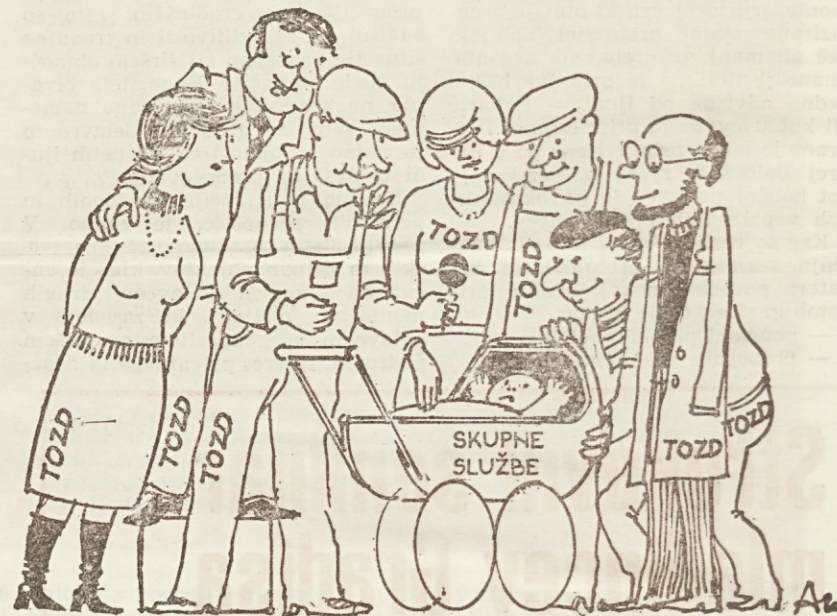
Po desetminutnem čakanju pride mož postave in nam pobere potne liste, čakamo nato v avtu pol ure, ko nas pride isti mož pogledati, če smo pravi, spet odide in žigosa potne liste ter nam pride povedati, da naj gremo menjati denar, gremo iz avta, menjamo 600 ND, rekli so čim več, pa smo rekli, da več nimamo. Nato nam vrne tisti prvi mož potne liste in nas da »v paco« cariniku. Pogleda v avto, pod avto, na avto v prtljažnik, ob avto, nakar veli tov. vojaku, da dvigne rampo. Torej po dobri uri čakanja na meji, s cirilico na ustih se podamo v 72 km oddaljeno Bukarešto, mračilo se je že.

Ali mislite, da je sedaj po porazu s Španci, oni drugi del še zanimiv?

Stari

Gradisovo diplomu je za TCZD Ljubljana okolico prevzel tov. Vinko Damjan

»Saj je res lep ta naš otrok vendar njegova skrb ni naš problem...«

Iz vojske nam pišejo

Nalazim se na odsluženju vojnog roka u Beogradu, odakle želim da pozdravim sve drugove iz GRADISA, a posebno one, koji rade na Jsenicah.

Mehmedagić Mujo
V. P. 4101/50
11002 Beograd

Nahajam se na odsluženju vojnega roka v Karlovcu in od tam vsem Gradisovcem pošiljam najlepše pozdrave.

Radomir Delić
V. P. 3713/BI-VE 11
47002 Karlovac

Zahvala

Ob prerani smrti mojega draga moža Feliksa se iskreno zahvaljujem sindikalni podružnici za vso pomoč in lajšanje bolečin. Posebna zahvala tov. Stovičku za

izrečene besede ob zadnjem slovesu ter članom kolektiva OGP in KO za številno spremstvo na zadnji poti.

Še enkrat lepa hvala vsem, ki ste moža tako številno pospremili in darovali toliko cvetja.

Zalujoča
Eržen Marija

»Se ti ne zdi, da Francelj že mlati prazno slamo?«
»Ja, verjetno še vedno misli, da je na sestanku!«

Nezgode nas opozarjajo!!

V mesecu oktobru in novembru 1977 se je pri delu poškodovalo 73 delavcev. Na poti z dela in na delo pa 5 delavcev, to je skupaj 78 delavcev.

TOZD GE CELJE (4 + 7 poškodb)

Oktober 1977

STANIVUKOVIC Svetko, NK delavec
Pri betoniranju sten stanovanjskega bloka B3 si je pri padcu z opažnega elementa poškodoval levo stran kolka.

LUKACIĆ Ivan, KV zidar
Imenovan je postavil cev za kanalizacijo, ko je nameščal cev se je iz roba izkopenega kanala odkrušil kamen in mu padel na palec leve roke.

HRAPIC Hasan, NK delavec
Imenovan je držal za ročico kompresorja, mislil ga je priklopiti na kamion. Pri tem se je ročica izmaknila poškodovancu iz težišča in mu stisnila sredinec desne roke.

KUKANOVIĆ Fadiš, NK delavec
Pri ravnanju bet. železa Ø 22 ga je udarila kljuka po levi roki. Zaradi udarca je lahko še delal, vendar ga je roka začela boleti naslednji dan.

November 1977

ALIĆ Kasim, KV tesar
Pri hoji po stopnicah navzdol je nerodno stopil in si zvil nogo v gležnju.

IBRAHIMOVIC Salif, KV tesar
Pri montaži fasadnega odra je stopil iz odra na ploščo pri tem mu je spodrsnilo tako, da si je zvil desno nogo v gležnju.

NIKOLIC Vladimir, KV tesar
Pri montaži cevne odra je imenovanemu padla na levo roko cev in mu jo poškodovala v zapetju.

DROPIĆ Mustafa, PU zidar
Imenovan je na gradbišču nerodno stopil in si zvil desno nogo v gležnju.

ZIDAR Stefan, VK tesar
Imenovan je šel v klet, kjer je imel spravljeno kolo, da se pelje v službo. Stopnišni avtomat je prekinil razsvetljava, v temi je stopil mimo stopnice in padel.

DZAFIC Mahmut, PU tesar
Imenovan je na krožni žagi rezal opažno ploščo in takrat mu je desna roka umaknila na list žage, kjer si je ranil sredinec in mazinec na desni roki.

TOZD GRADNJE PTUJ (1 + 0 poškodb)

Oktober

NEMEC Ivan, PK tesar
Med delovnim časom se je peljal z osebnim avtomobilom, katerega je upravljala Regina Franc. Imela sta prometno nesrečo, v kateri je imenovan dobil hujše telesne poškodbe po obrazu, glavi in telesu.

November

V tem mesecu ni bilo zabeleženih nezgod pri delu.

TOZD GE JESENICE (5 + 6 poškodb)

Oktober

TRIPLAT Ivanka, KV šivilja
Na poti z dela se je spotaknila in padla. Pri tem si je poškodovala levo koleno.

MILIVOJAC Cveto, KV strojnik
Pri rezanju in čiščenju cevne materiala z rezalnim strojem mu je drobček kovine padel v desno oko.

PRISTOLIĆ Anton, VK tesar
Pri stezanju opažev je s tesarskim kladivom udarjal po opažni ključavnici. Delček ključavnice se je odlomil in odletel v zgornjo stran dlani leve roke ter mu jo poškodoval.

STEVANOVIĆ Ratko, PU tesar
Imenovan je opazoval steno. Preko nje ga je monter metalne vrgele cev varilnega aparata drugemu monterju, vendar je le ta ni ujel, ter je tako cev padla oz. zadela imenovanega na levo roko in mu poškodovala kost v zapetju.

ALIVUK Murat, KV varilec
Pri nakladanju plina na nakladalni rampi, ki je bila že močno poškodovana, je imenovan stopil v luknjo, pri tem si je zvil nogo in padel skupaj z jeklenko na cestišče z višine ca. 1,5 m.

November

POPOVIĆ Radoslav, PK delavec
Imenovan je v jašku s kompresorskim kladivom izsekaval bet. steno. Ko je steno prebil, je kladivo ušlo v rahlo nasuto zemljišče. Pri tem pa je z roko udaril ob rob izsekane jame, ter si poškodoval sredinec desne roke.

SUSTERSIĆ Marjan, KV zidar
Imenovan je obral deske za strešni napaš. Pri delu mu je deska spodrsnila in si je z el. obličem poškodoval prstane leve roke.

MAHALBAŠIĆ Šefik, KV zidar
Pri montaži stopnic je držal leseno letvo, da se ne bi izmaknila. Sodelavec je v tem trenutku s kladivom udaril po stopnici tako, da je stopnica imenovanemu priščičila kazalec desne roke.

HADŽIĆ DZEMAL, PU tesar

Pri dviganju tramov za smučarsko izkopsko rampo je imenovanemu spodrsnilo tako, da je padel 1,30 m v globino ter se opraskal po obrazu in udaril na desno stran prsnega koša.

VIDAKOVIĆ Savo, PU tesar
Ko je peljal samokolnico, mu je spodrsnilo in z desno nogo je udaril ob rob samokolnice ter si poškodoval nogo nad kolenom.

MEHINOVIĆ Šaban, vajenec
Pri izrezavanju utora je imenovanemu spodrsnilo dleto in se je urezal v palec leve roke.

TOZD GE KOPER (- + 1 poškodba)

Oktober

V tem mesecu ni bilo zabeleženih nesreč pri delu.

November

KOPČALIĆ Faijk, PK zidar

Imenovan je prijel za žleb avtomikserja, da ga bi izpraznil. V tem času pa je sodelavec zaradi nepazljivosti spustil drugi del žleba. Pri tem si je imenovan poškodoval prste leve roke.

TOZD GE LJUBLJANA (2 + 2 poškodb)

Oktober

BOJIĆ Drago, PU tesar
Pri montaži plošč mu je klema postavila, pri tem pa mu je cev padla na levo roko.

LETIĆ Emir, KV tesar
Pri montaži cevne odra je naslonil cev na zid, ko se je odmaknil, da vzame spojko, je cev zdrsnila po zidu in ga udarila po podlaktu leve roke.

November

KLARIĆ ILIJA, KV zidar
Pri kontroli globine dna izkopa kolektorja se je utrgal del zemljine in imenovanega delno zasul. Pri tem si je poškodoval desno roko in ramo.

DEBANJIĆ Nikola, KV zidar
Med nakladanjem bet. pokrovov mu je stisnilo palec na desni roki.

TOZD GE LJUBLJANA - OKOLICA (2 + 2 poškodb)

Oktober

OMEROVIĆ Omer, PK tesar
Imenovan je še z enim delavcem prenašal bankine. Pri hoji je najprej stopil na kamen tako, da ga je zaneslo, nato pa še na okroglo bankino, zaradi česar je padel in se poškodoval.

DERONJIĆ Milenko, KV zidar
Pri razgrinjanju betona se je imenovan zapletel v armaturno ploščo, pri padcu se je ujel na levo roko in si pri tem zvil prst.

November

DEDIĆ Sero, NK delavec
Imenovan je z el. kladivom razbijal betonski zid. Ko se je pod kladivom odlomil večji kos betona je konica kladiva zdrsnila in imenovan je omahnil naprej. Pri tem mu je železno sidro, ki je štrlelo iz zidu, razbilo steklo zaščitnih stikal in ga ranilo pod desnimi očesom.

LOŽNJAKOVIĆ Milenko, KV zidar
Imenovan je z jekleno lomilko oddvajal opažni element od betonske stene. Ker mu je pri tem delu lomilka nenadoma spodletela, je izgubil ravnotežje in padel na tla.

TOZD GE MARIBOR (3 + 3 poškodbe)

Oktober

JAMBROVIĆ Zelimir, PU tesar
Imenovan je delal na zapiranju sten dvostranskega opaža, ko je rezal opažno ploščo z ročno krožno žago ni bil dovolj pazljiv, tako da si je zarezal tri prste na levi roki.

LUKSIĆ Ivan, PK tesar
Imenovan je vozil s samokolnico beton za betoniranje temeljev. Ploha, po katerem je peljal, je bil zaradi dežja moker in spolzek, samokolnica je zdrsnila s ploha, se prevrnila in potegnila delavca za sabo. Pri padcu si je poškodoval desno roko v ramenu.

HABJAN Vilma, snažilka
Pri vzpenjanju na stol se ji je zavrtelo v glavi in je padla. Pri tem je zadela s prsmi ob trd predmet in dobila poškodbo v višini enajstega rebra.

November

DRVODERIĆ Stjepan, KV tesar
Imenovan je delal na zapiranju stene opaža. Ko si je pripravljval el. kabel za vrtanje vezi mu je nekdo od sodelavcev z odra spustil moral na stegno leve noge.

FIDERSEK Elizabeta, snažilka
Na prehodu za pešce jo je podrl osebn. avtomobil, ko je zjutraj šla na delo. Dobila je zvin leve noge v gležnju, zlom desne roke v zapetju, močan udarec na glavi nad desnim očesom in podpludbe.

RAKUS Stefan, NK delavec

Imenovan je s skupino delavcev prenašal armaturne mreže in deponije v objekt. Pri prehodu čez rampo objekta, čez katero so imeli postavljen ploha na višini ca. 70 cm se je spotaknil. Zaradi tega je moral skočiti s ploha ter si pri tem poškodoval peto na levi nogi.

TOZD GE NIZKE GRADNJE MARIBOR (7 + 5 poškodb)

Oktober

BOŽEK Josip, KV železokrivec
Imenovan je šel po bet. brežini. Pri tem mu je spodrsnilo tako, da je padel ter z levo roko udaril po železu in si jo poškodoval.

SARMAN Leopold, KV tesar
Imenovan je rezal okrogel les na krožni žagi. Zaradi debeline ga je moral obračati. Pri tem je en kos odneslo proti delavcu. Ta se je hotel odmakniti, pri tem pa je neprevidno zamahnil z roko po listu krožne žage in dobil poškodbe po prstih leve roke.

ALIHODŽIĆ Muharem, PK delavec
Delavci so privzdigovali železno podporo konstrukcije (ca. 200 kg), katere se je v zgornjem delu odpela ter se nenadoma prevrnila na imenovanega.

PINTER Leopold, PU tesar
Pri prekladanju lesa je odskočil kos lesa in udaril imenovanega po kazalcu desne roke.

SOKAČ Gabrijel, VK zidar
Pri čiščenju vtoka mu je spodrsnilo po spoljskem betonu tako, da je padel ter si poškodoval rebra.

MIONIĆ Petko, KV tesar
Imenovan je nerodno stopil ter si poškodoval levo nogo.

KOTOLENKO Franjo, KV šofer
Pri razkladanju vrtilne plošče z avtomobila je imenovanemu zvil palec leve roke.

November

TRIPUNOVIĆ Predrag, KV tesar
Pri prenašanju opaža je imenovanemu stisnilo prst leve roke.

PERAČ Peter, PK železokrivec
Pri razlaganju armature se je imenovan spotaknil pri tem pa si je zvil desno nogo v gležnju.

PANIĆ Pavel, PU zidar
Pri nakladanju kablov na kamion je imenovanemu padel kabel na nogo in mu jo poškodoval.

STUMBERGER Jože, NK delavec
Pri razkladanju lesa iz posode žerjava ga je posoda zaradi nestabilnosti udarila pod levim kolenom.

MOHORKO Martin, VK varilec
Pri vrtanju objemke imenovan ni postavil objemko v penjalno napravo, zaradi česar si je poškodoval zapetje leve roke.

TOZD GE RAVNE NA KOROŠKEM (6 + - poškodb)

Oktober

VIDOVIĆ Ilira, PU tesar
Pri nakladanju ruševin je imenovan izvlekel komad bet. železa, kateri je bil vpet med ruševinami. Pri izvleku se mu je železo iztrgalo iz rok ter ga udarilo nad desnimi očesom.

BOŽIĆ Peter, KV zidar
Žerjav je dvignil armaturo, katere je zadela za veliko tablasti opaž NOE, kateri je padel na drugi opaž, le ta pa je padel na delavce, ki so čepeli pod opaži.

TURZA Karel, KV betoner
Pri hoji po stopnicah navzdol se je spotaknil in padel približno 1 m v globino. Pri tem si je poškodoval desno roko v podlakti.

VOZIĆ Emil, PU zidar
Žerjav je dvignil armaturo, katere je zapela za veliko tablasti opaž NOE, kateri je padel na drugi opaž, le ta pa je padel na delavce, ki so čepeli pod opaži.

ZEČEVIĆ Džorđa, PK delavec
Pri raztovarjanju cementnih vreč je bila ena raztrgana iz katere se je vsipal cement in mu poškodoval levo oko.

KOVAČEVIĆ Hamdija, NK delavec
Pri razlaganju elementov mu je le-ta zdrsnil ter mu poškodoval sredinec in prstane leve roke.

November

V tem mesecu ni bilo zabeleženih poškodb pri delu.

TOZD KO LJUBLJANA (4 + - poškodb)

Oktober

ČIŠMEŠIJA Anton, strojni ključavničar
Ob priliki brušenja si je imenovan poškodoval desno oko.

SMID Alojz, strojni ključavničar
Pri brušenju zaščitnih pokrovov za RS V z ročnim brusilnim strojem je imenovanemu odletel opilek v levo oko.

ROVŠEK Branko, strojni ključavničar
Ob priliki namestitve vrtenice na skreper je prišlo zaradi slabega vpetja s spono do padca vrtenice na nogo imenovanemu.

PENEZIĆ Želko, kovinostrugar
Ob priliki čiščenja stroja si je imenovan prerezal sredinec desne roke.

November

V tem mesecu ni bilo zabeleženih poškodb pri delu.

TOZD KO MARIBOR (2 + 6 poškodb)

Oktober

PERSAČ Darko, KV ključavničar
Imenovan je prilagal vrtenico polnilne posode v ohišje. Pri tem delu je uporabljal brusilni stroj. Le-ta se mu je zagodil, ohišje brusilnega stroja pa se mu je v rokah zavrtelo v nasprotno smer. Pri tem mu je zvil roko nad zapetjem.

SADIKU Ismed, PU delavec
Imenovan je miniral litoželezni venec za protitočni mešalec. Ko je bil gotov, ga je vilicar naložil in hotel odpeljati. Pri tem pa je vilicarist zapeljal z vilicarjem imenovanemu čez levo nogo.

STUHAC Frančišek, strojni ključavničar
Imenovan je z rezilnim strojem hotel odrezati kvadratno cev, pri tem pa si je poškodoval oz. zarezal skozi rokavice zgornji del leve roke med palcem in kazalcem.

PULKO Vinko, strojni ključavničar
Imenovan je delal v skupini, katere je s pomočjo žerjava dvigovala zobčnik težak ca. 170 kg. Pri dviganju se je torov nagnil, imenovan ga je hotel zadržati, pri tem pa si je zvil prste na levi roki.

STRELEC Anton, strojni ključavničar
Pri razkladanju pločevine se je imenovan urezal v kazalec desne roke, kljub temu da je uporabljal zaščitne rokavice.

MIHOČI Mato, VK ključavničar
Imenovan je skupaj s sodelavci postavil jeklene nosilce. Pri obračanju nosilca se je nosilec nagnil ter se imenovanemu naslonil na nogo.

BABŠEK Angela, snažilka
Na poti domov je imenovana padla na spolzki ilovnati poti in se pri tem poškodovala na odvrženi razbiti steklenici.

MEROVCI Belim, PU delavec
Imenovan je naložil v samokolnico stremena. Pri natovarjanju je preveč naložil, tako da se je samokolnica pri dvigovanju obrnila. Pri tem si je poškodoval mezinec desne roke.

TOZD LIO Škofja Loka (- + 2 poškodb)

Oktober

V tem mesecu ni bilo zabeleženih poškodb pri delu.

November

MRAK Amalija, NK delavka
Pri premikanju vagončka je padla, pred tem pa se je ujeta na levo roko in si jo poškodovala v zapetju.

TOZD LIO Škofja Loka (- + 2 poškodb)

Oktober

V tem mesecu ni bilo zabeleženih poškodb pri delu.

November

V tem mesecu ni bilo zabeleženih nezgod pri delu.

Varstvo pred požarom

Služba za varstvo pri delu je organizirala izobraževanje ob delu s prikazom filma in praktično vajo uporabe gasilnih aparatov

Na gradbišču v Buzetu, kjer je bil prikazan film o požarnovarnostnih napravah in nato še praktična vaja gašenja z aparati, smo se o tovrstnem dodatnem izobraževanju pogovarjali s tov. Karlom Flehtingerjem, ki nam je o tovrstnem načinu dela povedal:

»Vsekakor smo zelo veseli takšnih akcij, ki so bile izvedene že vsako leto. Tokrat se mi še posebej zdi, da je tema izredno primerna in da je tudi v prihodnje izbirati predvsem takšne teme, ki bodo vsaj malo zanimale delavce in od katere bo imel tudi nekaj praktičnih koristi. V preteklih predavanjih je bilo vse preveč števil, ki se jih delavci niso zapomnili in so se le dolgočasili. Tokrat,

ko jim je član gasilske brigade iz Kopra, po zanimivem filmu še pokazal, kako se dela z napravami za gašenje požarov, so delavci kar vsi po vrsti hoteli poizkusiti, kako se sproži mehanizem. Nekateri so bili še kar priročni, medtem ko so bili drugi tako nerodni, da so ognjeni zublji uničili pripravljen kupček, še preden je bil curek usmerjen proti ognju. Pomembno za vse skupaj pa je bilo to, da so se ob koncu zavedali, na kaj morajo paziti, da do uporabe teh naprav ne bi prišlo. Prav zato predlagam, da za prihodnje leto pripravite kratek film o elektriki in nevarnostih, ki preživijo na vsakem gradbišču.»

Med vajo vsem ni šlo najbolje od rok

Vsako leto, ko preteče vedno se kaj novga reče iz pomembnega nam niza manjka le papirna kriza.

Kar na tone smo papirja skupno letos porabili da bi naše proizvajalce lahko bolj obvestili.

No pa dosti je uvoda hitro sprazne se posoda pa še tisto kar ostane naj gre med gradisovce zbrane.

Januarja smo želeli da bi dela dosti imeli se je reklo pri Uhanu manj na pamet več po planu.

Zakon nov je bil pred vrati sindikat zdaj več, ne more spat sestala se je grupa — tima vsak naj dela in ne — kima.

Februarja že dosledno jasno in še bolj pregledno v Portorožu smo se zbrali nova znanja si nabrali.

In še tole se zgodilo v GASTU se je zataknilo vsak ozira se okoli in po svoje »boga« moli.

Marca zima še pritiska vsak k svoji rad se stiska žene praznik so imele delegatke zdaj so cele.

Na konferenci smo se zbrali in takole tam dejali, zdaj prisotna praksa ta kar je novo naj velja.

Aprila lahko vsak se zlaže ima pravico državljan ali gorje, če se izkaže da se laže dan na dan.

Res v hiši vse se zgane TOZD om strašno se mudi brez zamire in brez kose vskladili dohodkovne smo odnose.

Maja skupaj smo slavili, praznik naš in dela dan zakon ves smo obnovili že izvaja ga občan.

Nobeden ne stoji ob strani vsak upravlja, vsak gradi, ta se trudi, drug računa da nihče preveč ne dobi.

Leta pol res hitro mine sprejeli smo naš letni plan produktivnost skozi se več »perla« raste vsaki dan.

3. junij dan gradbincev nas pri delu doleti lep pozdrav še vam planincem Gradis društvo ustanovi.

Julija je bilo vroče kdo bo glavni? Kaj se hoče zapustil nas je naš Keržan ostal v Ljubljani je župan.

Pomladili zdaj smo vrste združili vse — vezi so čvrste je Skulj prevzel — ta velik voz in ni je sile, ki b'la b' nam kos.

Sindikat nam dal priznanje za delo res in ne za spanje za nove družbene odnose za uspehe vseh in ne na kose.

Avgusta smo se oddahnili, interne akte pozabili postalo morje naš je čar za tistega, ki ima denar.

Septembra se je spet začelo, delavski svet je šel na delo je Zeka dodal še eno stvar nikar si delati utvar.

Samo se nič ne naredi za delo smo odgovorni vsi poslednji to je opomin učinek naš bo šel na klin.

Odložil sabljo general v Mariboru Gačnik je postal zdaj vodi on, kaj komu mar če gre za delo in denar.

Gradnje delajo v Ptujju če treba tudi drugod zato pa zdaj med vrste naše podre poslednji naj se plot.

Celjani vedno bolj po svoje borijo se za tvoje — moje so vedno za pravično stvar velja pri njih pregovor star.

Nizko gradnje — Gradis glas ponesli so v poslednjo vas mostove dobre nam gradijo čez meje naše tudi brzijo.

Projektanti tudi tu so zbrani v Mariboru in Ljubljani veliko de'a jih še čaka potrebna bo roka, pridna vsaka.

V KO halo so zgradili se k uspehom novim napotili sežicalni stroj je nov »memorije peljal nas bo v krematorij.

Udarno vedno kvalitetno betonarne v svet, so šle korektno le roke včasih ne držijo čeprav v KO »vseskoz« hitijo.

V OGP so sklenili tri razpise ponovili kdaj zbran bo nov direktor kdaj zasvetil bo reflektor.

CPO je jedro naše cene pa, lot komu paše če pri strojih kaj zastane »Vinta« hitro v roko vzame.

Skofja Loka v širni svet izdelkov svojih cel komplet prodaja je in vedno žaga ekonomska dobra je podlaga.

Zelezo krivi se v Ljubljani najmanjši so med velikani le kadrov ni, in ne železa zastoj Kohne, se tam napreza.

V tujino vsi bi radi na papirju — ne za res Frankfurt nas prijazno vabi tu začne se dela ples.

Skupne službe so postale TOZDov vseh rezervni plan toda vse bi se zamajale če podre se umski hram.

Skulj drži se zdaj na čelu Peteln »štango« mu drži APS nam strune meša vedno on naprej drvi.

Iko v banki še kraljuje k sreči nikdar prazna ni z vsemi rad se posvetuje, če kje preveč završi.

Kuštrin je zdaj ta nov direktor ko komercialo gor drži cela služba kar se trudi, da se dela več dobi.

Sever kadre v predalu naj bi vedno jih imel in če kdo na gumb pritisne strokovnjake ven bi snel.

Programi, študij analize v ROSU to so ekspertize Pečenko zbral je strokovnjake se loti naloge zdaj vsake.

Poročila sporazumi zadnje čase Zupančiču vse bolj belijo lase in hitro on še tu pristavi na strani šest je člen ta pravi.

Zdaj se v glavnem smo izpeli letu starem slovo vzeli v novem, pa veliko sreče veselja zdravja polne vreče.

Oktobra našli smo merila ki bi vsem zagotovila da se cvenka več dobi če bom delal jaz — in ti

Zdaj pa mnogim to ni všeč vsi bi še hoteli več delo bodi tu naš moto vsak predstavi naj svoj foto.

Konec leta tako se reče voda nam že v grlo teče. ZOZD uresničiti je v praksi pa naj bo mini ali maks.

Decembra vsi smo glasovali si novo pot v bodočnost izbrali priznanj veliko smo dobili kvalitetno v prihodnje, tudi bomo gradili.

Od Novih Jarš vse do Jerneja okolica širi svoja meja investitor vsak ga rad ima ker zida dobro kar se da.

Jesenice Gorenjsko čast rešuje disciplina, red pri njem se kuje novi direktor je prišel na plan upam da stari, nadaljeval bo program

Kronika 1977

Novembra zopet smo sejali koliko točk bi zidarjem dali razdelili na razrede vsaj »je« rad iz polne sklede.

Konferenca OOS in svet ZKA oceno dala sta oba kakšni so naši splošni akti za nas so to interni pakti.

Kaj pa v TOZDih se je zgodilo delat pridno je bilo merilo vsak zase, vsi skupaj — to šlo bo naprej da lepše nam bode, en let obsorej

TOZD Ljubljana napreduje pogodbe nove vsak dan snuje vmes bil je le majhen post to je naš — Karlovški most.

Koper še vedno najmanjša enota Gradisa zmira je čvrsta celota škoda da tamkaj med sodelavce plače pojavljajo doli, »Primorske se zdrče«.

»Raven« poln je korotan priden narod tu je zbran za delo boj je tu velik neizprosni so, lot »rd« »Čelika«.

»To je pa tudi vse, kar sem vam letos prine

